

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W LĘBORKU

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz.1153) w związku z art. 17 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.)

uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

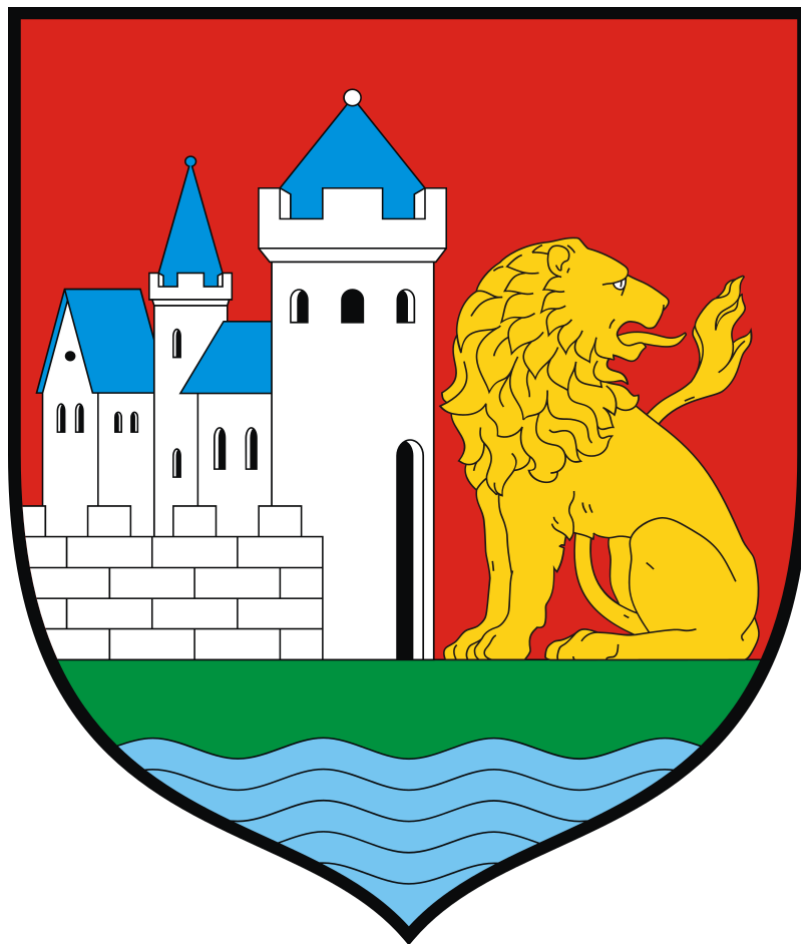
Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lęborka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia 2025 r.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032



Grudzień, 2025 r.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032

Zamawiający:

Miasto Lębork z siedzibą:
Urząd Miejski w Lęborku
ul. Armii Krajowej 14
84-300 Lębork

Wykonawca:

Opracowania Środowiskowe Andrzej Karkowski
Osiedle Czecha 127/30
61-298 Poznań
www.opracowaniasrodowiskowe.pl

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.2.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA LĘBORKA	8
1.3.	OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE MIASTA LĘBORKA	11
II.	STRESZCZENIE	12
III.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	14
3.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	14
3.1.1.	Klimat	14
3.1.2.	Stan powietrza atmosferycznego	17
3.1.3.	Zaopatrzenie w ciepło i gaz	30
3.1.4.	Źródła energii odnawialnej	33
3.1.5.	Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego	35
3.1.6.	Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego	36
3.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	37
3.2.1.	Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	46
3.2.2.	Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem.....	47
3.3.	POLA ELEKTROENERGETYCZNE	47
3.3.1.	Infrastruktura elektroenergetyczna	48
3.3.2.	Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej	48
3.3.3.	Monitoring pól elektromagnetycznych	49
3.3.4.	Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	53
3.3.5.	Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne.....	53
3.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	54
3.4.1.	Wody powierzchniowe	54
3.4.2.	Monitoring wód powierzchniowych.....	58
3.4.3.	Wody podziemne	60
3.4.4.	Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych	61
3.4.5.	Monitoring wód podziemnych	62
3.4.6.	Zagrożenia powodziowe	63
3.4.7.	Ochrona przeciwpowodziowa	65
3.4.8.	Zagrożenia suszą.....	66
3.4.9.	Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	69
3.4.10.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami	70
3.5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	70
3.5.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	70
3.5.2.	Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych	71
3.5.3.	Gospodarka ściekowa	71
3.5.4.	Systemy indywidualne gospodarki ściekowej.....	76
3.5.5.	Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa	77
3.5.6.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa	77
3.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	78
3.6.1.	Geologia i ukształtowanie terenu	78
3.6.2.	Regionalizacja fizycznogeograficzna.....	79
3.6.3.	Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi.....	79
3.6.4.	Analiza SWOT – zasoby geologiczne	83
3.6.5.	Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne.....	83
3.7.	GLEBY	84
3.7.1.	Pokrywa glebowa obszaru.....	84
3.7.2.	Monitoring gleb	84
3.7.3.	Analiza SWOT – gleby	86
3.7.4.	Zagadnienia horyzontalne – gleby	87

3.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	88
3.8.1.	Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami.....	88
3.8.2.	Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	96
3.8.3.	Instalacje gospodarowania odpadami	98
3.8.4.	Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	99
3.8.5.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	99
3.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE.....	100
3.9.1.	Świat roślin i zwierząt.....	100
3.9.2.	Obszary chronione i cenne przyrodniczo	103
3.9.2.1.	Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łęborskich	108
3.9.2.2.	Pomniki przyrody.....	109
3.9.3.	Ochrona gatunkowa.....	111
3.9.4.	Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych.....	112
3.9.5.	Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	114
3.9.6.	Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze.....	114
3.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	115
3.10.1.	Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami.....	117
3.10.2.	Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia poważnymi awariami.....	117
3.11.	ZADANIA REALIZOWANE NA TERENIE JEDYNEGO W ŁĘBORKU ZAKŁADU ZALICZONEGO PRZEZ WIOŚ DO POZOSTAŁYCH POTENCJALNYCH SPRAWCÓW POWAŻNYCH AWARII.....	118
3.12.	SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	120
3.13.	SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE MIASTA ŁĘBORKA.....	125
IV.	CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	129
4.1.	WPROWADZENIE.....	129
4.1.1.	Dokumenty międzynarodowe.....	129
4.1.2.	Dokumenty krajowe.....	130
4.1.3.	Dokumenty wojewódzkie	131
4.1.4.	Ochrona środowiska na szczeblu powiatowym.....	137
4.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŁĘBORKA	138
V.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	143
5.1.	ZADANIA WŁASNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI.....	143
5.2.	ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI.....	145
VI.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	146
6.1.	PRZEGLĄD ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	146
6.2.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI.....	148
6.3.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	149
	SPIS TABEL	152
	SPIS RYCIN.....	152

Wykaz skrótów:

B(a)P – benzo(a)piren,
BZT₅ – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT_n) – umowny wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe) w ciągu 5 dób,
ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu,
Dz. U. – Dziennik Urzędowy,
CEEB - Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków,
FDS – Fundusz Dróg Samorządowych,
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych,
IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju,
JCW – Jednolita Część Wód,
JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych,
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego (np. gmina, powiat),
JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych,
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
N - azot ogólny,
NH₄ – amoniak,
ng - nanogram benzo(a)pirenu na metr sześcienny powietrza; ng – jeden nanogram to jedna miliardowa grama - 0,000000001 g,
NO_x - tlenki azotu w spalinach samochodowych,
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza,
OSN – Obszary szczególnie narażone na zagrożenia azotanami pochodzenia rolniczego,
OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków,
OSP – ochotnicza straż pożarna,
OZE – Odnawialne Źródła Energii,
PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
PLB, PLH – krajowe Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków otrzymały kod zaczynający się od liter PLB, gdzie „PL” oznacza że teren znajduje się w Polsce, natomiast „B” po angielsku „birds” oznacza ptaki. Polskie Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk posiadają natomiast kod PLH gdzie „H” po angielsku „habitat” oznacza siedlisko.
ppk – punkt pomiarowo – kontrolny,
PPD, PSD – poniżej stanu dobrego (jakość wód),
PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
P - fosfor ogólny,
PM 10 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 μm,
PM 2,5 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 μm,

PEM – pola elektromagnetyczne,
PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności,
POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
POP – Program Ochrony Powietrza,
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
PSH – Państwowa Służba Hydrologiczna,
PSP – Państwowa Straż Pożarna,
RLM – równoważna liczba mieszkańców,
RPO – Regionalny Program Operacyjny,
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk,
SO₂ – dwutlenek siarki,
SWOT – technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia,
µg – mikrogram to jedna milionowa grama (0,000001 g),
UE – Unia Europejska,
UKE – Urząd Komunikacji Elektronicznej,
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku,
ZDR – Zakład Dużego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej),
ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej).

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska (zwany dalej Programem) dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032.

Dotychczas obowiązywał „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029” przyjęty Uchwałą Nr XXVII-437/2021 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 29 czerwca 2021 r. Nastąpiła potrzeba opracowania tego strategicznego dokumentu na kolejne lata, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentami wyższego szczebla.

Art. 17 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązuje organ wykonawczy gminy do opracowania programu ochrony środowiska. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy organ wykonawczy gminy przedstawia następnie raporty z wykonania programu.

Opracowanie Programu pozwala na **przeanalizowanie zmian** jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Miasta Lęborka, utrzymania stanu środowiska na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są przekraczane.

Gminny program ochrony środowiska służy **realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym**. Przyjęte w programie zadania służyć mają realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju kraju oraz innych dokumentów strategicznych. Celem realizacji programu jest poprawa stanu środowiska oraz wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w Mieście Lęborku.

Niniejszy dokument opiera się na dostępnej **bazie danych** m.in.: Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Starostwa Powiatowego w Lęborku i Urzędu Miejskiego w Lęborku.

Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa pomorskiego, powiatu Lęborskiego i opisywanej gminy (zarządcy dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Niniejszy dokument spełnia wymogi „**Wytucznych** do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” opracowanych przez Ministerstwo Środowiska opublikowanych we wrześniu 2015 r.(z późniejszymi aktualizacjami).

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA ŁĘBORKA

Miasto Łębork **zlokalizowane jest** w województwie pomorskim, w powiecie łębskim. Graniczy z gminami: Nowa Wieś Łębska i Cewice (fragmentarycznie), które również wchodzą w skład powiatu łębskiego.

Plan Miasta Łęborka i jego najbliższego sąsiedztwa przedstawiono na rycinie.



Ryc. 1. Plan Miasta Łęborka i okolic

Źródło: <https://mapy.com/pl/>

Łębork zajmuje **powierzchnię** 18 km². Należy przy tym zauważyć, że z dniem 1 stycznia 2026 r. nastąpi zmiana granic miasta.¹ Rada Ministrów 31 lipca 2025 roku wydała rozporządzenie² dotyczące m.in. zmiany granic administracyjnych trzech miast w województwie pomorskim. Łębork, a także Słupsk i Ustka powiększą swoje terytoria, choć nie w takim zakresie, jak pierwotnie wnioskowano. Zmiany zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2026 roku.

W uzasadnieniu dotyczącym wniosku Rady Miejskiej w Łęborku uwzględniono opinię Wojewody Pomorskiego, stanowiącą próbę kompromisowego rozwiązania – poprzez ograniczenie pierwotnie zaproponowanego obszaru zmiany. Pod uwagę wzięto m.in. sprzeciw mieszkańców miejscowości Lubowidz. Do miasta zostaną przyłączone: miejscowość Rybki, część niezamieszkanymi terenów na zachodzie oraz obszar na północy miasta w rejonie ulicy Polnej. O włączenie tych terenów wnioskowali sami mieszkańcy i właściciele nieruchomości. W sumie do granic Łęborka zostanie włączone ponad 300 ha, czyli 3 km². Miastu przybędzie także 130 mieszkańców.

¹ <https://www.lebork.pl/zmianagranic/rada-ministrow-zadecydowala-lebork-bedzie-wiekszy-2/#maincontent>

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany nazwy gminy dostępne jest na stronie <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20250001046>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2024 **liczba ludności** zamieszkująca Miasto Łębork wynosiła 33 791 osób, w tym 17 692 kobiety i 16 099 mężczyzn. Należy jednak zauważyć, że liczba ludności może różnić się w zależności od źródła. Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarki odpadami, na podstawie złożonych deklaracji (stan na dzień 31.12.2024 r.) wynosi 28 487. Liczba mieszkańców Miasta Łęborka wg stanu ewidencji ludności na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 31 293. Różnica wynika m.in. z faktu, że wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem gminy. Prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzania ich ze stanem faktycznym.

Jednak wytyczne do opracowania gminnych programów ochrony środowiska wskazują, że podstawowe dane należy opierać o GUS, celem możliwości porównań pomiędzy jednostkami terytorialnymi. Dlatego **strukturę wieku i płci** Miasta Łęborka wg stanu na 2024 r. przedstawiono w formie wykresu na kolejnej stronie.

W ujęciu wieloletnim obserwowany jest spadek liczby ludności związany z migracjami ludności m.in. do większych miast, szkół, pracy. Przeanalizowano dane za ostatnie pięciolecie. Wg GUS w 2024 r. liczba ludności wynosiła 33 791 osób, była więc niższa o 806 osób w porównaniu do stanu z 2020 r. W opisywanym okresie liczba mieszkańców zmniejszyła się o 529 kobiet i 277 mężczyzn.

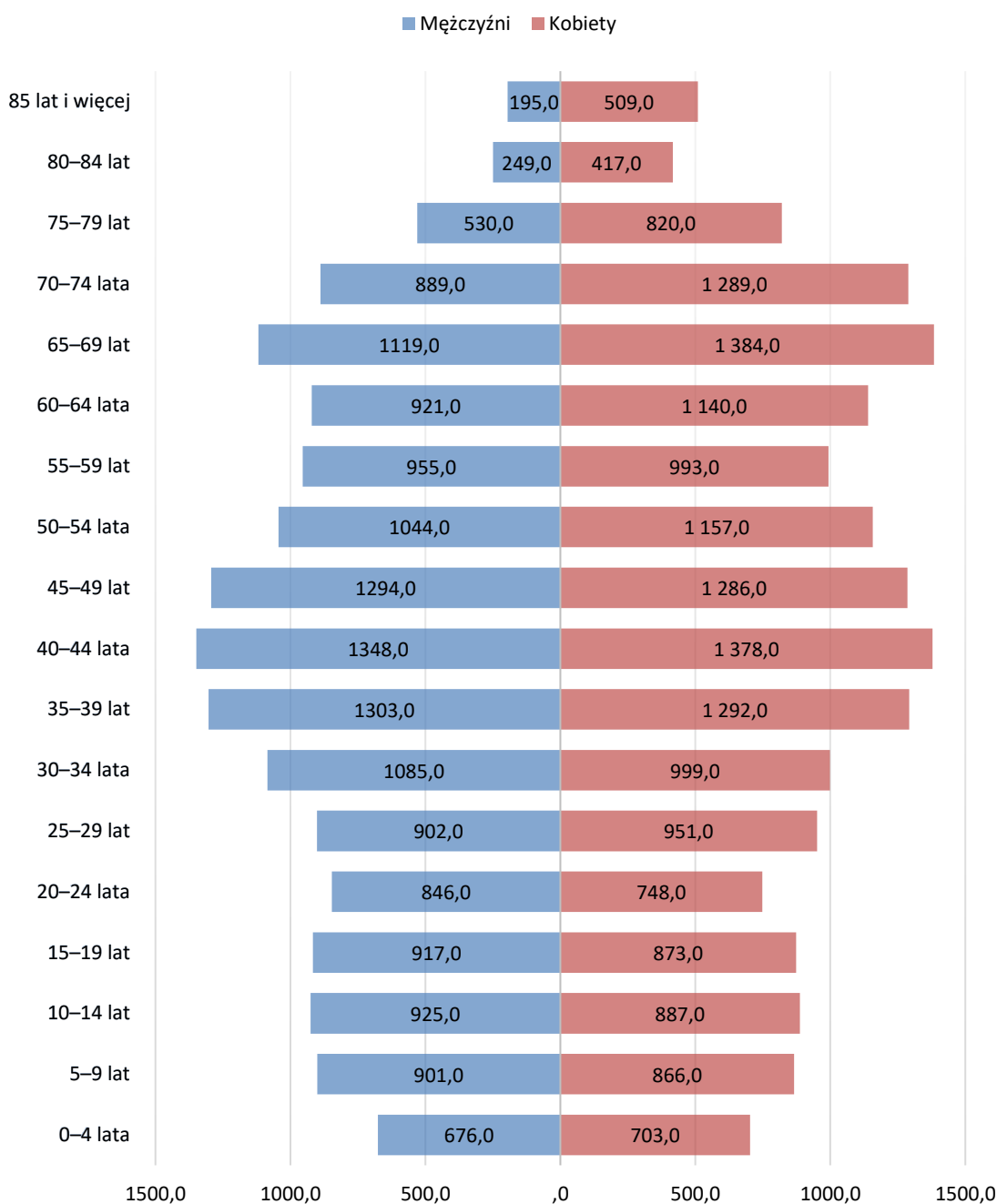
Przeciętna gęstość zaludnienia Miasta Łęborka wg GUS (2024) wynosi około 1892 osoby/km². Dla porównania średnia wartość dla kraju to 119 osób/km².

W ujęciu ekonomicznych grup wieku obserwowany jest proces zwiększania się udziału osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety od 60 lat i mężczyźni od 65 lat włącznie), a zmniejszania udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne dotyczące ludności Miasta Łęborka w ostatnim pięcioleciu tj. w latach 2020-2024

Parametr	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024	Zmiana 2020/2024
Liczba ludności ogółem	osób	34597	34365	34157	34000	33791	-806
Liczba kobiet	osób	17969	17869	17791	17753	17692	-277
Liczba mężczyzn	osób	16628	16496	16366	16247	16099	-529
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osób	6430	6386	6321	6212	6065	-365
	udział (%)	18,6	18,6	18,5	18,3	17,9	-0,6
Ludność w wieku produkcyjnym	osób	20172	19858	19603	19426	19185	-987
	udział (%)	58,3	57,8	57,4	57,1	56,8	-1,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym	osób	7995	8121	8233	8362	8541	546
	udział (%)	23,1	23,6	24,1	24,6	25,3	2,2
Gęstość zaludnienia	osób/km ²	1937	1924	1913	1904	1892	-45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego



Ryc. 2. Liczba ludności Miasta Łęborka w 2024 r. wg płci i wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy dominują grunty zabudowane i zurbanizowane (ponad 52 %). Grunty rolne zajmują ponad 28 % ogólnej powierzchni, a grunty leśne ponad 18 %. Pozostałe formy użytkowania gruntów nie mają dużego udziału w ogólnej strukturze użytkowania gruntów.

Pod względem walorów naturalnych Miasto Łębork należy do obszarów o przeciętnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.

Na terenie Miasta Łęborka występuje kilka większych firm i przedsiębiorstw, których funkcjonowanie może mieć istotny wpływ na środowisko. Wybrane z nich wykazano w rozdziałach dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, hałasu oraz nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska.

Funkcjonują też mniejsze zakłady handlowe, usługowe i produkcyjne np. stacje paliw, sklepy, składy materiałów, myjnie, magazyny, obiekty noclegowe, firmy budowlane, transportowe. Pozostała prowadzona działalność to w dużej mierze jednoosobowe działalności gospodarcze świadczące usługi.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31.12.2024 r.) dotyczące zarejestrowanych **podmiotów gospodarczych**, na terenie opisywanego terenu działało 4990 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 4 848 to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 9 osób, 102 podmioty zatrudniały od 10 do 49 osób, kolejne 38 podmiotów zatrudniało 50-249 osób, a podmiotów zatrudniających minimum 250 osób na opisywanym terenie zewidencjonowano tylko 2. W sektorze publicznym działa 275 podmiotów, a pozostałe w sektorze prywatnym.

1.3. OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE MIASTA ŁĘBORKA

Planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym, a to oznacza konieczność okresowej oceny przyjętych celów w rozwoju i kierunków polityki przestrzennej pod kątem zmieniających się w czasie uwarunkowań, potrzeb i analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Zmiany w strukturze demograficznej ludności obszaru prowadzą do konieczności podejmowania działań w zakresie **rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej** poprzez: przygotowywanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, rozbudowę lub modernizację sieci komunikacyjnej, sieci handlowej, infrastruktury łączności, edukacji, związanej z rekreacją itp. Preferowana jest intensyfikacja procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych tak, by minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny.

Na sytuację społeczno-gospodarczą Miasta Łęborka w silnym stopniu rzutuje udział obszarów cennych przyrodniczo w jej powierzchni. W rezultacie **rozwój musi być silnie powiązany ze sferą środowiskową**, a to stanowi wyzwanie zarówno dla władz jak i społeczności lokalnej. Potencjał Miasta Łęborka uzupełniają walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowego.

Głównym dokumentem było dotychczas **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Łęborka**, a część miasta jest objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z danymi na koniec 2024 r. większa część obszar miasta objęta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – 1 069,5 ha, co stanowi 59,9 % powierzchni miasta.

Z uwagi na obecny stan prawny i przepisy, które wygaszają z dniem 30 czerwca 2026 roku obowiązujące studium, stwierdza się brak zasadności i możliwości jego aktualizacji. Niezbędne będzie **sporządzenie planu ogólnego dla terenu Miasta Łęborka**.

Uchwała Nr LXII-799/2024 z dnia 22.03.2024 r. Rada Miejska w Łęborku postanowiła o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego Miasta Łęborka.³

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie w dniu 24 września 2023 r., a także

³ Uchwała w sprawie przystąpienia do opracowania planu ogólnego dostępna jest na stronie <https://bip.um.lebork.pl/artukul/uchwala-nr-lxii-799-2024-rady-miejskiej-w-leborku-z-dnia-22-03-2024r-w-sprawie-przystapienia-do>

późniejszych nowelizacji, na poziomie gminy aktami planowania przestrzennego staną się plany ogólne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin natomiast, zachowają moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, ale nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026 r., a plany miejscowe zachowają moc na danym obszarze do dnia wejścia w życie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na tym obszarze i będą mogły być zmieniane na podstawie przepisów nowych.

Uchwalenie planu ogólnego do wyznaczonej przez ustawodawcę daty ma kluczowe znaczenie dla kształtowania polityki przestrzennej Miasta Lęborka. **Plan ogólny będzie podstawą uchwalania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.** Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy nowelizującej Rada Miejska będzie mogła uchwalić plan miejscowy tylko po stwierdzeniu jego zgodności z ustaleniami planu ogólnego. Brak obowiązującego planu ogólnego ograniczy uchwalanie nowych planów miejscowych, a także realizację polityki przestrzennej gminy w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Plan ogólny ma określać strefy uzupełnienia zabudowy, a więc obszary, dla których będzie można wydawać decyzje o warunkach zabudowy. Po uchwaleniu plan ogólny będzie determinował treść planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego i innych równoważnych dokumentów planistycznych oraz decyzji o warunkach zabudowy. Zarówno plan ogólny jak i plany miejscowe muszą ponadto charakteryzować się zgodnością ze strategią rozwoju gminy.

II. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032.

W dokumencie przedstawiono aktualny stan środowiska oraz infrastruktury komunalnej (np. wodociągowej i kanalizacyjnej). Przeanalizowano zmiany, jakie zaszły w środowisku przez ostatnie lata, wyniki monitoringu oraz aktualne dane statystyczne. Przed przystąpieniem do opracowania zebrano komplet danych będących w posiadaniu nie tylko Burmistrza Miasta Lęborka, ale również Starosty Lęborskiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Nadleśnictwa czy zarządców infrastruktury drogowej m.in.: Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku i Zarządu Dróg Powiatowych w Lęborku. Pozyskano też dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie monitoringu środowiska. Głównym źródłem danych statystycznych był zgodnie z wytycznymi Główny Urząd Statystyczny, jednak w konkretnych przypadkach przywoływano dane zarządców infrastruktury.

Program przedstawia charakterystykę Miasta Lęborka położonego w powiecie lęborskim. Gmina ma powierzchnię 18 km² i wg GUS zamieszkuje ją 33 791 osób, choć dane te różnią się w zależności od źródła i przyjętej metodologii. Jest to związane z migracjami ludności, wyjazdami do szkół czy pracy do większych miast i za granicę.

W programie dużą rolę przywiązano do zagadnień horyzontalnych, którymi są adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia, edukacja ekologiczna i monitoring środowiska. Opisano je w każdym rozdziale. Dla każdego obszaru tematycznego przedstawiono również analizę silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

W rozdziale dotyczącym ochrony klimatu i jakości powietrza przedstawiono podstawowe dane o zanieczyszczeniach, „niskiej emisji” oraz klasyfikacji strefy pomorskiej, w której znajduje się Miasto Łębork. W ostatnich latach konsekwentnie realizowano plan gospodarki niskoemisyjnej. Wskazano na potrzebę kontynuacji działań w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ich ogrzewania. Jest to niezbędne do poprawy jakości powietrza. Gęsty charakter zabudowy sprzyja rozwojowi sieci ciepłowniczej i sieci gazowej. Dobre są warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii opartych m.in. o energię słoneczną.

Podstawowym źródłem hałasu w Mieście Łęborku jest transport samochodowy w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 6 (w budowie droga S6), drogi wojewódzkiej nr 214 oraz dróg niższego szczebla przebiegających czasami przez zwartą zabudowę. W rozdziale dotyczącym hałasu przedstawiono informacje pozyskane od zarządców dróg, wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu. Wskazano też na potrzebę zrównoważonego rozwoju transportu z uwzględnieniem rozwoju transportu publicznego, infrastruktury pieszej i rowerowej. Odniesiono się też do innych źródeł hałasu, którymi są hałas komunalny i przemysłowy.

Operatorem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej na opisywanym terenie jest Energa - Operator S.A. Spółka w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii znaczne środki finansowe przeznacza na modernizację i rozbudowę sieci niskiego, średniego i wysokiego napięcia. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej zlokalizowane są w miejscach zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców. Wyniki monitoringu promieniowania elektromagnetycznego wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych norm określonych przepisami.

Obszar Miasta Łęborka znajduje się w zasięgu administracji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Opisywany teren należy do dorzecza Wisły (region wodny Dolnej Wisły). Jakość Jednolitych Części Wód Powierzchniowych wymaga poprawy. W dobrym stanie chemicznym i ilościowym są natomiast wody podziemne.

Opisywany teren położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.. Gmina narażona jest na różne rodzaje suszy, ale jednocześnie jest narażona na powodzie i podtopienia.

Łębork jest prawie w pełni zwodociągowany. Sieć kanalizacyjna jest słabiej rozwinięta. Na terenach, gdzie sieć kanalizacyjna nie istnieje funkcjonują zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków, z których nieczystości i osady są wywożone wozem asenizacyjnym. Obszary skanalizowane należą do aglomeracji kanalizacyjnej, skąd ścieki trafiają do komunalnej oczyszczalni ścieków.

Stopień antropogenicznych przekształceń rzeźby terenu na opisywanym terenie jest istotny. Wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego w granicach Miasta Łęborka zlokalizowane są udokumentowane złoża, które w większości nie są jednak eksploatowane.

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gdańsku (OSChR) odpowiada za prowadzenie badań zasobności gleb w składniki pokarmowe na zlecenie rolników, a wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi szkolenia w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Z uwagi na fakt, że Łębork jest gminą miejską, badań i szkoleń wykonuje się niewiele. Nie można jednak tego tematu zupełnie pominąć z uwagi na przemieszczanie się zanieczyszczeń i bliskie sąsiedztwo terenów użytkowanych rolniczo.

Miasto Łębork systematycznie rozwija system gospodarki odpadami i dostosowuje do potrzeb właścicieli nieruchomości oraz obowiązujących wymogów prawnych. Jest to niezbędne do

osiągnięcia rosnących z każdym rokiem wymaganych poziomów. Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

Łębork położony jest w zasięgu Nadleśnictwa Łębork. Najcenniejsze tereny zostały włączone do obszaru chronionego krajobrazu. Indywidualnymi formami ochrony przyrody są pomniki przyrody.

Według ewidencji i informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na terenie Miasta Łęborka nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR) oraz nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR).

Na bazie przedstawionych opisów dokonano analizy zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów w ochronie środowiska w ostatnich latach. Wskazano też najważniejsze sukcesy i problemy Miasta Łęborka w różnych obszarach ochrony środowiska. Było to podstawą do określenia celów i zadań: własnych i monitorowanych.

Opisano powiązania z dokumentami wyższego szczebla. Wskazano na możliwości finansowania działań. Przedstawiono też sposób monitorowania realizacji niniejszego programu.

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015 r., z późniejszymi aktualizacjami) niniejszy Program opracowany został z uwzględnieniem 10 obszarów interwencji.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat

Klimat analizowanego obszaru cechuje istotny napływ mas powietrza polarno – morskiego, co powoduje, że lata są chłodniejsze, a zimy łagodniejsze w porównaniu z centralną i wschodnią - bardziej kontynentalną częścią Polski.

Występuje przewaga wiatrów z sektora zachodniego (W i SW), co oprócz ogólnej cyrkulacji atmosferycznej jest uwarunkowane układem pradoliny Redy-Łeby.

Szczególny wpływ na klimat lokalny miasta ma jego położenie w rozległej dolinie. Jest to typowy obszar zastoiskowy, gdzie możliwe jest występowanie stagnacji zimnego powietrza wskutek inwersji typu adwekcyjnego i radiacyjnego. Równoleżnikowy przebieg pradoliny ukierunkowuje i wzmacnia przewietrzanie miasta.

Lokalne zróżnicowanie mikroklimatu związane jest z przepływającą Łebą i jej dopływem Okalicą, gdzie występuje większa wilgotność i lepsze warunki do tworzenia lokalnego zamglenia. Zwarta zabudowa miasta i zróżnicowanie wysokości również może powodować lokalne różnice w warunkach mikroklimatu, np. mniejsze amplitudy dobowe temperatur w dolinach i obszarach porośniętych roślinnością w stosunku do zwartej zabudowy miejskiej.

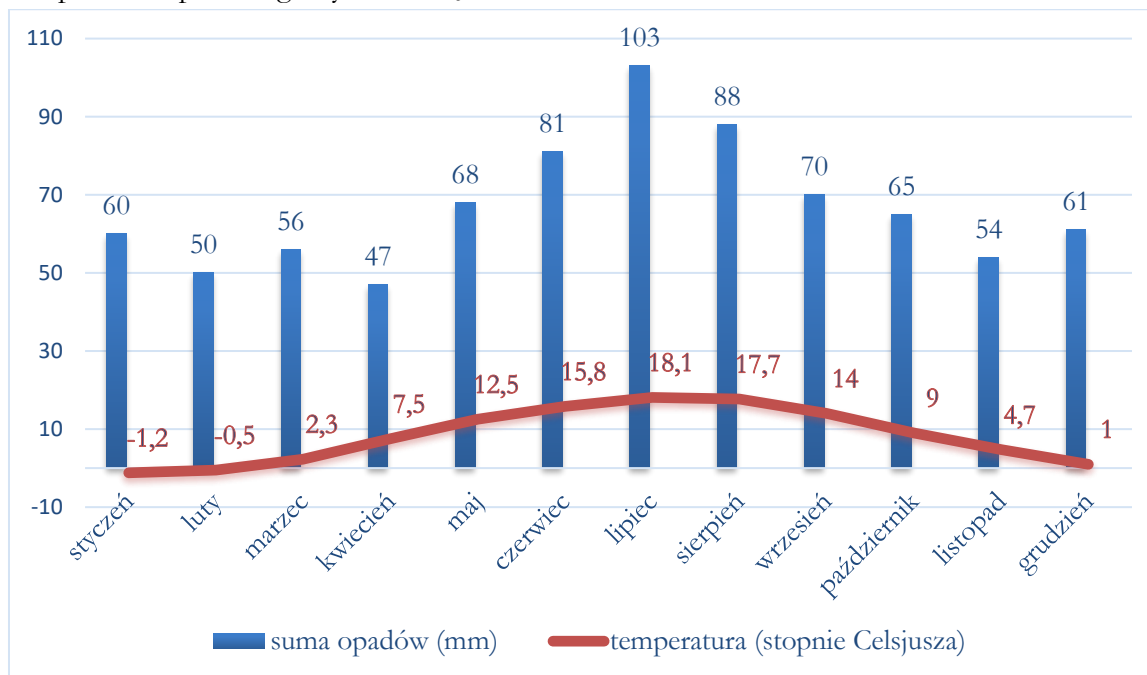
Według klasyfikacji klimatów wg Köppena analizowany obszar położony jest w obrębie klimatu Cfb, który jest łagodny, bez pory suchej i z ciepłym latem

Zgodnie z danymi pogodowymi prezentowanymi na stronie www.climate-data.org średnia roczna temperatura powietrza w Łęborku wynosi 8,4°C. Najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec

(średnia miesięczna temperatura wynosi 18,1°C), natomiast najzimniejszym styczni (średnia miesięczna temperatura wynosi minus 1,2°C).

Średnia roczna suma opadów wynosi 803 mm (najsuchszym miesiącem jest kwiecień – 47 mm, natomiast największe opady występują w lipcu – 103 mm). Opady nie są wysokie, ale zróżnicowane, przy występowaniu wyraźnej przewagi opadów letnich nad zimowymi.

Na kolejnym wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące średnich temperatur oraz opadów w poszczególnych miesiącach w Łęborku.



Ryc. 3. Wykres klimatyczny dla Łęborka

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.climate-data.org

Klimat lokalny warunkowany jest głównie przez szatę roślinną, głębokość wód gruntowych oraz poziom zurbanizowania:

- lasy modyfikują warunki klimatyczne poprzez wyrównanie ekstremów termicznych, osłabienie promieniowania słonecznego, zmniejszenie prędkości wiatrów, wzbogacenie powietrza w olejki eteryczne,
- występuje inwersja termiczna w dolinach cieków i w obniżeniach terenu,
- doliny i obniżenia sprzyjają tworzeniu się mgieł oraz zaleganiu zanieczyszczeń powietrza,
- tereny zurbanizowane, wypełnione gęstą zabudową, pozbawione zieleni i zbiorników lub cieków wodnych, charakteryzują się wyższą temperaturą zarówno od terenów wiejskich, jak i podmiejskich, gdzie zieleni jest bardziej obfita.

Celem programu ochrony środowiska Miasta Łęborka w zakresie **ochrony klimatu** jest podejmowanie działań zapobiegających jego zmianom, zabezpieczenie przed skutkami zmian których nie udało się uniknąć, przystosowanie do zachodzących zmian klimatu, zmniejszenie podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych. Zachodzące zmiany klimatu objawiające się przez deszcze nawalne, nagle powodzie i podtopienia, powodzie od strony rzek, burze, w tym burze z gradem, długotrwałe okresy bezopadowe, okresy bezopadowe z wysoką temperaturą mają istotny,

negatywny wpływ na sektor gospodarki wodnej, funkcjonowanie infrastruktury przeciwpowodziowej i innych elementów infrastruktury np. energetycznej, czy drogowej oraz utrudniają działania z zakresu ochrony przed skutkami awarii i klęsk żywiołowych.

Należy brać pod uwagę występowanie silnych wiatrów, incydentalnych trąb powietrznych, silnych wyładowań atmosferycznych z gwałtownymi opadami deszczu lub gradu. Zmiany klimatu mogą istotnie wpływać na rolnictwo, w tym na długość okresu wegetacyjnego, który będzie się zwiększał.

Krajowa polityka adaptacyjna opiera się na dokumencie pn. „**Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą na lata 2029-2032**” (SPA 2020). Opracowanie SPA wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi - Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147 oraz unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

SPA wskazuje **cele i kierunki działań adaptacyjnych**, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej,
- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń m.in. w lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej,
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych, szczególnie zwartej zabudowie w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych to: ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych oraz przygotowanie do sytuacji zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów niedoborów wody.

Celem zapobiegania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian, Miasto i inne jednostki działające na tym terenie już teraz podejmują **działania o charakterze planistycznym, inwestycyjnym i technicznym**, a także edukacyjno-informacyjnym.

Są to działania:

- racjonalna gospodarka wodno-ściekową, w tym wspieranie retencji wód,
- kształtowanie terenów zieleni, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych itp.,
- uwzględnienie kwestii zmian klimatu w dokumentach planistycznych i innych dokumentach strategicznych, np. zapisy projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniają zagadnienia związane z ochroną klimatu np. właściwego przewietrzania terenów gminy, ochrony przed powodzią i podtopieniami, gospodarowania wodami opadowymi, zachowania naturalnych walorów przyrodniczych, ochrony,
- ograniczanie niskiej emisji i zanieczyszczenia powietrza poprzez wymianę źródeł ogrzewania,
- prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów lub niskiej jakości paliwa w indywidualnych systemach grzewczych,
- przedsięwzięcia termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza,
- ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu, poprzez remonty i modernizację dróg,
- rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny tabor autobusowy,
- wspieranie rozwoju transportu rowerowego poprzez rozwój i modernizację infrastruktury.

3.1.2. Stan powietrza atmosferycznego

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach określona została dozwolona liczba przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty. Szczegółowo tematykę regulują:

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16 poz. 87);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845).

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na **ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin**.

W ocenach pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen

(C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM₁₀ oraz (B(a)P) w pyłe PM₁₀.

Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu NO_x i ozon (O₃).

Głównym źródłem zanieczyszczeń w Mieście Łęborku jest **niska emisja** oznaczająca emisję na niskiej wysokości. Problem wynika z ogrzewania domów za pomocą węgla, drewna i innych paliw stałych, często w piecach nie spełniających żadnych standardów emisyjnych. W takich piecach można spalić (choć jest to prawnie niedopuszczalne) nie tylko odpady węglowe (np. miał), ale także zwykłe śmieci, w tym tworzywa sztuczne. Muł i miał węglowy to produkty o wysokiej zawartości siarki, chloru czy popiołu. Z powodu wysokości emisji zanieczyszczeń niska emisja jest zjawiskiem szczególnie szkodliwym – wprowadzane do powietrza zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca wytworzenia stwarzając zagrożenie dla zdrowia. Problem jest szczególnie widoczny w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno-zimowym i bezwietrzne dni.

Szczególnie istotnym problemem jaki należy wyeliminować jest **nielegalne spalanie odpadów** w piecach indywidualnych. Jest to działanie niezgodne z prawem. Substancje powstałe podczas spalania odpadów kumulują się w organizmie uszkadzając komórki oraz narządy wewnętrzne i mogą powodować choroby nowotworowe. W przypadku stwierdzenia termicznego przekształcania odpadów w instalacji do tego nie przeznaczonej podejmowane są sankcje karne wynikające z art. 191 ustawy o odpadach. Kara może wynieść nawet 5 000 zł. Postępowanie o ukaranie sprawcy następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. W przypadku podejrzenia spalania odpadów można przekazywać informację do Burmistrza Miasta Łęborka lub Policji. Prowadzone kontrole spalania w piecach dotyczą posesji zgłaszanych przez mieszkańców jak również w ramach zaplanowanych działań Straży Miejskiej. W trakcie takich kontroli sprawdzane jest, jakie paliwo użytkowane jest w celach opałowych, ponadto użytkownicy pieców pouczani są o zakazie spalania odpadów w piecach oraz informowani o szkodliwości takiego działania. W przypadku jednoznacznego stwierdzenia, że „paliwem” tym są odpady, Straż Miejska nakłada mandat na sprawcę spalania odpadów. Natomiast w sytuacji, gdy zachodzi podejrzenie spalania odpadów, pobierane są próbki popiołu celem przekazania ich do analizy chemicznej.

Niska emisja jest przyczyną pojawienia się w powietrzu wielu **szkodliwych substancji**, wśród których można wyszczególnić:⁴

1. **Pył PM₁₀** to cząstki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (około jednej piątej grubości ludzkiego włosa), które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc powodując kaszel, trudności w oddychaniu i zaostrzenie objawów alergicznych. Na powierzchni takich cząsteczek często osiadają inne substancje (m.in. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i metale ciężkie), które w ten sposób mogą przenikać do organizmu wraz z wdychanym powietrzem.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniodobowego pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosi 50 µg/m³ (µg – mikrogram to jedna milionowa grama = 0,000001 g) i może być przekraczany nie więcej niż 35 dni w ciągu roku.
 - ✓ Poziom dopuszczalny (24-godzinny) dla stężenia średniorocznego to 40 µg/m³.

⁴ Normy dopuszczalne na podstawie obowiązujących przepisów
https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/annual_assessment_air_quality_info

- ✓ Poziom informowania wynosi $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ natomiast poziom alarmowy (24-godzinny) to $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 2. **Pył PM_{2,5}** jest bardziej niebezpieczny dla zdrowia niż PM₁₀ – mniejsze cząsteczki (do 2,5 mikrometra) trafiają aż do pęcherzyków płucnych, a stamtąd mogą przenikać do krwi.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} wynosi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 3. **Ozon (O₃)** jest jedną z form tlenu. Ozon występujący w stratosferze ze względu na swoje właściwości, jest pożądanym i bywa czasem nazywany „dobrym” ozonem. Jednak mierzony na stacjach WIOŚ ozon troposferyczny (zwany także przygruntowym) powstaje przy powierzchni ziemi i jest zanieczyszczeniem wtórnym, to znaczy, że nie jest emitowany bezpośrednio do atmosfery, ale powstaje w niej w wyniku reakcji chemicznych inicjowanych przez oddziaływanie światła słonecznego z udziałem zanieczyszczeń (tlenków azotu, tlenku węgla, metanu i niemetanowych lotnych związków organicznych) emitowanych do powietrza, m.in. z sektora transportu, ze składowisk odpadów, z procesów wydobywania gazu ziemnego i przemysłu chemicznego. Pomimo tego, że cząsteczki ozonu w stratosferze i troposferze są identyczne, ozon troposferyczny jest wysoce niepożądany i uznawany za zanieczyszczenie powietrza. Zaburza procesy fotosyntezy i inne procesy biochemiczne w roślinach. U ludzi powoduje choroby układu oddechowego. Ze względu na negatywny wpływ na zdrowie człowieka, niekiedy jest nazywany „złym” ozonem.
 - ✓ Poziom docelowy dla stężeń 8-godzinnych w przypadku ozonu wynosi $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i może być przekroczony maksymalnie 25 razy w roku kalendarzowym. Natomiast w okresie wegetacyjnym (ustalonym w tej sytuacji od 1 maja do 31 sierpnia) wynosi $18\ 000 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom celów długoterminowych dla stężeń 8-godzinnych w przypadku ozonu wynosi $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast w okresie wegetacyjnym (od 1 maja do 31 sierpnia) wynosi $6\ 000 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom informowania (czas uśredniania – 1 godzina) wynosi $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$ natomiast poziom alarmowy (czas uśredniania – 1 godzina) to $240 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 4. **Dwutlenek siarki (SO₂)** – wyjątkowo szkodliwy zarówno dla zdrowia człowieka, jak i całego środowiska (to jedna z głównych przyczyn powstawania kwaśnych deszczy).
 - ✓ Poziom dopuszczalny jednogodzinny dwutlenku siarki wynosi $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 24 dni w ciągu roku.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki to $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 3 dni w ciągu roku.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla dwutlenku siarki (czas uśredniania - rok kalendarzowy i pora zimowa tj. okres od 1 października do 31 marca) to $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom alarmowy dwutlenku siarki (jednogodzinny) to $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 5. **Tlenki azotu (NO_x)** – w tym dwutlenek azotu – są jedną z przyczyn powstawania dziury ozonowej czy smogu.
 - ✓ Poziom dopuszczalny jednogodzinny dwutlenku azotu wynosi $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 18 dni w ciągu roku.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dwutlenku azotu to $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego tlenków azotu to $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom alarmowy dwutlenku azotu (jednogodzinny) to $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

6. **Tlenek węgla** – potocznie zwany czadem, jest gazem silnie trującym, bezbarwnym i bezwonny, nieco lżejszym od powietrza, co powoduje, że łatwo się z nim miesza i w nim rozprzestrzenia. Potencjalne źródła czadu w pomieszczeniach mieszkalnych to kominki, gazowe podgrzewacze wody, piece węglowe, gazowe lub olejowe i kuchnie gazowe. Powstaje w wyniku niepełnego spalania wielu paliw.
 - ✓ Poziom dopuszczalny 8-godzinny wynosi $10\,000\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
7. **Benzen** – posiada właściwości toksyczne i rakotwórcze. Powstaje w wyniku spalania węgla i oleju, jest obecny w spalinach samochodowych.
 - ✓ Poziom dopuszczalny średnioroczny wynosi $5\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
8. **Benzo(a)piren** – organiczny związek chemiczny z grupy wielopierścieniowych węglowodorów. Występują w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymie tytoniowym (dym z 1 papierosa zawiera $0,16\ \mu\text{g}$ tej substancji), w smogu powstającym w wyniku niskiej emisji – przede wszystkim wskutek spalania węgla, w mniejszym stopniu – śmieci (najczęściej tworzyw sztucznych) oraz także częściowo jako emisje transportowe. Jest substancją toksyczną, rakotwórczą, mutagenną, działającą na rozrodczość i niebezpieczną dla środowiska.
 - ✓ Poziom docelowy średnioroczny wynosi $1\ \text{ng}/\text{m}^3$ (nanogram benzo(a)pirenu na metr sześcienny powietrza; ng – jeden nanogram to jedna miliardowa grama - $0,000000001\ \text{g}$) tj. $0,001\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
9. **Metale ciężkie** (rtęć, kadm, ołów, mangan, chrom) i inne metale odznaczające się toksycznością dla człowieka lub środowiska – szkodliwe dla ludzi, zwierząt i roślin, powodują m.in. przewlekłe zatrucia.
 - ✓ Poziom dopuszczalny średnioroczny dla ołowiu wynosi $0,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla kadmu wynosi $5\ \text{ng}/\text{m}^3$ tj. $0,005\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla niklu wynosi $20\ \text{ng}/\text{m}^3$ tj. $0,02\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
 - ✓ Poziom docelowy średnioroczny dla arsenu wynosi $6\ \text{ng}/\text{m}^3$ tj. $0,006\ \mu\text{g}/\text{m}^3$.
10. **Dioksyny** – trujące związki chemiczne, często odpowiedzialne za pojawienie się nowotworów, chorób tarczycy, chorób układu sercowo- naczyniowego, cykrzycy czy bezpłodności. Powstają w wyniku procesów przemysłowych, ale również podczas spalania odpadów, a także jako efekt spalania paliw w silnikach spalinowych.

Pojazdy silnikowe odpowiadają za znaczną część całkowitej emisji pyłu zawieszonego, a także za pewną część emisji WWA. Motoryzacja jest też głównym źródłem tlenków azotu oraz całej gamy tzw. lotnych substancji organicznych (volatile organic compounds – VOC) oraz pyłu pochodzącego ze zużywanych opon i klocków hamulcowych. Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Mieście Łęborku ma emisja ze źródeł komunikacyjnych, co związane jest z przebiegiem dróg tranzytowych.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych **strefami**, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. Według tego podziału w województwie pomorskim wydzielono dwie strefy: aglomeracja trójmiejska oraz strefa pomorska. Miasto Łębork należy do strefy pomorskiej.

Wynikiem oceny **dla wszystkich substancji podlegających ocenie** (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- ✓ **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- ✓ **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku **poziomu celu długoterminowego dla ozonu** przyjęto następujące oznaczenie klas:

- ✓ **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- ✓ **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla **pyłu zawieszonego PM2,5 i kryterium** – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy:

- ✓ klasa A1 - oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- ✓ **klasa C1** – oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie pomorskiej w latach 2021-2024. Przeanalizowano **dane dla całej strefy pomorskiej**, w skład której wchodzi Miasto Lębork.

Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę **kryterium ochrony zdrowia**. Jakość powietrza w strefie pomorskiej w badanym okresie **poprawiła się**. Od 2024 r. nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm notowane w latach poprzednich w zakresie stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, choć stężenia te nadal należą do wysokich. Główną przyczyną jest emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W roku 2024 przekroczony został też poziom celu długoterminowego ozonu w strefie pomorskiej zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa mas powietrza zanieczyszczonych ozonem.

Poprawa jakości powietrza w roku 2024 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz korzystnych warunków meteorologicznych, skutkujących m.in. zmniejszoną emisją zanieczyszczeń z ogrzewania domów i mieszkań w okresie jesienno-zimowym.

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa w danym roku			
	2021	2022	2023	2024
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A	A
PM2,5 (pył zawieszony)	A/A1	A/A1	A/A1	A/A1
PM10 (pył zawieszony)	A	A	A	A
B(a)P	C	C	C	A
As (arsen)	A	A	A	A

Zanieczyszczenie	Klasa w danym roku			
	2021	2022	2023	2024
Cd (kadm)	A	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A	A
O ₃ dc (ozon – poziom docelowy)	A	A	A	A
O ₃ dt (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2	D2

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - roczne ocena jakości powietrza w województwie pomorskim - raporty za lata 2021-2024

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki oceny dla **kryterium ochrony roślin**. W latach 2021-2024 nie odnotowano zmian w klasyfikacji.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja wg rodzajów zanieczyszczeń			
		O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	NO ₂	SO ₂
Strefa pomorska	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A
	2023	A	D2	A	A
	2024	A	D2	A	A

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - roczne ocena jakości powietrza w województwie pomorskim - raporty za lata 2021-2024

Bezpośrednio na terenie Miasta Łęborka, przy ul. Malczewskiego zlokalizowana jest stacja pomiarowa jakości powietrza. Wyniki pomiarów za lata 2023-2024 opisano poniżej.

- Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów **NO₂** na potrzeby oceny, pod kątem ochrony zdrowia ludzi:
 - średnioroczne stężenie Sa (µg/m³) wyniosło 10 µg/m³ za 2023 rok oraz 12 µg/m³ za 2024 rok, co oznacza **brak przekroczeń**,
 - L>200 (S1) wyniosła 0 dni za 2023 rok oraz 0 dni za 2024 rok, co oznacza **brak przekroczeń**,
 - 19 maksymalne stężenie 1-godzinowe wyniosło 49 µg/m³ za 2023 rok oraz 59 µg/m³ za 2024 rok, co oznacza **brak przekroczeń**.
- Stężenia ozonu (**O₃**) pod kątem ochrony zdrowia ludzi oceniane były w odniesieniu do dotrzymania dwóch parametrów: poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego. :
 - poziom docelowy stężenia ozonu w powietrzu, określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w latach 2023-2024 **nie został przekroczony** w żadnej ze stref województwa pomorskiego, w wyniku czego otrzymały one klasę A,
 - na stanowisku pomiarowym w Łęborku, przy ul. Malczewskiego (PmLebMalczew) w latach 2023-2024 odnotowano po jednym dniu z przekroczeniem wartości

120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co oznacza **przekroczenie** poziomu celu długoterminowego dla ozonu w strefie pomorskiej. W związku z tym strefa pomorska uzyskała klasę D2.

3. Pył zawieszony PM10 - najwyższe stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 w 2023 r. odnotowano na stacji w Łęborku, przy ul. Malczewskiego (PmLebMalczew) – 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, dla roku 2024 wyników nie podano, ale podkreślić należy, że w latach 2023-2024 **nie stwierdzono przekroczeń** w całej strefie pomorskiej.
4. Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM2,5 w 2023 roku oceny najwyższe stężenie zanotowała stacja w Łęborku (PmLebMalczew) – 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – poziom dopuszczalny **nie został przekroczony**, brak przekroczeń utrzymał się także w 2024 r., choć konkretnych wyników dla Łęborka GIOŚ nie prezentuje.
5. Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów O_3 na potrzeby oceny, pod kątem ochrony roślin:
 - a. wskaźnik dotrzymania poziomu celu długoterminowego AOT40 równy 6 000 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*h wyniósł 7780 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*h w 2024 r., co oznacza **wystąpienie przekroczeń**, rok wcześniej nie prowadzono pomiarów na terenie Łęborka w tym zakresie,
 - b. wskaźnik AOT40_{SL} obliczony jako średnia z okresu wegetacyjnego (maj-lipiec) z wyników pomiarów z pięciu lat (2019-2024), na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie przekroczył poziomu docelowego wynoszącego 18 000 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*h i wyniósł 6895 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*h w 2024 r., co oznacza **brak przekroczeń**, rok wcześniej nie prowadzono pomiarów na terenie Łęborka w tym zakresie.

Jeśli chodzi o **wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10**, od roku 2015 na większości stanowisk pomiarowych stężenia wykazywały trend malejący. W dziesięcioleciu wyjątkowe pod tym względem było stanowisko w Łęborku, gdzie odnotowano wzrost stężeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 w latach 2015-2022. W 2024 roku w porównaniu z rokiem 2023 (średnia roczna 2,23 ng/m^3 , co **oznacza przekroczenie**) nastąpił spadek stężeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 na wszystkich stacjach. Dzięki temu w 2024 r. nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych norm. Poziom docelowy B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 nie jest przekroczony, gdy wartości średnioroczne są niższe niż 1,5 ng/m^3 . Oszacowana powierzchnia obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 na terenie Łęborka w 2023 r. wyniosła około 62% ogólnej powierzchni miasta.

Liczba dni z przekroczeniem średniodobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 w 2023 r. wyniosła 5, przy 35 dopuszczalnych.

Od 2023 r. GIOŚ podaje wyniki stężeń zanieczyszczeń stwierdzone bezpośrednio na terenie gmin (na podstawie wyników modelowania matematycznego). Na terenie Łęborka były one następujące:

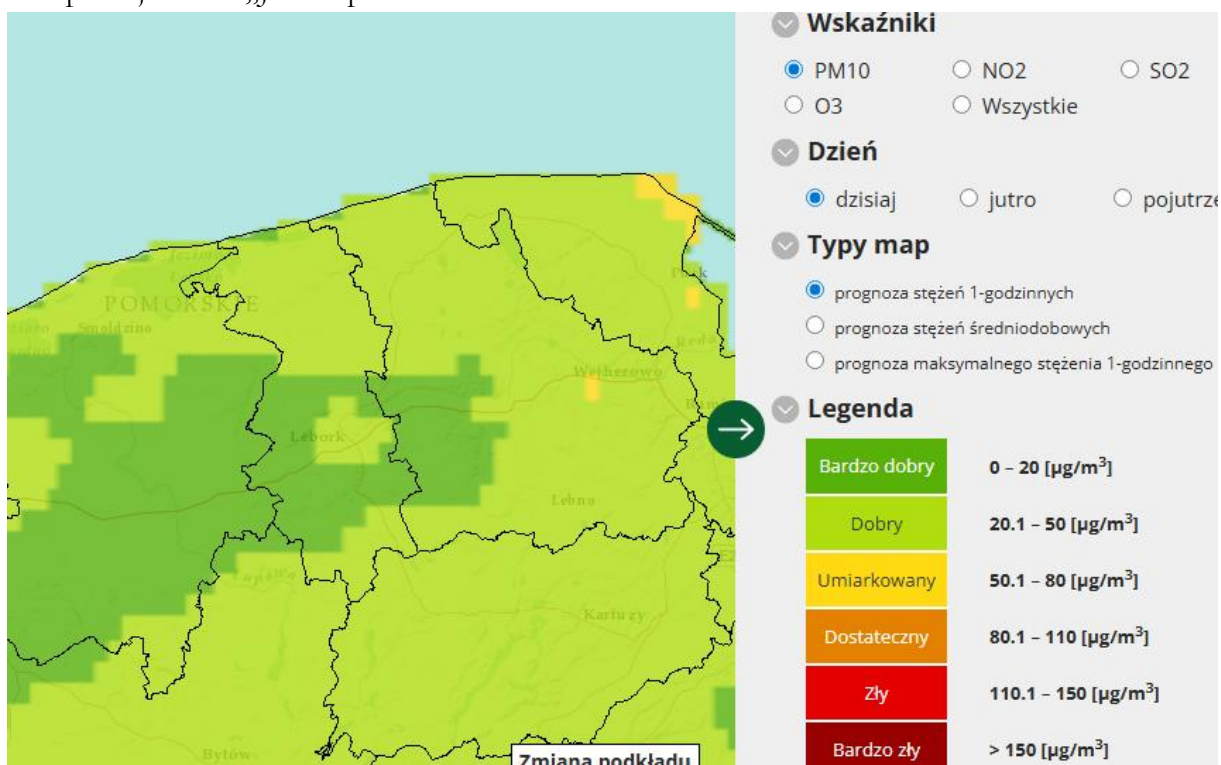
1. **PM10** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$):
 - minimum wyniosło 13,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 13,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.;
 - maksimum wyniosło 20,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 18,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.;
 - średnia wyniosła 16,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 15,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.
2. **PM2,5** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$):
 - minimum wyniosło 9,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 7,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.;
 - maksimum wyniosło 14,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 11,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.;

- średnia wyniosła $11,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz $9,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r.
- 3. **Benzo(a)piren** średnia roczna (norma średniego rocznego stężenia wynosi $1 \text{ ng}/\text{m}^3$):
 - minimum wyniosło $0,26 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz $0,27 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2024 r.;
 - maksimum wyniosło $2,23 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz $1,49 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2024 r.;
 - średnia wyniosła $1,0 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz $0,67 \text{ ng}/\text{m}^3$ w 2024 r.

W odniesieniu do pomiarów jakości powietrza, których wyniki opisano, należy wyjaśnić, że pomiary realizowane są w sieci krajowej (ustandaryzowanej) oraz dzięki czujnikom lokalnym.

Sieć krajowa oparta jest o pomiary prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Gdańsku

Dane pozyskiwane z mierników GIOŚ są widoczne w trybie online na portalach i w aplikacji GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”.



Ryc. 4. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza

Źródło: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/airPollution?woj=pomorskie>

Jednolita sieć krajowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska gromadzi wyniki o aktualnej jakości powietrza, ale także dane roczne, zagregowane i dające pełną możliwość dokonywania porównań przestrzennych (pomiędzy gminami czy powiatami) i czasowych (w perspektywie wielu lat). Korzystając z wyników sieci krajowej użytkownik ma pewność, że urządzenia pomiarowe są odpowiednio skalibrowane, dają rzeczywisty wynik, który łatwo porównać z innymi wynikami w skali przestrzennej i czasowej. Dobór miejsca lokalizacji czujników jest poprzedzony dokładnymi analizami i wynika ze spójnych założeń co do lokalizacji tych czujników.

Obok wielu zalet pomiarów jakości powietrza w sieci krajowej GIOŚ należy zauważyć kilka problemów. Podstawowym problemem jest ograniczona liczba stacji / punktów pomiarowych. Zlokalizowane są one głównie w dużych i średnich miastach. Przez to obszary o mniejszej gęstości

zaludnienia pozbawione są pomiarów lokalnych. Mieszkańcy tych obszarów mogą korzystać z wyników modelowania matematycznego prezentowanych przez GIOŚ, jednak te wyniki prezentowane są w skali roku i nie dostarczają aktualnej informacji o jakości powietrza.

Sieć lokalna – pomiary prowadzone przy pomocy lokalnych czujników / sensorów

Ważnym elementem oceny jakości powietrza jest sieć lokalnych czujników. Jest to źródło informacji w zakresie bieżącej jakości powietrza.

Wiedza o stanie zanieczyszczeń, ma służyć mieszkańcom do podejmowania decyzji o pobycie na zewnątrz budynków osób, szczególnie narażonych na działanie smogu (dzieci, osoby starsze, kobiety w ciąży, osoby z chorobami układu oddechowego).

Montaż czujników ma także działanie prewencyjne i uświadamiające mieszkańcom, jak duży wpływ na jakość powietrza, ma spalanie odpadów w piecach i kotłach centralnego ogrzewania czy ogrzewanie domów słabej jakości paliwem.

W Internecie oraz aplikacjach na telefon / smartfon prezentowane są wyniki pomiarów **lokalnych czujników jakości powietrza** różnych sieci. Do najpopularniejszych z nich należą serwisy:

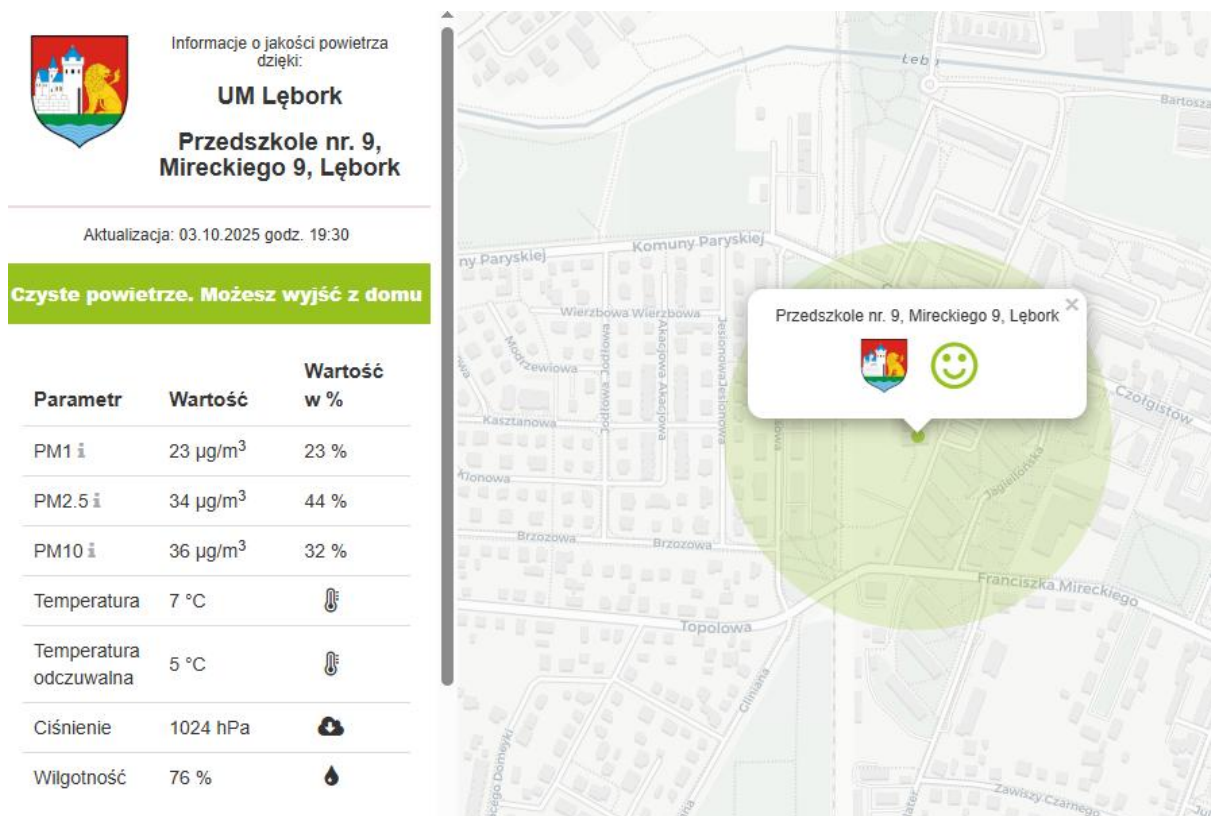
- <https://airly.org/map/pl>,
- <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10>,
- <https://looko2.com/heatmap.php>,
- <https://smogcontrol.eu/mapa/smog.html>.

Do 31 sierpnia 2024 r. Gmina Miasto Łębork miała podpisaną umowę z Firmą Global Innovative Solution i była w posiadaniu 4 czujników do pomiarów jakości powietrza. Czujniki jakości powietrza zakupione w 2019 r. były zamontowane w lokalizacjach: Szkoła Podstawowa nr 5 przy ul. Kościuszki 14, Szkoła Podstawowa nr 7 przy ul. Piotra Skargi 52 oraz Przedszkole nr 9 przy ul. Mireckiego 9. Czwarty czujnik (mobilny) dokupiono w 2021 r.

Jednak 19 listopada 2024 r. Gmina Miasto Łębork zawarła umowę z firmą Smog Control Sp. z o. o. Obecnie Gmina posiada tylko jeden **czujnik pomiaru jakości powietrza** zamontowany w Przedszkolu nr 9 przy ul. Mireckiego 9. Wyniki można oglądać pod adresem: <https://smogcontrol.pl/?lat=54.5397&lng=17.7365&zoom=16>. Osoby, które chcą na bieżąco śledzić wyniki pomiarów w swoim telefonie mogą zainstalować aplikację SMOG CONTROL. Dla systemów na android można ją pobrać ze sklepu GooglePlay. Aplikację mogą również pobrać użytkownicy IOS. Urządzenie informuje o temperaturze powietrza, wilgotności, ciśnieniu, a także stężeniu pyłów zawieszonych PM 2.5 i PM 10 (odpowiadających za tzw. smog).⁵

Urząd Miejski w Łęborku ma możliwość generowania raportów jako użytkownik. Takie dane mogą być podstawą do sporządzania okresowych informacji np. dla Rady Miejskiej w Łęborku. Szczegółowe wiadomości dotyczące czujników zaprezentowano na stronie www.ekolebork.pl/ochrona-srodowiska/jakosc-powietrza.

⁵ Więcej informacji o pomiarach jakości powietrza znaleźć można m.in. na stronie <https://www.ekolebork.pl/ochrona-srodowiska/jakosc-powietrza/>



Ryc. 5. Strona internetowa oraz aplikacja SmogControl – lokalnego źródła informacji o jakości powietrza

Źródło: <https://smogcontrol.pl/?lat=54.5397&lng=17.7365&zoom=16>

Przy odczytywaniu tych wyników warto zwrócić uwagę na dokładne ulokowanie stacji, gdyż niektóre z nich mogą znajdować się przy drodze i mają za zadanie mierzyć wpływ zanieczyszczeń z ruchu ulicznego, co znacząco determinuje dane z monitoringu.

Mając na uwadze dość szeroki dostęp do danych pomiarowych z sieci lokalnej należy jednak wskazać na ewentualne problemy z tym związane. Czujniki, które nie wchodzą w skład sieci pomiarowej GIOŚ są montowane na dużą skalę i pozwalają ocenić lokalną sytuację. Jednak mniejsze są wymagania w zakresie ich kalibracji czy doboru lokalizacji. Może to mieć wpływ na osiągane wyniki. Umieszczenie czujnika zbyt blisko źródła i bezpośrednim strumieniu pyłu lub zanieczyszczeń powietrza może spowodować, że pomiary będą znacznie wyższe w porównaniu do stężeń występujących w otoczeniu. Podobnie sprawa ma się z umieszczaniem urządzeń pomiarowych w bezpośredniej bliskości kominów oraz klimatyzatorów. Ponadto sieć czujników lokalnych jest rozproszona jeśli chodzi o ich własność i możliwość pozyskania danych zagregowanych, np. dla całego roku.

Należy zauważyć, że przywołane czujniki pełnią przede wszystkim funkcję edukacyjną. Na podstawie ich wyników nie można ogłaszać alertów, czy wprowadzać ograniczeń. Jednak monitoring jakości powietrza oraz **informowanie społeczeństwa o poziomie jego zanieczyszczenia**, w połączeniu z edukacją ekologiczną to podstawowe działania mające na celu zabezpieczenie przed skutkami smogu. Wiedząc, jaki jest aktualny i prognozowany na najbliższy czas stan jakości powietrza mieszkańcy mogą świadomie podejmować decyzje dotyczące różnego rodzaju aktywności na wolnym powietrzu, takich jak pójście na spacer czy bieganie.

Biorąc pod uwagę fakt, że dostępne są liczne portale jakości powietrza należy usystematyzować informacje w zakresie poszczególnych progów w podawanych ocenach.

Oceny te opierają się o Indeksy Jakości Powietrza (po angielsku Air Quality Index - AQI), czyli proste wskaźniki pozwalające ocenić jakość powietrza. Wyznacza się je w oparciu o pomiary lub prognozy stężeń wybranych zanieczyszczeń powietrza, przede wszystkim: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, ozonu O₃, dwutlenku azotu NO₂, dwutlenku siarki SO₂, benzenu C₆H₆ i tlenku węgla CO. W opracowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) Polskim Indeksie Jakości Powietrza, dla każdego z tych zanieczyszczeń wyznaczono sześć przedziałów stężeń (klas jakości powietrza). Każdej klasie przypisano również odpowiedni kolor. Wyznaczenie aktualnego indeksu jakości powietrza polega na znalezieniu najgorszej z klas, określonych dla poszczególnych zanieczyszczeń.

Tabela 4. Indeks Jakości Powietrza

Indeks jakości powietrza	PM10 (µg/m ³)	PM2,5 (µg/m ³)	O ₃ (µg/m ³)	NO ₂ (µg/m ³)	SO ₂ (µg/m ³)
bardzo dobry	0-20	0-13	0-70	0-40	0-50
dobry	20,1-50	13,1-35	70,1-120	40,1-100	50,1-100
umiarkowany	50,1-80	35,1-55	120,1-150	100,1-150	100,1-200
dostateczny	80,1-110	55,1-75	150,1-180	150,1-230	200,1-350
zły	110,1-150	75,1-110	180,1-240	230,1-400	350,1-500
bardzo zły	>150	>110	>240	>400	>500
brak indeksu	Indeks jakości powietrza nie jest wyznaczony z powodu braku pomiaru zanieczyszczenia dominującego w województwie				

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/health_informations

Podano także informacje zdrowotne nawiązujące do Indeksu Jakości Powietrza.

Tabela 5. Informacje zdrowotne nawiązujące do Indeksu Jakości Powietrza

Indeks jakości powietrza	Informacje zdrowotne
bardzo dobry	Jakość powietrza jest bardzo dobra, zanieczyszczenie powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, warunki bardzo sprzyjające do wszelkich aktywności na wolnym powietrzu, bez ograniczeń.
dobry	Jakość powietrza jest zadowalająca, zanieczyszczenie powietrza powoduje brak lub niskie ryzyko zagrożenia dla zdrowia. Można przebywać na wolnym powietrzu i wykonywać dowolną aktywność, bez ograniczeń.
umiarkowany	Jakość powietrza jest akceptowalna. Zanieczyszczenie powietrza może stanowić zagrożenie dla zdrowia w szczególnych przypadkach (dla osób chorych, osób starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci). Warunki umiarkowane do aktywności na wolnym powietrzu.
dostateczny	Jakość powietrza jest dostateczna, zanieczyszczenie powietrza stanowi zagrożenie dla zdrowia (szczególnie dla osób chorych, starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci) oraz może mieć negatywne skutki zdrowotne. Należy rozważyć ograniczenie (skrócenie lub rozłożenie w czasie) aktywności na wolnym powietrzu, szczególnie jeśli ta aktywność wymaga długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.
zły	Jakość powietrza jest zła, osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny unikać przebywania na wolnym powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć do minimum wszelką aktywność fizyczną na wolnym powietrzu - szczególnie wymagającą długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.
bardzo zły	Jakość powietrza jest bardzo zła i ma negatywny wpływ na zdrowie. Osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny bezwzględnie unikać przebywania na wolnym

Indeks jakości powietrza	Informacje zdrowotne
	powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć przebywanie na wolnym powietrzu do niezbędnego minimum. Wszelkie aktywności fizyczne na zewnątrz są odradzane. Długotrwała ekspozycja na działanie substancji znajdujących się w powietrzu zwiększa ryzyko wystąpienia zmian m.in. w układzie oddechowym, naczyniowo-sercowym oraz odpornościowym.
brak indeksu	„Brak Indeksu” odpowiada sytuacji, gdy na danej stacji pomiarowej nie są aktualnie prowadzone pomiary pyłu zawieszonego lub ozonu, a jeden z nich jest w danej chwili decydującym zanieczyszczeniem powietrza w województwie. Indeks Jakości Powietrza nie jest wtedy wyznaczany, a kolor punktów na mapie bieżących danych pomiarowych zmienia się na szary. Stacja pomimo braku określonego Indeksu jest nadal widoczna i jest możliwość sprawdzenia wszystkich pozostałych wyników pomiarów.

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/health_informations

Ochronie powietrza służą przedsięwzięcia podnoszące **sprawność energetyczną budynków** (termomodernizacja, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

Mieszkańcy Łęborka mają możliwość złożenia wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku w ramach **Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”**.

W ramach Programu wg stanu na dzień 31.12.2023 r.:

- ogółem wpłynęły do WFOŚiGW 253 wnioski o dofinansowanie,
- zrealizowano 146 przedsięwzięć,
- wypłacono przez WFOŚiGW 1 996 204,54 zł dotacji.

Wg stanu na dzień 31.12.2024 r.:

- ogółem wpłynęło do WFOŚiGW 354 wnioski o dofinansowanie,
- zrealizowano 175 przedsięwzięć,
- wypłacono przez WFOŚiGW 3 030 946,01 zł dotacji.

Należy oczekiwać wyraźnego wzrostu zainteresowania **Programem Priorytetowym „Czyste Powietrze”**, w ramach którego można uzyskać wsparcie na poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych oraz zdecydowane zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery

W 2023 r. na podstawie Uchwały Nr XI-157/2019 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 20.12.2019 r. w sprawie ustalenia trybu postępowania w sprawie udzielania **dotacji celowych** dla podmiotów uprawnionych ze środków budżetu miasta Łęborka na dofinansowanie zadań związanych z ochroną środowiska, zmienionej Uchwałą Nr XIX-306/2020 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 30.10.2020 r. oraz Uchwałą Nr XXXI-480/2021 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 26.11.2021 r. rozpatrzono 72 wnioski o przyznanie **dofinansowania do wymiany źródła ciepła** i przyznano dofinansowanie na łączną kwotę 399 184,86 zł. W roku 2024 pozytywnie rozpatrzono 136 wniosków na wymianę źródła ciepła i przyznano dofinansowanie na łączną kwotę 774 669,93 zł.

Dodatkowo Gmina Miasto Łębork 07.06.2024 r. podpisała Umowę o dofinansowanie w ramach priorytetowego **Programu „Ciepłe mieszkanie”** na łączną kwotę dotacji do 838 000,00 zł.

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o **centralnej ewidencji emisyjności budynków** (t.j. Dz.U. 2022 r. poz. 438 z późn. zm.) określiła, że każdy właściciel lub zarządca budynku zobowiązany jest złożyć do CEEB deklarację dotyczącą źródeł ciepła i spalania paliw. Według wytycznych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, któremu powierzono budowę systemu, deklaracje mogą być składane za pomocą prostego, internetowego formularza. Osoby, które nie będą mogły skorzystać z tej formy składania deklaracji, będą ją mogły złożyć w formie papierowej do Burmistrza Miasta Lęborka. Właściciele lub zarządcy nowych budynków na zgłoszenie będą mieli 2 tygodnie od momentu uruchomienia źródła ciepła. W przypadku pozostałych urządzeń grzewczych termin zgłoszenia upłynął z końcem czerwca 2022 r. Brak złożenia deklaracji zagrożony jest karą grzywny. Jest to ewidencja, w której znajdują się kompleksowe informacje dotyczące źródeł ogrzewania budynków. Celem jej stworzenia jest poprawa jakości powietrza, walka ze smogiem i pomoc w wymianie tzw. „kopciuchów”. Do najczęściej zgłaszanych źródeł ciepła należą kotły gazowe oraz kotły na paliwo stałe.

Zgodnie z CEEB ilość zainstalowanych źródeł ciepła na terenie Gminy Miasto Lębork jest następująca:

- kocioł gazowy / boiler gazowy / podgrzewacz gazowy przepływowy / kominiek gazowy – 6540 sztuk,
- piec kaflowy na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) – 2173 sztuk,
- miejska sieć ciepłownicza / ciepło systemowe / lokalna sieć ciepłownicza – 2083 sztuk,
- kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z ręcznym podawaniem paliwa / zasypowy – 1214 sztuk,
- ogrzewanie elektryczne / boiler elektryczny – 1090 sztuk,
- kominiek / koza / ogrzewacz powietrza na paliwo stałe (drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy, węgiel) – 964,
- kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z automatycznym podawaniem paliwa / z podajnikiem – 411 sztuk,
- pompa ciepła – 110 sztuk,
- kolektory słoneczne do ciepłej wody użytkowej lub z funkcją wspomagania ogrzewania – 88 sztuk,
- trzon kuchenny / piecokuchnia / kuchnia węglowa – 55 sztuk,
- kocioł olejowy – 38 sztuk.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Lęborku, pod kątem **spalania odpadów** w instalacjach do tego nieprzystosowanych (czyli piecach w gospodarstwach domowych) w 2023 r. przeprowadzono 6 kontroli, nie nałożono żadnego mandatu, natomiast w 2024 r. przeprowadzono 34 kontrole. Nałożono jeden mandat.

Kontrolę jakości paliwa spalanego w indywidualnych systemach grzewczych na terenie Miasta Lębork prowadzi m.in. Straż Miejska w Lęborku.

W 2023 r. Straż Miejska w Lęborku przeprowadziła 42 kontrole (w tym posesje i budynki wielorodzinne). W wyniku kontroli nałożono jeden mandat karny.

W 2024 r. Straż Miejska w Lęborku przeprowadziła 35 kontroli (w tym posesje i budynki wielorodzinne). W wyniku kontroli nałożono jeden mandat karny.

Uchwałą Nr XVIII/248/2016 z dnia 9 czerwca 2016 r. Rada Miejska w Łęborku uchwaliła **Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Łębork** (PGN podlegał późniejszym aktualizacjom). Jest to dokument strategiczny, mający wpływ na lokalną gospodarkę ekologiczną i energetyczną. Plan zawiera informacje o ilości wprowadzanych do powietrza gazów i pyłów cieplarnianych na terenie Miasta Łęborka oraz wskazuje propozycje konkretnych działań ograniczających te ilości. Plan odnosi się do problematyki zapobiegania emisji substancji zanieczyszczających do powietrza, redukcji emisji CO₂, zmniejszenia zużycia paliw, wzrostu zużycia energii ze źródeł odnawialnych.

Inwestycje realizowane sukcesywnie każdego roku na terenie Miasta Łęborka, w tym modernizacje prowadzone w obiektach użyteczności publicznej oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE przyczyniają się do znacznego zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Działaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza powinny być:

- systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych budynków co przekłada się na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło,
- wyeliminowanie spalania paliw złej jakości w piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania odpadów w paleniskach domowych,
- ograniczenie emisji liniowej (z dróg) np. poprzez poprawę stanu transportu publicznego,
- usprawnienie ruchu, w celu zmniejszenia emisji spalin,
- budowa ścieżek rowerowych,
- rozwój technologii energooszczędnych,
- zwiększanie udziału OZE,
- rozbudowa sieci gazowej,
- budowa zorganizowanych systemów ciepłowniczych (np. sieci ciepłowniczych i wspólnych kotłowni w budynkach wielorodzinnych).

3.1.3. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Część Łęborka zaopatrywana jest w ciepło przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Energia ciepła dostarczana jest do mieszkańców Łęborka za pośrednictwem sieci ciepłowniczej, która obejmuje m.in. następujące obszary:

- Rejon ul. Nadmorskiej i ul. Kossaka,
- Dzielnicą północno-wschodnią, rejon ul. Syrokomli, ul. Pułaskiego,
- Jednostka Wojskowa,
- Rejon ul. Pionierów,
- Rejon ul. Gdańskiej i Pułaskiego,
- Nowy Świat, rejon ul. Mostnika, Stryjewskiego, Kossaka, Gdańskiej,
- Stare Miasto – Centrum, rejon Al. Wolności, Niepodległości, Kossaka,
- Śródmieście, rejon ul. Sienkiewicza i Targowej,
- Osiedle Czołgistów,
- Osiedle Wojska Polskiego,
- Osiedle Stare Zatorze, rejon ul. Kościuszki,

- Dzielnica Przemysłowa, rejon Al. Jana Pawła II,
- Osiedle Sportowa,
- Rejon ul. Kaszubskiej, Majkowskiego, Abrahama,
- Rejon ul. Kaszubskiej i Krzywoustego.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. eksploatuje następujące źródła ciepła (stan na 9 czerwca 2025 r.):

- kocioł na biomasę K-1, o mocy 5,1 MW,
- kocioł na węgiel K-2, o mocy 5,8 MW,
- kocioł na węgiel K-3, o mocy 5,8 MW,
- kocioł na węgiel K-4, o mocy 8,0 MW,
- kocioł na węgiel K-5, o mocy 11,6 MW,
- kocioł na węgiel K-6, o mocy 11,6 MW,
- kocioł na biomasę EC ORC, o mocy 5,68 MW.

W latach 2023-2024 Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. zrealizowało następujące inwestycje:

1. Montaż 9 sztuk węzłów ciepłych w celu podniesienia efektywności systemu ciepłowniczego. Zadanie zrealizowano w 2023 r. za kwotę 356 138,80 zł.
2. Montaż 10 sztuk węzłów ciepłych w celu podniesienia efektywności systemu ciepłowniczego. Zadanie zrealizowano w 2024 r. za kwotę 537 314,11 zł.
3. Budowa sieci ciepłowniczych i przyłączy o łącznej długości około 700 mb w rejonie m.in.: Al. Wolności, Olimpijczyków, Słupska, Gdańska, Wojska Polskiego, Obrońców Wybrzeża, Staromiejskiej, E. Plater, Toruńskiej, Władysława IV, Handlowej. Zadanie zrealizowano w 2023 r. za kwotę około 850 000,00 zł.
4. Budowa sieci ciepłowniczych i przyłączy o łącznej długości około 800 mb w rejonie m.in.: Mieszka I, Różyckiego, Przyzámce, Al. Niepodległości, Okrzei, Handlowa, Pionierów, Stryjewskiego. Zadanie zrealizowano w 2024 r. za kwotę około 500 000,00 zł.

Najważniejsze inwestycje planowane na rok gospodarczy 2025/2026 to:

1. Budowa sieci WP wzdłuż ul. Orlińskiego z przyłączem do budynku przy ul. Orlińskiego 15 oraz montażem węzła ciepłego, koszt około 370 000,00 zł netto.
2. Rozbudowa sieci ciepłowniczey w rejonie ul. Mieszka I i Władysława IV, koszt około 88 000,00 zł netto.
3. Modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczey w rejonie ul. Czolgistów 24 oraz likwidacja węzła grupowego wraz z montażem 2 szt. węzłów indywidualnych w budynkach przy ul. Czolgistów 24 i 25, koszt około 150 000,00 zł netto.
4. Modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczey w rejonie ul. Krzywoustego 12-13 oraz likwidacja węzła grupowego wraz z montażem 3 szt. węzłów indywidualnych w budynkach przy ul. Krzywoustego 12, 13 i 13A, koszt około 170 000,00 zł netto.
5. Modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczey w rejonie ul. Bohaterów Monte Cassino likwidacja węzła grupowego wraz z montażem 4 szt. węzłów indywidualnych w budynkach przy ul. Warszawskiej 6, ul. Boh. Monte Cassino 20, 21, 21A, koszt około 300 000,00 zł netto.

6. Przyłącze do budynku przy ul. Słupskiej (dz. nr 335 obr. 6) wraz z montażem węzła indywidualnego, koszt około 110 000,00 zł netto.
7. Przyłącze do budynku przy ul. Obrońców Wybrzeża 21A wraz z montażem węzła indywidualnego, koszt około 70 000,00 zł netto.
8. Montaż węzła ciepłego grupowego w wymiennikowni przy ul. Jagiellońskiej, koszt około 110 000,00 zł netto.

Najważniejsze inwestycje planowane na rok gospodarczy 2026/2027 to:

1. Przebudowa podziemnej sieci ciepłowniczej na terenie miasta Łęborka przy ul. Wojska Polskiego, koszt około 1 213 300,00 zł netto (wykonanie w przypadku uzyskania dofinansowania).
2. Przebudowa podziemnej sieci ciepłowniczej na terenie Miasta Łęborka wzdłuż ul. Słowackiego, koszt ok 1 512 000,00 zł netto (wykonanie w przypadku uzyskania dofinansowania).
3. Przebudowa podziemnej sieci ciepłowniczej na terenie Miasta Łęborka wzdłuż ul. Mireckiego, koszt około 1 614 300,00 zł netto (wykonanie w przypadku uzyskania dofinansowania).
4. Przyłącze do budynku przy ul. Stryjewskiego 12 wraz z montażem węzła ciepłego, koszt około 156 000,00 zł netto.
5. Przyłącze do budynku przy ul. Stryjewskiego 56-57 wraz z montażem węzła ciepłego, koszt około 99 000,00 zł netto.
6. Budowa sieci z przyłączami do 3 budynków przy ul. Pionierów 9, koszt około 238 400,00 zł netto.
7. Budowa sieci w rejonie ul. Komuny Paryskiej, koszt około 800 000,00 zł netto.

Najważniejsze inwestycje planowane na rok gospodarczy 2027/2028 to:

1. Przebudowa podziemnej sieci ciepłowniczej na terenie Miasta Łęborka od ul. Mireckiego do Al. Wolności, koszt ok 2.143.400,00 zł netto (wykonanie w przypadku uzyskania dofinansowania).
2. Przebudowa podziemnej sieci ciepłowniczej na terenie Miasta Łęborka od ul. Czolgistów do ul. Jagiellońskiej, koszt około 251 700,00 zł netto (wykonanie w przypadku uzyskania dofinansowania).
3. Budowa sieci z przyłączami do 3 budynków mieszkalnych przy ul. Konopackiej (dz. nr 189/104 obr. 11), koszt około 205 500,00 zł netto.
4. Przebudowa przyłącza do budynku mieszkalnego przy ul. Okrzei 3, koszt około 116 200,00 zł netto.
5. Przebudowa kanałowej sieci ciepłowniczej z likwidacją węzła grupowego przy ul. Czolgistów 19, 20 – 2 szt. węzłów, koszt około 116 400,00 zł netto.
6. Sieć wraz z przyłączami do budynków przy ul. Sienkiewicza 10-14 (GML) wraz z montażem węzłów ciepłych - 5 szt., koszt około 405.000,00 zł netto.
7. Sieć wraz z przyłączami do budynków przy ul. Grunwaldzkiej 9-12 (GML) wraz z montażem węzłów ciepłych – 4 szt., koszt około 284 000,00 zł netto.

Na obszarze Miasta Łęborka, który nie jest objęty siecią ciepłowniczą, funkcjonuje rozproszony system zaopatrzenia w energię ciepłą do ogrzewania i produkcji ciepłej wody użytkowej na potrzeby własne. Do ogrzewania nieruchomości, mieszkańcom służą kotły

indywidualne. Rozproszony charakter zabudowy nie daje uzasadnienia ekonomicznego dla budowy infrastruktury ciepłowniczej.

Przez teren Miasta Łęborka nie przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, która jest eksploatowana przez Operatora Gazociągów Przemysłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku. Jednak w niewielkiej odległości od wschodniej granicy administracyjnej Łęborka kończy się odgałęzienie prowadzące do Punktu Wyjścia do PSG.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. **posiada infrastrukturę gazową**. Spółka poinformowała, że na terenie Miasta Łęborka, nie planuje w najbliższych latach większych inwestycji związanych z rozbudową sieci. Miasto zostało zgazyfikowane i obecnie realizowane są przyłączenia odbiorców oraz prace modernizacyjne na sieci gazowej (wymiana starych gazociągów na nowe, wykonane z polietylenu).

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej jest wysoki i wynosi 85,2 % (wg GUS, stan na koniec 2024 r.). Długość sieci gazowej wynosi 125,0 km, w całości jest to sieć dystrybucyjna, brak sieci przesyłowej. Do budynków prowadzi 3636 przyłączy. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe w 2024 r. wyniosło 49 926,3 MWh, a ogólne zużycie gazu przez gospodarstwa domowe wyniosło 56 618,5 MWh.

Istniejące źródła ciepła polegające głównie na paliwach stałych systematycznie powinny być zastępowane odnawialnymi źródłami energii i nowymi kotłami – spełniającymi normy ekologiczne. Źródła ciepła opalane węglem charakteryzują się wysoką emisyjnością. Ponadto wykorzystywane w nich urządzenia grzewcze mają z reguły niewielką sprawność cieplną, a kominy wyprowadzające spaliny do powietrza są niskie, co wydatnie utrudnia rozcieńczanie strugi zanieczyszczeń w powietrzu. Istnieje więc pilna **konieczność wymiany kotłów**, a także rozwoju OZE.

3.1.4. Źródła energii odnawialnej

Poniżej przedstawiono możliwości wykorzystania OZE na opisywanym terenie.

Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii zalicza, niezależnie od parametrów technicznych źródła, energię elektryczną lub ciepło pochodzące ze źródeł odnawialnych, w tym w szczególności:

- **z elektrowni wiatrowych** – obecnie brak jest takich źródeł na terenie Miasta Łęborka, ze względu na miejski charakter nie są one przewidziane, gdyż biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne (np. konieczność zachowania odpowiedniej odległości od zabudowań) i przyrodnicze (występowanie obszarów cennych przyrodniczo i chronionych) możliwości lokowania turbin wiatrowych w Łęborku są wykluczone,
- **ze słonecznych kolektorów wspomagających instalacje grzewcze** - funkcjonowanie kolektora słonecznego jest związane z podgrzewaniem przepływającego przez absorber czynnika roboczego, który przenosi i oddaje ciepło w części odbiorczej instalacji grzewczej. Kolektory słoneczne można stosować m.in. do wspomagania centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej. W warunkach klimatycznych Polski kolektor nie może pokryć całości zapotrzebowania na energię celem przygotowania c.w.u. w ciągu roku. Dlatego niezbędne jest drugie dogrzewające wodę źródło energii. Najlepszym

rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła,

- **ogniw fotowoltaicznych** - systemy fotowoltaiczne przetwarzają energię promieniowania słonecznego bezpośrednio w energię elektryczną. Ze względu na powszechną dostępność do promieniowania słonecznego można je stosować w dowolnym miejscu. Obecnie najpoważniejszym ograniczeniem w rozwoju ogniw fotowoltaicznych jest stosunkowo wysoka cena instalacji. Energia wytworzona w ogniwach magazynowana jest w baterii akumulatorów połączonych w jeden układ, który dostarcza energię elektryczną do odbiornika energii w czasie, gdy nie ma promieniowania słonecznego lub jest ono niewystarczające,
- **z pomp ciepła** - pompa ciepła służy do ogrzewania domu i przygotowywania ciepłej wody. Do ogrzewania wykorzystuje ciepło, które dzięki przemianom termodynamicznym – przekazuje ze źródła o niższej temperaturze do cieplejszego ośrodka. Tym zimniejszym źródłem, tak zwanym dolnym, z którego jest odbierane ciepło, może być grunt, woda, a nawet powietrze. Źródłem górnym, do którego ciepło jest dostarczane, jest ogrzewana przez pompę woda (rzadziej powietrze), która krąży w instalacji grzewczej,
- **z elektrowni wodnych** – nie są planowane nowe instalacje tego rodzaju,
- **ze źródeł wytwarzających energię z biomasy bądź biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych, jak również biogazu rolniczego** - przykładem pozyskiwania energii z biomasy jest biogazownia w Łęborku wytwarzająca biogaz z odpadów poprodukcyjnych (biogazownia przyzakładowa Farm Frites Poland). Bardzo ważnym zrealizowanym projektem jest również budowa elektrociepłowni opalanej biomasą jako podstawowego źródła ciepła w systemie ciepłowniczym Łęborka. W ramach projektów m.in. wybudowano elektrociepłownię do spalania biomasy oraz przygotowano 1000 m² zadanego magazynu do przygotowania biomasy. Wybór biomasy nie jest przypadkowy. W okolicy Łęborka istnieje wiele gospodarstw rolnych (mogących dostarczać odpady roślinne lub przestawić się na uprawy wysokoenergetyczne) oraz zakładów przetwarzających drewno (produkujących również odpady drewniane).

Przykładem rozwoju OZE na poziomie samorządu gminnego są instalacje układów fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Miasto Łębork (wydatki ogółem: 1 614 943,89 zł, dofinansowanie 1 367 079,97, realizacja 2022-2024). Zadanie inwestycyjne objęte zostało dofinansowaniem realizacji Projektu: „Instalacje układów fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Miasto Łębork” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 10 Energia, Poddziałanie 10.03.01. Odnawialne źródła energii. Energię elektryczną pozyskana poprzez zainstalowane w ramach projektu panele fotowoltaiczne wykorzystywana jest tylko na potrzeby własne. Celem projektu była poprawa bezpieczeństwa dostaw energii i redukcja środowiskowych oddziaływań związanych z produkcją energii poprzez wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii w obiektach zlokalizowanych w Gminie Miasto Łębork. Instalacje układów fotowoltaicznych służących do produkcji energii elektrycznej wraz z całą instalacją umożliwiającą podłączenie ich do sieci na 13 budynkach użyteczności publicznej w Łęborku.

Instalacje zostały zamontowane na budynkach przedszkoli, szkół, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Centrum Sportu i Rekreacji.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łęborku zrealizowało istotną inwestycję w zakresie OZE. Instalacja baterii ogniów fotowoltaicznych o mocy 200kWp, zaczęła działać w maju 2023. Marszałek Województwa Pomorskiego dofinansował budowę Instalacji kwotą 932 913,75 zł, co stanowiło 82,87 % wydatków kwalifikowalnych, w ramach pomocy de minimis. Całkowity koszt przedsięwzięcia brutto to 1 457 407,52 zł. W ramach uzyskanego dofinansowania wypłacono MPWiK kwoty w wysokości 797 169,95 zł. Wyprodukowana w Instalacji energia elektryczna skierowana jest do trafostacji Oczyszczalni Ścieków, skąd zasilane są wszystkie urządzenia i obiekty technologiczne. W okresie letnim w czasie słonecznej pogody Instalacja pokrywa 100% bieżącego zapotrzebowania Oczyszczalni na energię elektryczną, a ewentualne kilka procent nadwyżki oddawane jest do sieci elektroenergetycznej. Roczna produkcja energii elektrycznej z Instalacji szacowana jest na około 200 MWh, co stanowić będzie 18 % całkowitego zapotrzebowania Oczyszczalni na energię elektryczną i dawać kwotę około 220,0 tysięcy zł netto zmniejszenia kosztów jej funkcjonowania, na zakupie energii elektrycznej.

Obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii powinno przybywać, pod warunkiem, że instalacje wykorzystujące OZE będą bardziej dostępne, a ich ceny zaczną spadać lub dostępne będzie dofinansowanie na tego typu zadania. Niniejszy program przewiduje wykorzystanie mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła. Istotną rolę w propagowaniu energetyki odnawialnej pełnić powinien Urząd Miejski w Łęborku. Działania wspierające rozwój źródeł OZE mogą być związane m.in. z planowaniem przestrzennym.

3.1.5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W formie tabelarycznej przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– dobrze rozwinięta sieć gazowa, – lokalne pomiary jakości powietrza, – podejmowanie licznych działań na rzecz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, np. termomodernizacje budynków, wynikających m.in. z PGN, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju indywidualnych instalacji OZE oraz systematyczny rozwój OZE.	– ograniczony zasięg zorganizowanego systemu ciepłowniczego, – problem „niskiej emisji” w zabudowie jednorodzinnej, – ograniczone środki finansowe na działania związane z ochroną powietrza np. na wymianę pieców, rozwój OZE, – występowanie stężeń ozonu ponad wartości dopuszczalne dla strefy pomorskiej, – niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – perspektywa rozbudowy sieci gazowej, – promowanie roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie).	– brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO₂ oraz porozumienia w sprawie polityki klimatycznej UE, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca liczba pojazdów na drogach, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza granicami gminy, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez Burmistrza Miasta Łęborka i Policję.

Źródło: opracowanie własne

3.1.6. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” to:

- konieczność podjęcia działań zmierzających do dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu np. termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ogrzewania,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wiatrowej i biomasy,
- wdrażanie działań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (mitygacja),
- realizacja zadań przewidzianych w dokumencie pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020), który stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu,
- wykorzystanie zaleceń wskazanych na stronie internetowej klimada.mos.gov.pl, gdzie znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu,
- zmniejszanie emisji dwutlenku węgla poprzez zmianę ogrzewania na nisko- bądź zeroemisyjne i termomodernizację budynków.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” to:

- nawałne deszcze, gwałtowne wiosenne roztopy powodujące powodzie,
- długotrwałe okresy suszy stanowiące zagrożenie dla poboru wód do sieci wodociągowej,
- nierównomierne opady, zagrażające trwałemu i stabilnemu wzrostowi upraw rolniczych,
- wichury powodujące straty materialne w infrastrukturze, zniszczenia budynków czy zagrożenie dla ludzi,
- wiosenne przymrozki przynoszące straty w uprawach rolniczych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” to:

- informowanie mieszkańców o możliwych dofinansowaniach w zakresie zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza,

- wspieranie potencjalnych beneficjentów np. Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w zakresie wypełniania wniosków,
- informowanie o wymogach prawnych i zapisach dokumentów wyższego szczebla, np. o wymogach wprowadzonych „uchwałą antysmogową”,
- zajęcia i konkursy w szkołach dotyczące możliwych sposobów ochrony powietrza i klimatu.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” to:

- wykorzystanie danych zawartych w corocznie publikowanych przez GIOŚ rocznych ocenach jakości powietrza,
- bieżący monitoring jakości powietrza dzięki lokalnym czujnikom jakości powietrza,
- sprawozdawczość w zakresie realizacji gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej czy wojewódzkich planów ochrony powietrza.

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, ciężarowe, motocykle), place budowy, miejsca publiczne, rolnicze użytkowanie pojazdów i urządzeń, zakłady produkcyjne i przetwórcze, warsztaty naprawcze, urządzenia chłodnicze (zewnątrzne).

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku stosuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Hałas komunikacyjny

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych.

Do głównych przyczyn narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu dróg należą: duże natężenia ruchu pojazdów, duże udziały pojazdów ciężarowych w ruchu, duże prędkości pojazdów, zły stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni drogowych, nieefektywna urbanistyka i brak jednoznacznych zapisów w przepisach dotyczących planowania przestrzennego uwzględniających kryterium hałasu.

Zgodnie z danymi **Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku**, przez obszar Łęborka przebiega droga krajowa nr 6 na odcinku od km 256+202 do km 261+922 o długości 5,720 km. W trakcie okresowego rocznego przeglądu dróg przeprowadzonego w czerwcu 2024 r. stan ww. odcinka drogi krajowej nr 6 został oceniony jako dobry. W latach 2023-2024 w ciągu drogi krajowej nr 6, na odcinku przebiegającym przez Łębork nie prowadzono monitoringu hałasu.

Od 2023 r. jest realizowana Inwestycja pn. „Budowa drogi ekspresowej S6 odc. Słupsk – DK6 (Bożepole Wielkie). Zadanie 5: w. Leśnice (bez węzła) – w. Bożepole Wielkie (bez węzła)”, która przebiega m.in. przez obszar Łęborka. W ramach powyższego zadania planowanego do ukończenia w 2026 r. są realizowane następujące działania o charakterze proekologicznym:

- budowa lub przebudowa infrastruktury dla pieszych i rowerzystów,
- system odwodnienia terenu, w tym urządzenia odwadniające korpus drogowy: rowy drogowe, kanalizacja deszczowa, urządzenia podczyszczające, zbiorniki retencyjne, retencyjno-infiltracyjne i inne,
- urządzenia ochrony środowiska, w szczególności: zabezpieczenia akustyczne, przejścia dla zwierząt, przepusty ekologiczne wraz z ogrodzeniem ochronno-naprowadzającym, zieleni i ogrodzenie drogi ekspresowej, ekrany przeciwoślńieniowe,
- infrastruktura dla potrzeb obiektów przy drodze ekspresowej zlokalizowanych w ciągu drogi ekspresowej w tym: sieci energetyczne zasilające i oświetleniowe, sieci wodociągowe, sieci i urządzenia oczyszczające ścieki, kanalizacja deszczowa wraz z urządzeniami podczyszczającymi i inne,
- oczyszczenie i udrożnienie istniejących urządzeń melioracyjnych i odbiorników w zakresie zapewniającym skuteczne odprowadzenie wody z pasa drogowego.

Zgodnie z danymi **Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku** przez teren Łęborka przebiega droga wojewódzka nr 214 na odcinku od 27+319 do 32+976 tj. o długości 5,657 km. Stan nawierzchni drogi jest niezadowolający (w skali: dobry, zadowolający, niezadowolający).

Droga wojewódzka nr 214 stanowi w Łęborku główną oś komunikacyjną w relacji północ - południe. Przecina miasto, generuje hałas w związku z tranzytem i obciąża wewnętrzny układ komunikacyjny w Łęborku. Niezbędna jest budowa obwodnicy w relacji północ – południe, która wyprowadzi ruch tranzytowy z Łęborka, podobnie jak jest to realizowane w relacji wschód- zachód. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku nie przekazał jednak informacji w zakresie planowanego rozwoju lub modernizacji drogi wojewódzkiej nr 214, przebiegającej przez Łębork.

W latach 2023-2024 ZDW w Gdańsku na terenie Łęborka realizował: pozimowe sprzątanie, bieżące prace porządkowo - utrzymaniowe oraz sprzątanie ulic i chodników. Niestety nie realizowano modernizacji ciągów komunikacyjnych.

Zarząd Dróg Powiatowych w Łęborku poinformował, że na terenie Miasta Łęborka przebiegają drogi powiatowe o długości około 2,331 km zestawione w tabeli.

Tabela 7. Długość i ocena stanu technicznego dróg powiatowych w granicach Miasta Łęborka

L.p.	Nr ewidencyjny drogi	Nazwa drogi / relacja	Kilometraż		Długość odcinka (km)	Stan techniczny
			od	do		
1.	1322G	Łębork – ul. Syrokomli	0+000	1+242	1,242	Dobry
2.	1325G	Łębork – ul. Małoszycka	7+697	8+305	0,608	Średni

L.p.	Nr ewidencyjny drogi	Nazwa drogi / relacja	Kilometraż		Długość odcinka (km)	Stan techniczny
			od	do		
3.	1329G	Łębork – ul. Gdańska	0+000	1+643	1,643	Dobry
4.	1330G	Łębork – ul. Kaszubska	0+000	1+723	1,723	dobry

Źródło: dane Zarządu Dróg Powiatowych w Łęborku, stan na 14 maja 2025 r.

Powyższe drogi wróciły pod zarząd ZDP z dniem 1 listopada 2024 r. Wcześniej były zarządzane przez Burmistrza Miasta Łęborka. Z dostępnych informacji wynika, że w latach 2023-2024 na drogach powiatowych nie były podejmowane inwestycje i nie prowadzono pomiarów hałasu. Brak jest znaczących planów zadań proekologicznych w ciągu dróg powiatowych.

Lokalne połączenia Miasta Łęborka realizowane są poprzez **sieć dróg gminnych**, których na koniec 2024 r. było 81,1 km. Sukcesywnie realizowane są naprawy i remonty dróg gminnych, jednak jest to uzależnione przede wszystkim od ograniczonych środków funduszy na realizację tego celu. Wykonanie zadań przekłada się na zwiększenie komfortu użytkowników tych szlaków komunikacyjnych, przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego, a także wpływa pozytywnie na estetykę miejscowości.

Wykaz inwestycji prowadzonych na drogach gminnych w ostatnim okresie sprawozdawczym programu ochrony środowiska zawiera raport opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Łęborka. Ponadto informacje w tym zakresie zawarte są np. w sprawozdaniach z realizacji budżetu.

W związku z brakiem wschodniej obwodnicy Łęborka (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214) bardzo ważne jest podjęcie działań przez samorząd gminny. Miasto Łębork otrzymało decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy bezpośredniego połączenia drogowego między węzłem „Łębork-Wschód” a ulicą Gdańską. Inwestycja, której koszt wyniesie 43,3 mln zł, otrzymała dofinansowanie w wysokości 34,3 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych oraz 4 mln zł z budżetu województwa pomorskiego. W przyszłości, planuje się, że nowa droga będzie stanowić część Obwodnicy Wschodniej Łęborka w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214. Zakończenie prac planowane jest na połowę 2027 roku.

Decyzja środowiskowa uwzględnia aspekty ekologiczne i analizę akustyczną, co pozwoli na zastosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących wpływ inwestycji na tereny mieszkalne. Uzyskanie tej decyzji jest jednym z pierwszych etapów procesu inwestycyjnego i poprzedza wydanie pozwolenia na budowę.

Budowa drogi S6 na odcinku Bożepole Wielkie – Leśnice, w obrębie węzła „Łębork-Wschód”, nie obejmowała bezpośredniego połączenia z ulicą Gdańską. Z węzła wyprowadzony zostanie jedynie krótki, około 100-metrowy odcinek drogi ze „ślepych” zakończeniem. Planowany łącznik do ulicy Gdańskiej będzie stanowił kontynuację tego odcinka, łącząc węzeł z północną częścią miasta. Nowe połączenie odciąży ruch na ulicach Witosa i Wileńskiej na osiedlu Wschód. W przyszłości, po zakończeniu budowy drugiego toru i zamknięciu przejazdu kolejowego w Mostach, nowa droga umożliwi przejazd nad S6 z pominięciem ulic Krzywoustego i Zwycięstwa.

Łącznik o długości około 690 metrów, budowany jako droga powiatowa w standardzie drogi wojewódzkiej, poprawi komunikację w północnej części miasta i zwiększy bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów na ulicy Gdańskiej, szczególnie w kierunku osiedla Łębork Wschód, Mostów i Lubowidza.

Początek trasy będzie zlokalizowany w sąsiedztwie Rodzinnego Ogrodu Działkowego nr 7 i będzie nawiązywał do projektowanego wylotu z ronda, będącego częścią węzła „Łębork-Wschód”. Trasa przekroczy linię kolejową nr 202 Gdańsk – Stargard (w km ok. 0+270) oraz rzekę Łebę (w km ok. 0+585). Koniec odcinka zaplanowano na skrzyżowaniu z ulicą Gdańską. Inwestycja jest koordynowana z budową węzła „Łębork-Wschód”, mostu na Łebie oraz projektem modernizacji linii kolejowej nr 202.

Zakres prac obejmuje m.in.: budowę drogi powiatowej o długości około 0,6 km, budowę ronda na skrzyżowaniu z ul. Gdańską, budowę ścieżki pieszo-rowerowej, budowę dróg dojazdowych, budowę dojazdu do ul. Glinianej w Mostach i zjazdu do przepompowni, przebudowę rowów melioracyjnych, budowę urządzeń bezpieczeństwa ruchu, budowę obiektów mostowych nad linią kolejową i rzeką Łebą, budowę systemu odwodnienia, budowę kanału technologicznego, budowę i przebudowę oświetlenia oraz przebudowę kolidujących instalacji (linie energetyczne, sieci gazowe, wodociągowe, sanitarne i teletechniczne).

Umowa na budowę została podpisana 25 marca 2024 roku. Wykonawcą jest firma Budimex S.A. Prace potrwać 38 miesięcy, a oddanie drogi do użytku planowane jest na maj 2027 roku. Inwestycja realizowana jest w formule „zaprojektuj i wybuduj”.⁶

Biorąc pod uwagę dane w zakresie układu komunikacyjnego, należy odnieść się do pomiarów hałasu i natężenia ruchu.

Wg informacji otrzymanej od Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w latach 2023-2024 na terenie Miasta Łęborka nie przeprowadzano pomiarów hałasu drogowego, kolejowego oraz lotniczego.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie Miasta Łęborka pomiary hałasu drogowego prowadzono w poprzednim cyklu sprawozdawczym obejmującym lata 2021-2022. Stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu wyniosły odpowiednio:

- dla pierwszego punktu pomiarowego: 1,3 dB w porze dziennej oraz 3 dB w porze nocnej,
- dla drugiego punktu pomiarowego: 3 dB w porze dziennej oraz 5,1 dB w porze nocnej.

Szczegółowe wyniki są dostępne w raporcie z realizacji POŚ za te lata.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, w celu doprowadzenia do przestrzegania standardów jakości środowiska w przypadkach wskazanych ustawą lub przepisami szczególnymi, w drodze aktu prawa miejscowego, tworzone są **programy ochrony środowiska przed hałasem**. Programy są publikowane w wojewódzkich dziennikach urzędowych. Zgodnie z art. 119a ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, organem właściwym do opracowania dla obszaru województwa projektu uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem, jest marszałek województwa. Organ ten prowadzi również procedurę legislacyjną, natomiast sam

⁶ Informacja o budowie łącznika pochodzi ze strony <https://www.e-lebork.net/11066/nowe-polaczenie-drogowe-polaczy-wezel-s6-lebork-wschod-z-ul-gdanska>

program przyjmuje sejmik województwa, w drodze uchwały. Sejmik Województwa Pomorskiego, mocą Uchwały 57/VI/24 z dnia 29 lipca 2024 r., przyjął **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa pomorskiego**.⁷

Celem programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa pomorskiego jest poprawa stanu klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu w środowisku tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna oraz utrzymanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna. Program obejmuje swym zakresem tereny położone wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, linie kolejowe o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie oraz miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy zlokalizowane w województwie pomorskim. Podstawę opracowania Programu stanowią strategiczne mapy hałasu sporządzone w roku 2022 przez podmioty do tego zobligowane, przekazane Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, celem zatwierdzenia oraz Marszałkowi Województwa Pomorskiego. Główny Inspektor Ochrony Środowiska zatwierdził przedłożone mapy akustyczne w 2023 r. Biorąc pod uwagę powyższe informacje należy stwierdzić, że na terenie Miasta Łęborka występują drogi, dla których zaistniała potrzeba przygotowania programu ochrony środowiska przed hałasem, gdyż kwalifikują się do dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie.

Ponadto zgodnie z art.118 ust 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zarządcy dróg mają obowiązek, co 5 lat wykonać pomiary hałasu i **strategiczną mapę hałasu** dla odcinków dróg, gdzie natężenie ruchu przekracza 3 mln pojazdów rocznie. Sporządzenie strategicznych map hałasu tzw. IV rundy mapowania przypadło na rok 2022 r.⁸ Droga krajowa nr 6 oraz droga wojewódzka nr 214 na odcinkach przebiegających przez Miasto Łębork zostały objęte badaniami hałasu z uwagi na to, że w roku 2020 poruszało się wskazanymi drogami więcej niż 3 mln pojazdów.

Szczegółowe informacje zawarto na stronie internetowej Geoserwis⁹ gdzie prezentowany jest zasięg stref oddziaływania hałasu drogowego. Zaprezentowano zestaw map, w tym m.in. mapę imisyjną dla wskaźnika L_{DWN} oraz mapę terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika L_{DWN} . Pierwsza z nich to mapa obrazująca stan akustyczny środowiska wyrażony wskaźnikiem L_{DWN} w postaci barwnych stref, ilustrująca przedziały zakresu imisji. W przeciwieństwie do mapy emisyjnej, mapa ta uwzględnia w pełnym stopniu zróżnicowanie ukształtowania terenu, stan i sposób jego zagospodarowania oraz średnie, lokalne warunki meteorologiczne mające wpływ na rozprzestrzenianie się hałasu. Druga mapa prezentuje przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku dla wskaźnika L_{DWN} i jest wyrażona w postaci obszarów odpowiadających przedziałom przekroczeń. Z uwagi na fakt, że materiały są bardzo obszerne, ale ogólnodostępne, nie prezentuje się ich w niniejszym programie.

Odniesiono się również do **natężenia ruchu pojazdów silnikowych**, które jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany

⁷ Program ochrony środowiska przed hałasem jest dostępny na stronie <https://bip.pomorskie.eu/m,336,programy-ochrony-srodowiska-przed-halasem-w-wojewodztwie-pomorskim.html>

⁸ Strategiczne mapy hałasu w ciągu dróg krajowych są możliwe do udostępnienia w sposób opisany na stronie <https://www.gov.pl/web/gddkia/strategiczne-mapy-halasu-2022>

⁹ Geoserwis dostępny jest na stronie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

w ostatnich latach bardzo dynamiczny przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Głównymi Pomiarami Ruchu (GPR) objęte są drogi krajowe i wojewódzkie. Na terenie Miasta Łęborka występują droga krajowa nr 6 oraz droga wojewódzka nr 214. Porównując wyniki Generalnych Pomiarów Ruchu 2010, 2015 i 2020/2021 (pomiaru są prowadzone raz na 5 lat) widoczny jest wzrost średniego natężenia dobowego ruchu pojazdów samochodowych na większości badanych odcinków. Ujęto też odcinki bezpośrednio graniczące z miastem.

Tabela 8. Porównanie wyników GPR dla odcinków dróg przebiegających przez obszar Miasta Łęborka wg GPR 2015 i GPR 2020/2021

Nr drogi	Nazwa	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (szt.)				Udział ruchu ciężarowego (%)
		Pojazdy silnikowe ogółem poj./d	Sam. ciężarowe		Sam. ciężarowe łącznie poj./d	
			bez przyczepy poj./d	z przyczepą poj./d		
			poj./d	poj./d		
GPR 2015						
DK nr 6	Nowa Dąbrowa - Łębork	7639	234	767	1001	13,1
DK nr 6	Łębork przejście	13174	362	1041	1403	10,6
DK nr 6	Łębork - Kębłowo	11991	359	886	1245	10,4
DW nr 214	Wicko – Łębork (granica)	7890	71	95	166	2,1
DW nr 214	Łębork (granica) – Łębork (skrzyż. Z DK nr 6)	12110	109	145	254	2,1
DW nr 214	Łębork (skrzyż. Z DK nr 6) – Łębork (granica)	14137	170	212	382	2,7
DW nr 214	Łębork (granica) – Osowo	6013	96	168	264	4,4
GPR 2020/2021						
DK nr 6	Potęgowo – Łębork ul. Słupska	9983	210	976	1186	11,9
DK nr 6	Łębork – przejście 1 Słupska - Krzywoustego	12036	226	1021	1247	10,4
DK nr 6	Łębork przejście 2 Krzywoustego – gr. miasta	14346	266	948	1214	8,5
DK nr 6	Łębork - Kębłowo	12746	301	1122	1423	11,2
DW nr 214	Wicko – Łębork (granica)	10361	129	143	272	2,6
DW nr 214	Łębork (granica) – Łębork (skrzyż. Z DK nr 6)	12108	132	167	299	2,5

Nr drogi	Nazwa	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (szt.)				Udział ruchu ciężarowego (%)
		Pojazdy silnikowe ogółem poj./d	Sam. ciężarowe		Sam. ciężarowe łącznie poj./d	
			bez przyczepy poj./d	z przyczepą poj./d		
			poj./d	poj./d		
DW nr 214	Łębork (skrzyż. Z DK nr 6) – Łębork (granica)	12884	183	285	468	3,6
DW nr 214	Łębork (granica) – Osowo	7516	133	192	325	4,3

Źródło: GPR 2015, GPR 2020/2021 oraz obliczenia własne

Głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu na opisywanym terenie jest drogowy ruch komunikacyjny. W związku z tym niezbędna jest kontynuacja działań obejmujących: kompleksowe planowanie zagospodarowania przestrzennego większych układów przestrzennych, realizacja obwodnic, stosowanie zieleni izolacyjnej oraz stała dbałość o właściwy stan nawierzchni dróg.

Jednym z narzędzi, które Miasto Łębork może stosować w celu ograniczenia hałasu jest właściwe planowanie przestrzenne. Powinno ono uwzględniać strefowanie zabudowy, co oznacza, że najbliższe źródła hałasu np. drogi powinny być zaplanowane ewentualne ekrany akustyczne, zieleni izolacyjna, drogi wewnętrzne i parkingi. Dalej mogą być zlokalizowane zabudowa usługowa i gospodarcza – teren ekranizujący nie podlegający standardom akustycznym, następnie zabudowa mieszkaniowo-usługowa wielorodzinna, zagrodowa – teren podlegający podwyższonym wartościom standardów akustycznych. Jeszcze dalej od drogi warto zaplanować zabudowę mieszkaniowo-usługową wielorodzinną, zagrodową – teren podlegający podwyższonym wartościom standardów akustycznych, a najdalej od źródła hałasu powinny być usytuowane zabudowa oświaty, zabudowa jednorodzinna – teren podlegający obniżonym wartościom standardów akustycznych.¹⁰

Jedną z podstawowych możliwości zmniejszenia uciążliwości akustycznych powodowanych przez transport jest rozwój transportu publicznego. **Zakład Komunikacji Miejskiej w Łęborku Spółka z o.o.** w latach 2023-2024 nie realizował znaczących projektów w zakresie ochrony środowiska. Od grudnia 2024 roku ZKM Łębork wydierżawia od Miasta Łębork dwa fabrycznie nowe autobusy elektryczne. Zakup autobusów zrealizowało Miasto Łębork z dofinansowaniem w ramach programu „Zielony Transport Publiczny”. Są to pierwsze dwa z czterech autobusów elektrycznych, zakupionych w ramach umowy z Solaris Bus & Coach Sp. z o.o. na dostawę nowoczesnych środków transportu ekologicznego dla Łęborka. To kolejny krok w modernizacji floty miejskiej Łęborka, zgodnie z zobowiązaniami do ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

W ramach realizacji umowy na terenie bazy ZKM zamontowano ładowarki elektryczne oraz dostarczono autobusy Solaris Urbino 12 electric. Pojazdy wyróżnia cicha, bezemisyjna jazda

¹⁰ Zasady strefowania opisano na podstawie
https://www.powietrze.mazovia.pl/uploaded_images/1557922987_halas-komunikacyjny-zrodla-i-metody-przeciwdzialania.pdf

i nowoczesny system informacji pasażerskiej SIMS, dzięki któremu każdy pasażer będzie zawsze wiedział gdzie jest i dokąd jedzie. Niskopodłogowe pojazdy posiadają rampy dla wózków co ułatwia podróż osobom z niepełnosprawnościami i rodzicom z wózkami. Autobusy dysponują wydajną klimatyzacją, wejściami USB do ładowania telefonów i innych urządzeń podczas podróży oraz monitoringiem. Każdy z 12 metrowych pojazdów dysponuje 76 miejscami (34 siedzące i 42 stojące). Zasięg ponad 200 kilometrów na jednym ładowaniu gwarantuje całonocne kursowanie autobusy i nocne ładowanie.

Zakup autobusów został sfinansowany w ramach projektu: „Elektromobilność w Gminie Miasto Łębork – zakup autobusów elektrycznych wraz z niezbędną infrastrukturą ładowania” ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Całkowity koszt zakupu autobusów elektrycznych wraz z infrastrukturą wyniósł 11 475 900 zł. W ramach inwestycji „Zeroemisyjny transport zbiorowy” (autobusy) Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności Łębork otrzymał bezzwrotną dotację w wysokości 7 728 000 zł oraz niskoprocentowaną pożyczkę w wysokości 1 602 000 zł.

Umowa z Solaris Bus & Coach Sp. z o.o. na dostawę nowoczesnych środków transportu ekologicznego dla Łęborka została podpisana w styczniu 2024 r. Autobusy elektryczne przyczynią się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery oraz poprawią komfort podróży mieszkańców. Łębork jest w gronie miast, które konsekwentnie dążą do stworzenia przyjaznego dla środowiska systemu komunikacji publicznej, zmniejszając tym samym wpływ transportu na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców. Uzyskane wysokie dofinansowanie zakupu pozwala na wymianę taboru bez nadmiernych nakładów finansowych.¹¹

Poza Zakładem Komunikacji Miejskiej w Łęborku Spółka z o.o. funkcjonują przedsiębiorstwa komunikacji prowadzące przewozy na trasach zamiejskich i dalekobieżnych, jednakże wykorzystujące sieć przystanków w mieście.

Ważnym komponentem infrastruktury służącym zmniejszeniu hałasu są **drogi rowerowe**. Według danych GUS na koniec 2024 r. na terenie Miasta Łęborka było 23,7 km typowych dróg rowerowych. Należy dążyć do rozwoju w tym zakresie. Szczególnie ważne jest zapewnienie bezpiecznego poruszania się w ciągu dróg tranzytowych, co jednak leży głównie w zakresie kompetencji GDDKiA oraz ZDW. Wzrost udziału ruchu rowerowego w ogólnej liczbie podróży przyczyni się do zmniejszenia hałasu w środowisku.

Na terenie Łęborka źródłem hałasu jest również kolej. Hałas krótkookresowy generowany jest przez **linię kolejową** nr 202 relacji Gdańsk – Stargard (obecnie trwa modernizacja tej linii kolejowej). Nie są dostępne aktualne wyniki monitoringu hałasu kolejowego. Ostatnie dane z Państwowego Monitoringu Środowiska dotyczą roku 2017, kiedy w punkcie pomiarowym na terenie miasta nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu kolejowego.

Przez Łębork przebiega też linia kolejowa nr 237 dawniej prowadząca do Bytowa, a obecnie wyłączona z eksploatacji (fizycznie tory prowadzą do Maszewa Łęborskiego). Natomiast na linii kolejowej nr 229 łączącej Pruszcz Gdański z Łebą obecnie ruch odbywa się jedynie sezonowo na odcinku Łębork – Łeba (pomiędzy Kartuzami a Łęborkiem brak infrastruktury).

¹¹ Informacja o zakupie autobusów elektrycznych pochodzi ze strony <https://www.lebork.pl/aktualnosci/autobusy-elektryczne-dla-leborka/>

Należy jednak zauważyć, że linia kolejowa do Łeby będzie przebudowywana. Projekt posiada decyzję środowiskową i analizę akustyczną. Przebudowana będzie też linia w kierunku Kartuz, a po wznowieniu przewozów pojawi się stały hałas związany zwłaszcza z budową elektrowni atomowej.

Nie występuje zagrożenie hałasem lotniczym.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie Miasta Łęborka jest istotny, z uwagi na dużą aktywność gospodarczą mieszkańców – szereg warsztatów naprawczych, obiektów wyposażonych w urządzenia wentylacyjne i chłodnicze zewnętrzne, usytuowanych niejednokrotnie pośród lub w niewielkiej odległości od zabudowy mieszkaniowej. Opisywane oddziaływanie ogranicza się zwykle do granic działki, na której znajduje się konkretny obiekt. W przypadkach uzasadnionego podejrzenia, że działalność wpływa na klimat akustyczny okolicy, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku prowadzi badania monitoringowe.

Wyniki monitoringu hałasu przemysłowego w 2023 r.:

1. Kotłownia Rejonowa KR1 - zlokalizowana przy ul. Pionierów 11. Pomiary wykonano w trzech punktach na zlecenie zakładu zgodnie z art. 147 ust. 1 Prawo ochrony środowiska (pomiar okresowy). Według dostarczonych sprawozdań nie odnotowano przekroczeń.
2. Odlewnia Żelaza i Metali Nieżelaznych "SPOMEL" Spółdzielnia Pracy - zlokalizowana przy ul. Abrahama 15. Hałas był emitowany z terenu zakładu (hale produkcyjne, instalacja do suchego odpylania, transport wewnętrzny, dostawy, odbiór). Pomiary wykonano w czterech punktach na zlecenie zakładu zgodnie z art. 147 ust. 1 Prawo ochrony środowiska (pomiar okresowy) w dniu 20.10.2023 r. Według dostarczanych pomiarów sprawozdań w punkcie P4 nie odnotowano przekroczeń. Punkty P2, P3 i P4 zostały umieszczone na terenach niechronionych akustycznie, stąd brak poziomów dopuszczalnych.
3. Zakład Produkcyjny Łębork - Wienerberger zlokalizowany przy ul. Łącznej 2. Hałas był emitowany od instalacji do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania. Pomiary wykonano w trzech punktach na zlecenie zakładu, zgodnie z art. 147 ust. 1 Prawo ochrony środowiska (pomiar okresowy) w dniu 13 czerwca 2023 r. Według dostarczonych sprawozdań nie odnotowano przekroczeń.

Wyniki monitoringu hałasu przemysłowego w 2024 r.:

1. Farm Frites Poland SA - zlokalizowany przy ul. Abrahama 13. Pomiary wykonano w dwóch punktach, w ramach kontroli prowadzonej przez WIOŚ w dniu 20 maja 2024 r. Według dostarczonych sprawozdań **odnotowano przekroczenia** w punkcie P1 w porze nocy (o 7,9 dB) oraz w punkcie P2 w porze nocy (o 7,8 dB).
2. Sklep „Żabka” zlokalizowana przy ul. Gdańskiej 9/10. Hałas był emitowany przez klimatyzację obiektu. Pomiary wykonano w dwóch punktach, w ramach kontroli przez starostę w dniu 28 marca 2024 r. Według dostarczonych sprawozdań nie odnotowano przekroczeń.
3. Miejska Hala Sportowa zlokalizowana przy ul. Piotra Skargi 52. Hałas był emitowany przez instalację nawiewno-wywiewną systemu ogrzewania. Pomiary wykonano w dwóch punktach, w dniu 15 lutego 2024 r. Wykonał je podmiot, który był do tego zobowiązany

czyli Centrum Sportu i Rekreacji w Łęborku. Według dostarczonych sprawozdań nie odnotowano przekroczeń.

Należy wyjaśnić, że w przypadku stwierdzenia przez właściwy organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez Głównego / Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu może zainicjować pismo informujące o potencjalnej możliwości przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Jednak w latach 2023-2024 Starosta Łęborski oraz Marszałek Województwa Pomorskiego nie wydawali decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu dla instalacji zlokalizowanych w Łęborku.

Hałas komunalny

Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom, rekreacji, rozrywki i sportu. Z ich działalnością związany jest dyskomfort akustyczny. W okresie letnim okresową uciążliwość akustyczną powodują imprezy plenerowe.

Na terenie Miasta Łęborka występują obszary leśne. Podczas prowadzenia prac w lesie może występować czasowo i lokalnie hałas związany z pracą pojazdów, maszyn i urządzeń np. pilarek.

3.2.1. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 9. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– budowa drogi S6 z uwzględnieniem rozwiązań ograniczających hałas komunikacyjny, – modernizacja dróg w miarę możliwości finansowych, – uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ochrony akustycznej.	– duże natężenie hałasu komunikacyjnego związanego z tranzytem w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214, – duży udział transportu ciężarowego w strukturze ruchu pojazdów na badanych w ramach GPR odcinkach dróg, – dominacja transportu indywidualnego (własny samochód), – brak spójnej sieci dróg rowerowych i chodników dostosowanej do potrzeb wszystkich użytkowników.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – produkcja cichszych samochodów, technologie redukujące hałas.	– wysokie koszty rozbudowy i utrzymania transportu publicznego przyjaznego środowisku naturalnemu, – stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

Źródło: opracowanie własne

3.2.2. Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” to:

- uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem,
- stosowanie zieleni izolacyjnej,
- rozsądne korzystanie z urządzeń chłodniczych i grzewczych (tylko w razie konieczności),
- optymalizacja ruchu drogowego, modernizacja nawierzchni, budowa obwodnic,
- rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego,
- rozwój infrastruktury rowerowej,

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” to:

- awarie urządzeń chłodniczych i grzewczych powodujące nadmierny hałas,
- przypadki losowe, uszkodzenia pojazdów, maszyn i urządzeń emitujących nadmierny hałas.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” to:

- promowanie transportu zbiorowego i wspólnych przejazdów jako alternatywy dla pojazdów indywidualnych,
- wsparcie ruchu pieszego (np. poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych, chodnikach, wzdłuż dróg),
- promocja transportu rowerowego m.in. poprzez rozwój infrastruktury.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” to:

- wykorzystanie wyników monitoringu hałasu realizowanego przez GIOŚ,
- monitorowanie wyników poziomu hałasu wykazywanych przez zarządców dróg,
- kontrola hałasu w „zakładach” przez WIOŚ w Gdańsku.

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

Rada Miejska w Łęborku Uchwałą nr XIX-309/2020 z dnia 30.10.2020 r. rozpatrzyła petycję z dnia 23 marca 2020 r. złożoną przez Koalicję Polska Wolna od 5G. Rada Miejska postanowiła o wnikliwszym ujęciu kwestii zagrożeń polem elektromagnetycznym w programie ochrony środowiska.

Właściwe planowanie przestrzenne musi uwzględniać ochronę mieszkańców przed promieniowaniem PEM, w tym właściwe rozlokowanie urządzeń emitujących PEM w miejscach nie stwarzających zagrożenia dla mieszkańców. Wśród zadań wskazano „monitoring pól elektromagnetycznych”. Zadanie powinno być realizowane nie tylko przez zarządców instalacji, ale również przez niezależne podmioty w tym Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Rada Miejska w Łęborku oczekuje też faktycznego monitorowania poziomu pól elektromagnetycznych oraz dostarczania corocznie Radzie informacji o przeprowadzonych w Łęborku pomiarach i kontrolach poziomu pól elektromagnetycznych oraz o ich wynikach. Charakterystykę źródeł PEM oraz wyniki monitoringu środowisk w tym zakresie przedstawiono w dalszej części niniejszego opracowania.

3.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem elektroenergetycznego **systemu przesyłowego** i zarządcą linii najwyższych napięć są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. W oparciu o analizę danych PSE S.A. można stwierdzić, że przez opisywany teren nie przebiegają linie najwyższych napięć 400 kV lub 220 kV.¹²

Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie Miasta Łęborka jest Energa - Operator S.A. Obszar terytorialny Łęborka zasilany jest ze stacji GPZ (Główne Punkty Zasilania) Łębork Krzywoustego i GPZ Łębork Nowy Świat.

Spółka w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii znaczne środki finansowe przeznacza na modernizację i rozbudowę sieci niskiego, średniego i wysokiego napięcia. Na podstawie corocznych planów eksploatacyjnych systematycznie przeprowadzane są zabiegi eksploatacyjne na wszelkich urządzeniach sieci dystrybucyjnej. Razem z zaplanowanymi inwestycjami sieciowymi, umożliwiają one utrzymanie sieci w dobrym stanie technicznym, zapewniającym ciągłość zasilania. Istniejąca sieć WN, SN i nn na terenie Miasta Łęborka jest na bieżąco monitorowana i remontowana na podstawie wykonywanych jej oględzin.

Długość istniejących sieci WN, SN i nN przedstawia kolejna tabela.

Tabela 10. Długość istniejącej sieci elektroenergetycznej Energa - Operator S.A. na terenie Miasta Łęborka

Lp.	Badany parametr	Rodzaj linii	Długość (km)
1.	Długość linii wysokiego napięcia WN 110 kV	napowietrzne	12,912
		kablowe	0,000
2.	Długość linii średniego napięcia 15 kV	napowietrzne	14,9
		kablowe	118,5
3.	Długość linii niskiego napięcia nN 0,4 kV	napowietrzne	41,1
		kablowe	292,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa - Operator S.A.

Mając na uwadze wymogi obowiązującego prawa spółka Energa - Operator S.A. jest gotowa do realizacji przyłączeń i rozbudowy sieci elektroenergetycznej umożliwiającej aktywizację i rozwój, zarówno w zakresie przyłączeń komunalnych, jak i podmiotów realizujących działalność gospodarczą. Niezbędnym jednak dla takiego działania, jest spełnienie technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia.

Do sieci elektroenergetycznej włączone są instalacje OZE w ilości 745 sztuk o łącznej mocy 10 692 kW (dane Energa – Operator S.A. wg stanu na 11.06.2025 r.).

3.3.2. Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również stacje bazowe łączności bezprzewodowej w następujących lokalizacjach:

- ul. Mostnika – maszt na terenie zakładu energetycznego,
- ul. Łączna 2 – komin,

¹² Schemat przebiegu linii najwyższych napięć znajduje się na stronie <https://www.pse.pl/obszary-dzialalnosci/krajowy-system-elektroenergetyczny/plan-sieci-elektroenergetycznej-najwyzszych-napiec>

- plac Mikołaja Kopernika 6 - kościół pw. NMP,
- ul. Kęblowska - własna wieża,
- al. Wolności 40 – maszt na dachu budynku,
- Wojska Polskiego 24 – komin kotłowni rejonowej,
- ul. B. Krzywoustego 5 – komin,
- ul. Abrahama 13 – fabryka Farm Frites Poland,
- ul. Kaszubska 30 – dach elewatora,
- ul. Węgrzynowicza 13 – dach szpitala.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, rejestr decyzji o pozwoleniu na budowę i rozbiórkę, aktualizowany jest na bieżąco, znajduje się na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Łęborku pod adresem: <http://powiatleborski.bip.gov.pl/budownictwo/rejestr-wydanych-decyzji.html>.

Aktualny rejestr składanych do Starostwa Powiatowego wniosków będących w trakcie rozpatrywania oraz wydanych decyzji jest ogólnie dostępny na stronie Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego pod adresem: <http://wyszukiwarka.gunb.gov.pl>

Należy stwierdzić, że stacje nadawcze telefonii komórkowej zlokalizowane na odpowiedniej wysokości i prawidłowo ustawione nie stanowią zagrożenia dla ludzi.

3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne. Jednak jeśli są one odpowiednio usytuowane względem budynków użytkowanych przez mieszkańców to nie stanowią zagrożenia.

W celu obserwacji i oceny zmian poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, **Inspekcja Ochrony Środowiska** w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi od 2008 roku w sposób ujednolicony na terenie każdego województwa monitoring PEM. Od 2021 roku wykonywany jest on według nowego rozporządzenia, wydanego przez Ministra Klimatu i Środowiska w dniu 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zgodnie z nowymi przepisami punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych, wyznacza się dla stałej sieci monitoringu (w dwuletnim cyklu pomiarowym w miastach, a ilość punktów zależna jest od liczby mieszkańców danego miasta) oraz dla monitoringu badawczego (w czteroletnim cyklu pomiarowym, w którym ustala się 1 punkt na terenie każdej gminy wiejskiej). Dzięki powtarzalności pomiarów w tych samych lokalizacjach (cykle pomiarowe) można porównać wyniki i ewentualnie określić tendencję zmian. Więcej informacji na temat monitoringu PEM można znaleźć na stronie internetowej GIOŚ: <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-pol-elektromagnetycznych>.

Na terenie Miasta Łęborka zgodnie z ww. rozporządzeniem oraz w oparciu o program wykonawczy monitoringu PEM, pomiary pól elektromagnetycznych przeprowadzono w latach

2022 i 2024 w ramach stałej sieci monitoringu. Jako że Łębork to miasto o liczbie mieszkańców mieszczącej się w przedziale od 20 000 do 50 000, wykonano je w 2 punktach: w roku 2022 – w drugim roku I dwuletniego cyklu pomiarowego i w roku 2024 - w drugim roku II dwuletniego cyklu pomiarowego.

Wyniki z pomiarów w 2024 r. przedstawia tabela. Dla porównania uwzględniono też wyniki z 2022 r. z pomiarów przeprowadzonych w punktach o tych samych lokalizacjach.

Tabela 11. Wyniki pomiarów PEM przeprowadzonych w ramach PMŚ na terenie Miasta Łęborka w roku 2024 r. oraz dla porównania w roku 2022

Nazwa punktu pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	Długość geograficzna E	Szerokość geograficzna N	Wynik z 0,5 godz. pomiaru w V/m	Wartość wskaźnikowa WM _E (z obliczeń)
Rok 2022					
G_2022_D_5	Łębork ul. Dygasińskiego 1	17.75275	54.537711	<0,8	0,05
G_2022_D_6	Łębork ul. Czołgistów 37-33	17.743539	54.539169	0,93	0,07
Rok 2024					
G_2022_D_5	Łębork ul. Dygasińskiego 1	17.75275	54.537711	<0,8	0,04
G_2022_D_6	Łębork ul. Czołgistów 37-33	17.743539	54.539169	<0,8	0,04

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet., stała sieć monitoringu

WM_E - oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola (dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WM_E nie przekracza wartości 1),

Wartość <0,8 - poniżej dolnego progu czułości sondy pomiarowej.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów PEM na terenie Miasta Łęborka zarówno w roku 2024, jak i w roku 2022, nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych PEM określonych dla miejsc dostępnych dla ludności. Minimalny poziom dopuszczalny dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi od 2020 r. 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zmierzone w obu latach wartości były poniżej lub bliskie dolnego progu czułości sondy pomiarowej, wynoszącego w województwie pomorskim 0,8 V/m. Porównując wyniki z roku 2024 do wyników z roku 2022, można stwierdzić, iż utrzymują się one na zbliżonym bardzo niskim poziomie.

Również w ramach kontroli dokumentacyjnych sprawozdań z pomiarów wykonanych przez prowadzących instalacje oraz użytkowników urządzeń emitujących PEM, zgodnie z art. 122a Prawo ochrony środowiska, i przekazanych do WIOŚ, nie stwierdzono ani na terenie Miasta Łęborka, ani powiatu łęborskiego, przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku.

Ponadto liczba wydanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej pozwoleń radiowych dla stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Miasta Łęborka (pracujących w technologii GSM, UMTS, CDMA, LTE, 5G) zmniejszyła się o 24 z liczby 129 w roku 2023 do 105 w roku 2024 (w analogicznym okresie).

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) realizując ustawowe obowiązki określone w ustawie Prawo komunikacji elektronicznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1221), zamieszcza na stronie podmiotowej BIP UKE <http://bip.uke.gov.pl/> informację o dokonaniu rezerwacji częstotliwości, na rzecz podmiotu, dla którego dokonano tejże rezerwacji częstotliwości, zakres częstotliwości objętych rezerwacją oraz okres, na jaki została udzielona rezerwacja.

Wykaz rezerwacji i pozwoleń radiowych dla każdej ze służb radiokomunikacyjnych zamieszczony jest na stronie pod adresem <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/wykaz-pozwolen-radiowych> oraz <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/rejestr-urzadzen> które są wg UKE wystarczającymi informacjami w tym zakresie.

W kwestii ewentualnych zagrożeń polem elektromagnetycznym, wraz ze wzrostem liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych w środowisku wzrasta ryzyko zwiększenia ich poziomu, i co się z tym wiąże - obawy związane z ich potencjalnie szkodliwym oddziaływaniem.

Jednak mimo prowadzonych na świecie od wielu lat licznych badań dotyczących oddziaływania PEM na zdrowie ludzkie, wciąż nie ma uzasadnionych podstaw, aby twierdzić, że fale elektromagnetyczne z zakresu niejonizującego są szkodliwe dla ludzi. Wiadomo jednak, iż nadmierne promieniowanie o częstotliwości radiowej może mieć negatywne skutki dla zdrowia, mimo że nie uszkadza ono DNA. Wszystko jednak zależy od częstotliwości i mocy fali, jak też od odległości i czasu przebywania w pobliżu jej źródła, a także od indywidualnej wrażliwości organizmu.

Przed rozwojem technologii nie da się uciec i promieniowania elektromagnetycznego nie można wyeliminować. Można jednak zadbać, aby było ono bezpieczne dla ludzi. Odpowiednie działania techniczne i administracyjne to jedno. Przepisy dotyczące ochrony przed PEM ewoluują wraz z rozwojem technologii, jak też wiedzy naukowej o mechanizmach oddziaływania PEM i związanych z tym zagrożeniach bezpieczeństwa i zdrowia człowieka. Jednak często zapominamy, że każde urządzenie elektryczne, z którego korzystamy codziennie, wytwarza pole elektromagnetyczne. Tak się do nich przyzwyczailiśmy, tak są nam niezbędne, że nie myślimy o ich oddziaływaniu jako o emiterach PEM. A otaczają nas zewsząd w ogromnej ilości, bo ułatwiają nam codzienne życie, jak np. telefony komórkowe, komputery, odbiorniki radiowe i telewizyjne, czajniki elektryczne i płyty grzejne, kuchenki mikrofalowe, lodówki, zmywarki, pralki, świetlówki, piloty, alarmy, suszarki do włosów, golarki, nianie elektroniczne, czy też coraz popularniejsze ostatnio urządzenia wykorzystujące technologię bezprzewodową, jak Bluetooth, Wi-Fi, słuchawki, myszy, klawiatury, żeby wymienić tylko te podstawowe. Mając świadomość działania pola elektromagnetycznego podczas użytkowania takich urządzeń można ograniczyć ekspozycję na nie, chociażby poprzez zwiększanie dystansu od nich, skrócenie czasu ich użytkowania, korzystanie z zestawów słuchawkowych podczas rozmów telefonicznych, a także wyłączanie urządzeń przed snem. Chociaż poziom promieniowania emitowanego przez każde z nich osobno jest raczej niski i bezpieczny, jednak należy pamiętać, że nadmierne promieniowanie może prowadzić do różnych negatywnych skutków zdrowotnych, i starać się tak z nich korzystać, aby minimalizować i ograniczać wpływ PEM na nasz organizm.

Ponadto w serwisie <https://si2pem.gov.pl/> dostępna jest mapa PEM, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. W obszarze PEM obowiązują ściśle regulacje

prawne określające m.in. dopuszczalne wartości natężenia PEM w środowisku oraz sposoby sprawdzania ich dotrzymania.

Ochrona człowieka przed potencjalnymi skutkami promieniowania polega przede wszystkim na separacji przestrzennej terenów mieszkalnictwa oraz terenów związanych z wielogodzinnym lub stałym pobytem ludzi.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko uzależniony jest od wielkości natężenia (lub gęstości mocy) oraz częstotliwości drgań. Dlatego wartość poziomów dopuszczalnych jest określana w pasmach częstotliwości. Ochrona przed nim polega głównie na lokalizowaniu obiektów emitujących pola elektromagnetyczne na odpowiedniej wysokości oraz zapewnieniu odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne pobudza rozwój nowych technologii obsługi połączeń. Wprowadzenie każdej kolejnej generacji technologii mobilnej wiązało się ze wzrostem szybkości transmisji danych o rzędy wielkości, poprawą jakości połączeń oraz pojawieniem się nowych funkcjonalności. Aktualnie wykorzystywana technologia 4G funkcjonuje na świecie od 2009 r.

Sieć 5G umożliwi szereg nowych usług. Nowa technologia korzystać będzie z pasm niskich, średnich i wysokich częstotliwości, z których wszystkie mają swoje zalety i ograniczenia. Upowszechnienie sieci 5G wymaga przygotowania infrastruktury antenowej i wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych. Więcej anten i większa liczba komórek oznacza, że moc niezbędna do nadawania sygnałów będzie odpowiednio mniejsza, również w przypadku urządzeń końcowych, np. smartfonów. Technologia 5G znajdzie szerokie zastosowania w wielu obszarach gospodarki: przemyśle czwartej generacji, nowoczesnym rolnictwie i sektorach usługowych.

W Polsce dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego zostały zharmonizowane z Zaleceniem Rady z dnia 1 stycznia 2020 r. Aktem prawnym regulującym tę kwestię jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 poz. 2448). Jest to kolejny krok aby zapewnić w Polsce takie same warunki świadczenia usług mobilnych jak w większości państw europejskich. W związku ze zmianami w dopuszczalnych poziomach PEM konieczna była również zmiana metodyk pomiarowych, adekwatnych również do zmieniającej się technologii. Metody pomiarów PEM określa rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 258 z późn. zm.).

Więcej informacji dotyczącej pól elektromagnetycznych można znaleźć między innymi w książce "Pole elektromagnetyczne, a człowiek. O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G", która została opracowana przez ekspertów Instytutu Łączności, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego i Ministerstwa Cyfryzacji. Publikacja w przystępny sposób omawia najważniejsze zagadnienia związane z polem elektromagnetycznym o częstotliwościach radiowych. Książka jest podzielona na cztery sekcje. Trzy pierwsze odpowiadają na najczęściej zadawane pytania dotyczące fal elektromagnetycznych. Czym są? Jaki mają wpływ na organizm człowieka? Jak je mierzyć i jakie regulacje ich dotyczą? W czwartej części autorzy wyjaśniają, jaki jest związek pola elektromagnetycznego z telekomunikacją i tłumaczą, czym jest kolejna generacja sieci komórkowych, czyli 5G.

3.3.4. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 12. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- według pomiarów GIOŚ – brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, - bieżąca modernizacja i remonty infrastruktury elektroenergetycznej, - uwzględnianie w planowaniu przestrzennym oddziaływania pól elektromagnetycznych.	- mała liczba punktów monitoringu PEM, - konieczność lokalizacji nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych) blisko zabudowy mieszkalnej, - przebieg przesyłowych linii elektroenergetycznych blisko zabudowań mieszkalnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	- obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, - modernizacja sieci energetycznych przez operatora.	- rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi, - rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Zródło: opracowanie własne

3.3.5. Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” to:

- dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii,
- montowanie urządzeń emitujących PEM (np. linii elektroenergetycznych i stacji bazowych telefonii komórkowej) w miejscach, gdzie nie będą narażone na wyniki zmian klimatu, np. podczas wichur.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” to:

- awarie urządzeń emitujących PEM powodujące ponadnormatywne oddziaływanie,
- skokowe zapotrzebowaniem na energię elektryczną np. podczas upałów w związku z funkcjonowaniem urządzeń chłodniczych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” to:

- korzystanie ze sprawdzonych źródeł informacji, np. publikacji „Pole elektromagnetyczne a człowiek. O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G”, opracowanej przez ekspertów Instytutu Łączności, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego i Ministerstwa Cyfryzacji,
- poszerzenie wiedzy dzięki szkoleniom realizowanym np. przez Instytut Łączności działający w ramach Państwowego Instytutu Badawczego,
- przekazywanie informacji o zaawansowaniu technologii bezprzewodowych wg współczesnej wiedzy.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” to:

- wykorzystanie wyników monitoringu PEM prowadzonego przez GIOŚ,
- monitorowanie poziomów PEM na stronie <https://si2pem.gov.pl/>,
- kontrola urządzeń emitujących PEM przez zarządców sieci i urządzeń.

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

Ustawa Prawo wodne kompleksowo reguluje gospodarowanie wodami, w tym kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, zarządzanie nimi oraz korzystanie z wód, sprawy własności wód i gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami jako majątkiem Skarbu Państwa.

Ustawa wprowadziła zarząd nad wodami w układzie zlewniowym. Utworzyła Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, które pełni rolę gospodarza na wybranych wodach publicznych. Pozwala to m.in. na sprawniejsze zarządzanie zasobami wodnymi, a także planowanie inwestycji wieloletnich.

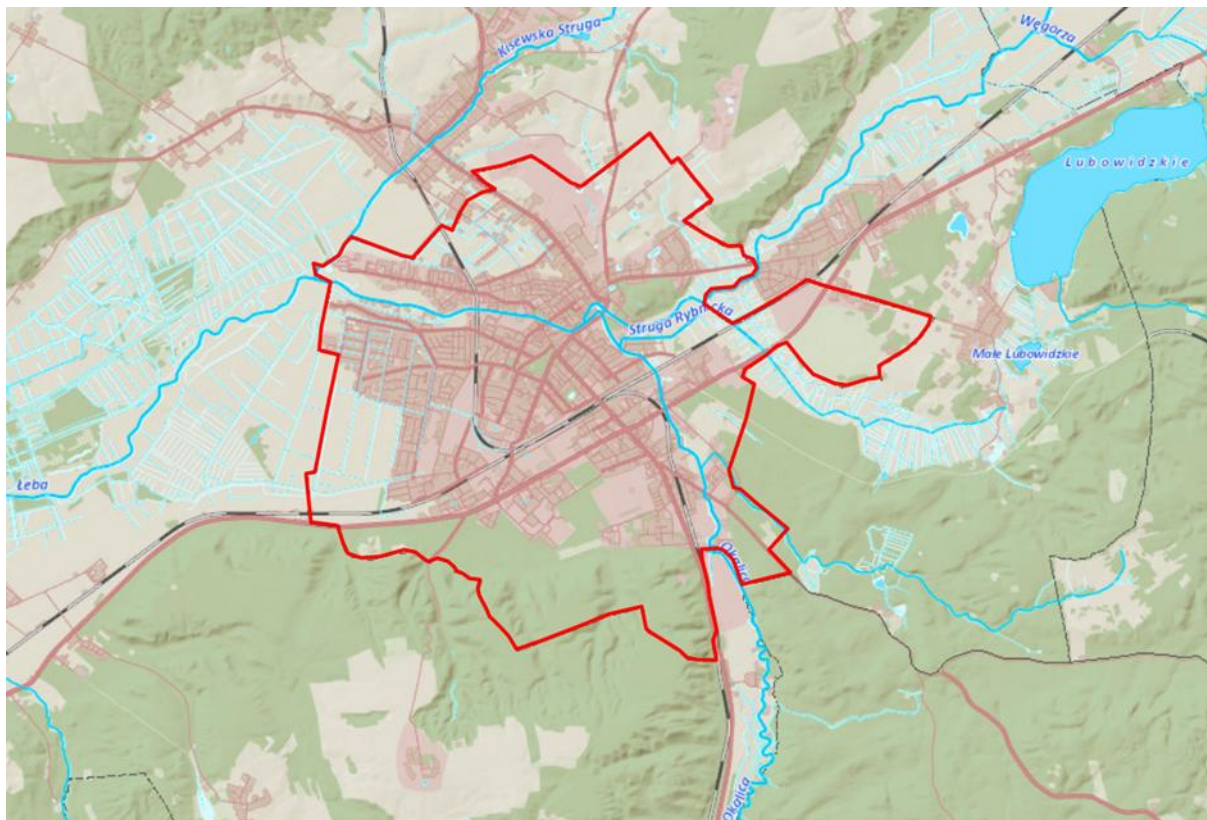
3.4.1. Wody powierzchniowe

Obszar Miasta Łęborka znajduje się w zasięgu **administracji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku**. W podziale regionalnym opisywany teren należy do Zarządu Zlewni w Gdańsku i Nadzoru Wodnego Łębork.

Biorąc pod uwagę podział **zlewniowy** na obszary dorzeczy opisywany teren należy do **Obszaru Dorzecza Wisły** (region wodny Dolnej Wisły).

Główną dla omawianego obszaru rzeką jest Łeba. Mniejszymi ciekami naturalnymi są Okalica i Struga Rybnicka. Sieć hydrograficzną tworzą też kanały: Kanał Ulgi i Kanał Lubowidzki. Nie występują większe jeziora. Uzupełnienie sieci hydrograficznej omawianego obszaru stanowią krótkie ciek, kanały i rowy melioracyjne, a także niewielkie oczka wodne.

Układ hydrograficzny omawianej jednostki zaprezentowano na kolejnej rycinie.



Ryc. 6. Sieć hydrograficzna Miasta Łęborka

Źródło: rycina zamieszczona w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029”

Dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na: Jednolite Części Wód Powierzchniowych, których nazwy i kody czasami nie odpowiadają nazwom zwyczajowym zaprezentowanym na poprzedniej rycinie. Jednak nie jest to błąd, a fakt wynikający z urzędowego podziału wód całego kraju na mniejsze jednostki. Podział na JCWP wynika z rozporządzeń, które przytoczono w dalszej części niniejszego rozdziału i jest praktykowany przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie. Do tego podziału odnosi się też monitoring wód, który prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W granicach Miasta Łęborka występują **Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzek**. Nie występują JCWP jeziorne, przybrzeżne lub przejściowe. Należy wyjaśnić, że **JCWP** to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

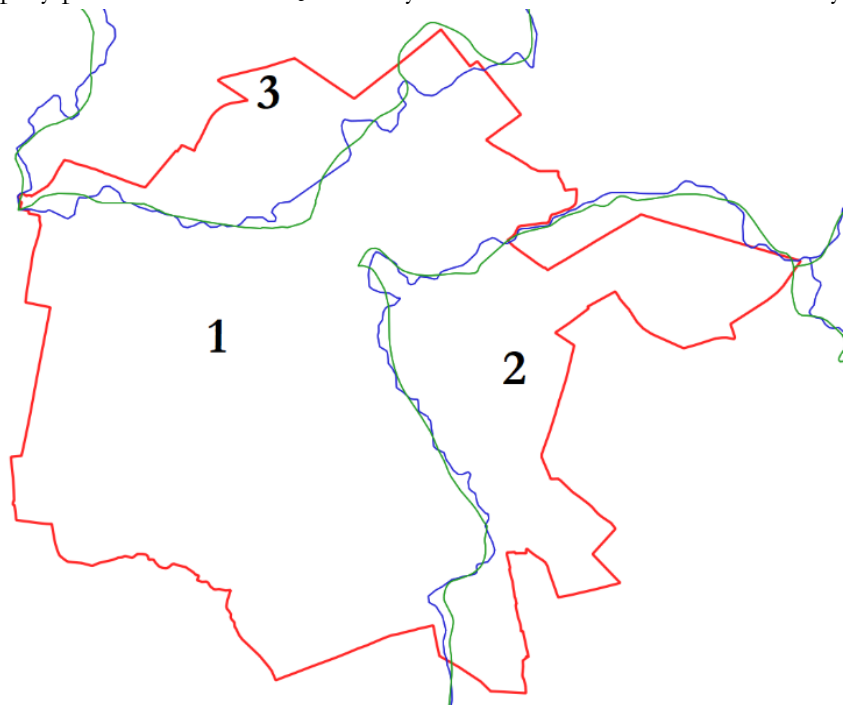
Analizując podział całego kraju na Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzek należy podkreślić, że w 2023 r. weszły w życie aktualizacje planów gospodarowania wodami. Z uwagi na położenie w dorzeczu Wisły, dla Miasta Łęborka ważne są:

1. **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz.U. 2016 r. poz. 1911). Rozporządzenie to obowiązywało do 16.02.2023 r. Obecnie zostało zastąpione Rozporządzeniem przywołanym w punkcie 2, jednak warto o nim przypomnieć, gdyż to właśnie w myśl podziału wód wynikającego z poprzedniego Rozporządzenia prezentowane są przez GIOŚ wyniki monitoringu wód za ostatnie wielolecie 2016-2021.

2. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz.U. 2023 poz. 300) obowiązuje od 17.02.2023 r. i jest ono wiążące dla planów działań. Według podziału zaprezentowanego w tym Rozporządzeniu, Miasto Łębork położone jest w obrębie 3 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek. W kolejnej tabeli zestawiono poszczególne JCWP znajdujące się na terenie Miasta Łęborka. Ponadto przedstawiono wykaz aktualnych celów środowiskowych dla JCWP oraz ocenę zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych.

W pewnym uproszczeniu można stwierdzić, że JCWP Rzek wymienione w tabeli zachowały swój zasięg w obu podziałach.

Należy jednak wyjaśnić, że w zestawieniu ujęto wszystkie zlewnie JCWP. Oznacza to, że w granicach administracyjnych Łęborka znajdują się choćby w części zlewnie opisanych JCWP. Sama rzeka może znajdować się poza granicami Miasta Łęborka, jednak uwzględniono ją, gdyż ma to znaczenie np. przy przemieszczaniu się zanieczyszczeń ze zlewni do wód właściwych rzek.



Ryc. 7. Granice zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych do 16.02.2023 r. (zielona linia) oraz od 17.02.2023 r. (niebieska linia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Oznaczenia: **1** - RW20001947639 Łeba od Dębicy do Pogorzeli, **2** - RW20001747629 Okalica, **3** - RW200017476329 Kisewska Struga.

Tabela 13. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Miasta Łęborka, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych

Lp.	Nazwa i kod JCWP		Stan / cele środowiskowe oraz zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla JCWP wg II aktualizacji Planu gospodarowania wodami tj. w obecnym cyklu planistycznym (2022-2027)			
	w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)*	w obecnym cyklu planistycznym (2022-2027)	stan wód	cele środowiskowe		zagrożenie
				stan lub potencjał ekologiczny	stan chemiczny	
1.	RW20001947639 Łeba od Dębicy do Pogorzelic	RW20001147639 Łeba od Dębicy do Pogorzelic	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Łeba od ujścia Pogorzelic do ujścia Węgorzy (dla lososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Łeba w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
2.	RW20001747629 Okalica	RW20001047629 Okalica	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Okalica od ujścia do ujścia Sopotu (dla lososia); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Okalica w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
3.	RW200017476329 Kisewska Struga	RW200010476329 Kisewska Struga	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Kisewska Struga od ujścia do ujścia Reknicy (dla lososia); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Kisewska Struga w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	dobry stan chemiczny	jest zagrożona

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>.

3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Poniżej przedstawiono wyniki monitoringu wód powierzchniowych Miasta Łęborka badanych w ostatnich latach. Należy jednak zauważyć, że przedstawiono dane dotyczące zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujące przynajmniej częściowo obszar Miasta Łęborka. Jest to ważne biorąc pod uwagę przemieszczanie się zanieczyszczeń w ramach JCWP. Natomiast sam punkt monitoringowy może znajdować się poza jej granicą administracyjną.

Z uwagi na fakt, że najbardziej aktualne zestawienie prezentowane przez GIOŚ obejmuje szerszy zakres lat, podano pełne dane wielolecia – podobnie prezentuje je GIOŚ. Obecnie jest to wielolecie 2016-2021. Badania za lata 2022-2024 obejmują tylko część obszarów i wybrane wyniki, które również podano.

Elementy **biologiczne i hydromorfologiczne** ocenia się w skali pięciostopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- **klasa I** – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- **klasa II** – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- **klasa III** – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany,
- **klasa IV** – stan/potencjał ekologiczny słaby,
- **klasa V** – stan/potencjał ekologiczny zły.

Elementy **fizykochemiczne** ocenia się w skali trzystopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- **klasa I** – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- **klasa II** – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- **klasa III** – stan/potencjał ekologiczny poniżej dobrego.

Końcowy (wynikowy) **stan/potencjał ekologiczny** ocenia się w skali pięciostopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- **klasa I** – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- **klasa II** – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- **klasa III** – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany,
- **klasa IV** – stan/potencjał ekologiczny słaby,
- **klasa V** – stan/potencjał ekologiczny zły.

Stan chemiczny ocenia się w skali dwustopniowej:

- stan chemiczny dobry
- **stan chemiczny poniżej stanu dobrego.**

Tabela 14. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Łęborg na podstawie badań z wielolecia 2016-2021

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych			Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
			lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa			
			od	do		od	do		od	do				
1.	RW20001947639 Łeba od Dębnicy do Pogorzelicy	Łeba - Chocielewko	2017	2020	2	2017	2017	1	2020	2020	2	2 - dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	RW20001747629 Okalica	Okalica - Lębork	2018	2021	2	2018	2018	1	2018	2021	>2	3 - umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
3.	RW200017476329 Kisewska Struga	Kisewska Struga - Nowa Wieś Lęborska	2021	2021	2	2018	2018	3	2021	2021	>2	3 - umiarkowany potencjał ekologiczny	brak oceny	zły stan wód

Źródło: dane GIOŚ dostępne na <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> Zakres danych:
Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu
Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu

Tabela 15. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Łęborg na podstawie badań za lata 2022-2024

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych			Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
			lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa			
			od	do		od	do		od	do				
1.	RW20001147639 Łeba od Dębnicy do Pogorzelycy	Łeba - Chocielewko	2022	2022	3	2022	2022	1	2022	2022	2	nie określono	nie określono	nie określono
			-	-	-	-	-	-	2023	2024	1			
2.	RW20001047629 Okalica	Okalica - Łębork	-	-	-	-	-	-	2023	2023	1	nie określono	nie określono	nie określono
			2024	2024	3	2024	2024	2	2024	2024	2			
3.	RW200010476329 Kisewska Struga	Kisewska Struga - Nowa Wieś Łęborska	2024	2024	2	2024	2024	2	2024	2024	>2	nie określono	nie określono	nie określono

Źródło: dane GIOŚ dostępne na <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> Zakres danych:
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2022
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2023
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2023
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2024
Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2024

Działania zmierzające do poprawy jakości wody opisano w odniesieniu do różnych komponentów środowiska w niniejszym programie. Należy bowiem zauważyć, że działania w zakresie np. odpowiedniego nawożenia gleb na terenach w Łęborku i na terenach sąsiednich ostatecznie wpływają na jakość wód powierzchniowych płynących przez opisywany teren. Wśród najważniejszych zadań, które **poprawią jakość wód** są:

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, gdyż właściwe oczyszczanie nieczystości ciekłych wyklucza zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntu, brak zgody na instalowanie nowych zbiorników bezodpływowych czy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach objętych siecią kanalizacyjną,
- likwidacja zbiorników bezodpływowych, które potencjalnie mogą być nieszczelne i powodować przenikanie zanieczyszczeń do środowiska – zbiorniki powinny być wyłączane z użytkowania wszędzie tam, gdzie jest możliwość podłączenia się do sieci kanalizacyjnej,
- monitoring miejsc składowania odpadów, bieżąca likwidacja nielegalnych wysypisk – mogą być one źródłem zanieczyszczenia gleb i wód, powodować powstawanie zanieczyszczonych odcieków,
- właściwe nawożenie gleb i prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin, w tym również w przydomowych ogródkach czy w ogrodach działkowych – gdyż zbyt intensywne nawożenie prowadzi do przenawożenia gleb i eutrofizacji wód związanej z przenikaniem substancji biogenych do wód,
- monitoring jakości wód odciekowych, a w razie stwierdzenia ich zanieczyszczenia konieczność oczyszczenia – chodzi o wody odciekowe ze stacji benzynowych, placów magazynowych, składowych, parkingów, dróg itp.,
- działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony wód i właściwego ich wykorzystania, również z uwzględnieniem oszczędzania wody i racjonalnego jej wykorzystania.

3.4.3. Wody podziemne¹³

Obszar całego kraju podzielony jest na mniejsze jednostki podziału wód podziemnych, tzw. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Miasto Łębork w obowiązującym podziale na 174 JCWPd jest zlokalizowane w zasięgu **Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 11**.

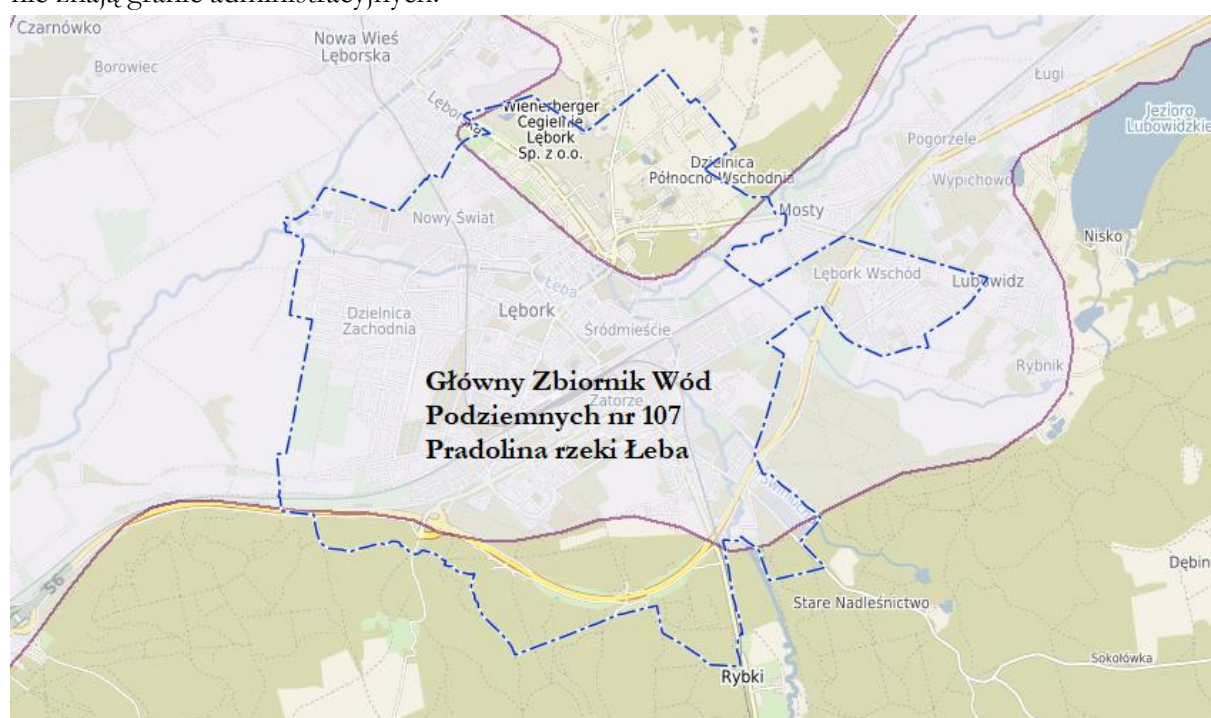
Przy opisie wód podziemnych trzeba odnieść się do lokalizacji GZWP. **Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP)** stanowi zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych

¹³ Opracowano m.in. na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

Miasto Łębork w części położona jest w granicy GZWP jakim jest **Główny Zbiornik Wód Podziemnych: nr 107 Pradolina rzeki Łeba**, który występuje w piaszczysto-żwirowych utworach wodnolodowcowych zlodowacenia Wisły, wypełniających pradolinę Redy – Łeby. Średnia miąższość warstwy wodonośnej wynosi około 40 m. Zasoby dyspozycyjne zbiornika oszacowano na 160 800 m³/d.

Dlatego dbałość o jakość wód podziemnych jest szczególnie istotna. Obszar GZWP stwarza ograniczenia określono szczegółowo w dokumentacji hydrogeologicznej, np. dotyczące: lokalizacji oczyszczalni ścieków, budowy zbiorników bezodpływowych, nawożenia mineralnego, ochrony roślin oraz lokalizacji ferm hodowlanych. Dawki nawozów sztucznych i stężenia chemicznych środków ochrony roślin muszą być kontrolowane i stosowane w dawkach nie zagrażających środowisku przyrodniczemu, szczególnie wodnemu. Fermy hodowlane zwierząt również muszą gwarantować ochronę środowiska. Mimo, że część tych spraw nie dotyczy Łęborka jako gminy miejskiej, warto o tym pamiętać w kontekście przemieszczania się zanieczyszczeń, które nie znają granic administracyjnych.



Ryc. 8. Miasto Łębork na tle Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 107 Pradolina rzeki Łeba

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mlebork.e-mapa.net/>

3.4.4. Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Zlewnie rzek przepływających przez Łębork są również zanieczyszczone ze względu na działalność rolniczą. Wprawdzie jest ona prowadzona przede wszystkim poza granicami administracyjnymi opisywanego obszaru, jednak rzeki niosą wody zanieczyszczone wcześniej.

Ponadto w granicach Miasta Łęborka znajdują się grunty rolne położone na obrzeżach miasta. Do takich zanieczyszczeń zaliczyć należy przede wszystkim stosowane w nadmiarze nawozy (m.in. azot) oraz niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin.

Zgodnie z przepisami, które zaczęły obowiązywać 24 sierpnia 2017 r., w Polsce nie są już wyznaczane wody wrażliwe i obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego - OSN.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, dotyczy wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy. Nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu wdrażany jest program działań wynikający z art. 104 ustawy Prawo wodne. Dokument został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie **"Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu"** (Dz.U. 2023, poz. 244).¹⁴

3.4.5. Monitoring wód podziemnych

Zgodnie z monitoringiem diagnostycznym badano **stan chemiczny i ilościowy JCWPd**. Należy wyjaśnić, że oceny dokonuje się biorąc pod uwagę Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148). W ramach klasyfikacji stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych określa się: **dobry stan chemiczny lub słaby stan chemiczny**. Dane te dotyczą całych jednolitych części wód podziemnych i tak są prezentowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Dostępne są dane za lata 2019 i 2022.

Dane dotyczące jakości wód podziemnych na terenie Miasta Łęborka pozyskano na podstawie analizy mapy stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) według podziału na 174 obszary prezentowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w portalu <https://mjwp.gios.gov.pl/>. Jednolita Część Wód Podziemnych nr 11 w latach 2019 i 2022 cechowała się dobrym stanem chemicznym i ilościowym.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Gdańsku w latach 2023-2024 nie przeprowadził monitoringu wód podziemnych w żadnym punkcie monitoringowych na terenie Miasta Łęborka.

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł **zanieczyszczeń wód podziemnych** występujących na charakteryzowanym obszarze można wyliczyć:

¹⁴ Rozporządzenie zamieszczono na stronie
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230000244>

- komunalne i bytowe: nielegalne odprowadzanie ścieków (np. wylewanie ścieków do rowów), nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, odcieki z miejsc składowania odpadów (w tym nielegalnych miejsc, tzw. dzikich wysypisk), oczyszczone wody odpływowe z przydomowych oczyszczalni ścieków i oczyszczalni komunalnych zawierające określone ilości ładunków zanieczyszczeń,
 - związane z odpływem zanieczyszczonych wód z terenów o charakterze produkcyjnym, przetwórczym lub usługowym, odcieki z terenów nielegalnego składowania odpadów oraz związana z tym infiltracja do gleby i wód,
 - transportowe: szlaki komunikacyjne (drogi i kolej), obszary magazynowo – składowe,
 - rolnicze: związane np. z intensywnym nawożeniem oraz stosowaniem pestycydów – te czynniki z racji miejskiego charakteru opisywanego terenu mogą mieć mniejsze znaczenie, ale nie można ich pominąć z uwagi na przemieszczanie się zanieczyszczeń z terenów rolniczych otaczających Łębork; ponadto na terenie miasta występują grunty kwalifikowane jako użytkowane rolniczo, ogródki przydomowe i ogrody działkowe, gdzie problem niewłaściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin również może występować.
- Czynniki, które mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, w tym ujmowanych na cele komunalne, muszą być stale monitorowane, tak aby zapewnić właściwą jakość wód i eliminować zagrożenia.

3.4.6. Zagrożenia powodziowe

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne definiuje **powódź** jako czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

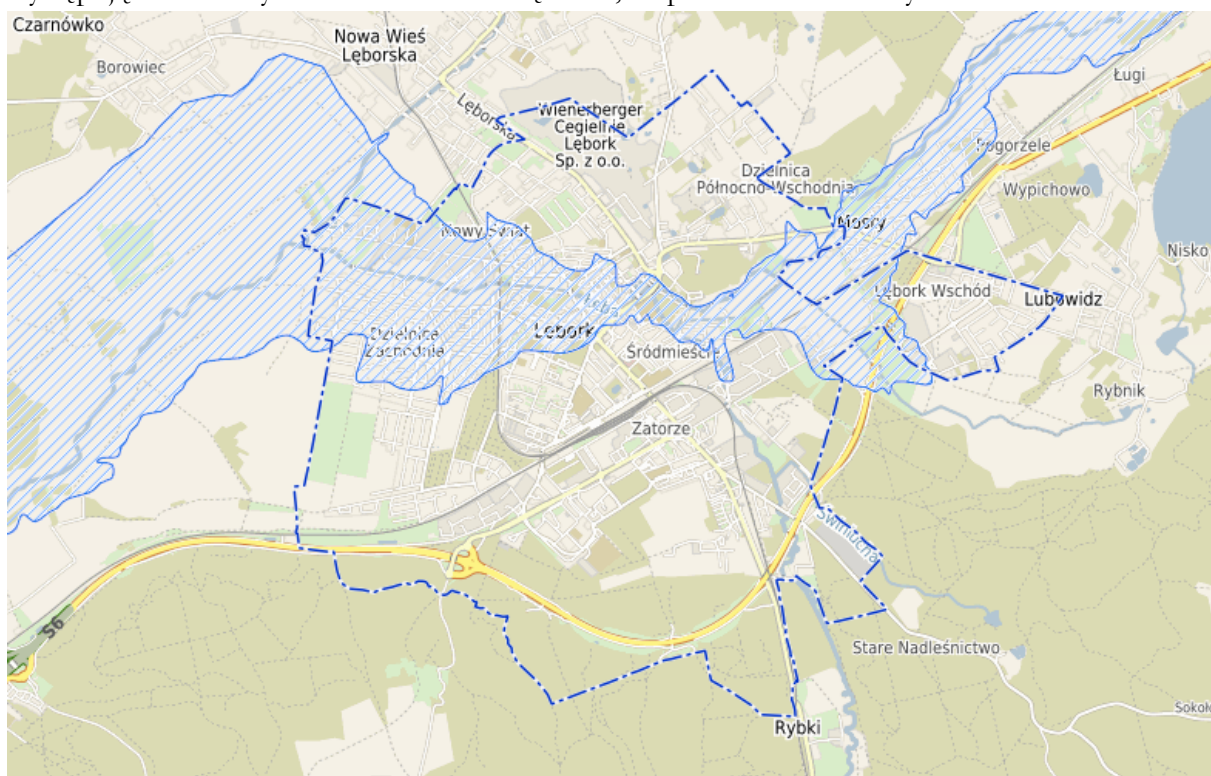
Na terenie Miasta Łęborka zagrożenie powodziowe dotyczy terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Łeby. Tereny zagrożone powodzią o znacznej powierzchni zlokalizowane są na odcinku dolinnym, na którym Łeba nie została silnie przekształcona. Są to głównie tereny niezainwestowane, otwarte, chronione ze względu na wysokie walory przyrodnicze. Dzięki zachowaniu otwartego charakteru tych terenów zachowały się również w obrębie Łęborka miejsca, w których rzeka, w przypadku wysokich stanów wód, może wylać bez powodowania zagrożenia dla ludzi i znaczących strat materialnych.



Ryc. 9. Lokalizacja obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Łęborka

Źródło: <https://mlebork.e-mapa.net/>

Podtopienia są to zalania terenów z innych przyczyn niż powódź. Przyczynami podtopień mogą być np.: opady deszczu, przesiąki wody przez wały przeciwpowodziowe. Takie tereny występują na znacznym obszarze Miasta Łęborka, co przedstawiono na rycinie.



Ryc. 10. Lokalizacja obszarów narażonych na podtopienia na terenie Miasta Łęborka

Źródło: <https://mlebork.e-mapa.net/>

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia lokalnych podtopień i nagłego podniesienia się poziomu wody na innych terenach np. w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne czy gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić jako lokalne podtopienia terenów.

W celu ochrony przed nadzwyczajnymi zdarzeniami, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie realizuje cykliczne **zadania planistyczne**: aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym, przyjęcie i realizacja planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych, aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego, aktualizacja map zagrożeń i map ryzyka powodziowego, aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

3.4.7. Ochrona przeciwpowodziowa

Wody Polskie odpowiadają za utrzymanie śródlądowych głównych wód płynących oraz urządzeń wodnych i w takim zakresie corocznie prowadzą prace utrzymaniowe. Utrzymanie urządzeń melioracji jest również zadaniem właścicieli gruntów oraz spółek wodnych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku przekazało, że w latach 2023-2024 nie były realizowane zadania inwestycyjne na terenie Łęborka. W zakresie bieżącego utrzymania wód powierzchniowych realizowano:

1. Koszenie skarp rzeki Łeby na odcinku od Al. Wolności do ul. Waryńskiego tj. na długości 0,63 km. Koszt zadania w 2023 r. wyniósł 16 765,06 zł.
2. Koszenie i hakowanie - rzeka Łeba na odcinku od mostu przy ul. Gdańskiej do zabudowań Miasta Łęborka tj. na długości 1,6 km. Koszt zadania w 2024 r. wyniósł 69 413,76 zł.

W kolejnych latach planowane są prace utrzymaniowe w miarę możliwości finansowych:

1. Umocnienie lewej skarpy rzeki Łeby na długości około 50 m wzdłuż ul. Matejki w Łęborku. Zadanie przewidziane na rok 2025 w kwocie 120 000,00 zł.
2. Umocnienie stopy skarpy wzdłuż Al. Niepodległości w Łęborku. Zadanie przewidziane na rok 2026 w kwocie 80 000,00 zł.

Melioracje wodne służą do regulacji stosunków wodnych. Należy liczyć się ze wzrastającą liczbą zjawisk ekstremalnych czyli powodzi, suszy, osuwisk ziemi oraz erozji wodnej koryt cieków. Wobec zapowiadanych zmian łatwo przewidzieć jak ważny będzie sprawnie działający system urządzeń melioracyjnych, który w czasie intensywnych opadów i wysokiego poziomu wód – odprowadzi ich nadmiar i zapobiegnie podtopieniu, natomiast w czasie suszy pozwoli na zatrzymanie wody na danym terenie.

Problemy z konserwacją cieków związane są głównie z finansami i ograniczoną ilością przyznawanych na ten cel środków. Aby zapobiec wysychaniu cieków, co spowodowane jest ich niskimi przepływami, warto inwestować w obiekty małej retencji. Budowa zbiorników wodnych służących małej retencji poprawi bilans wodny, ograniczy przesuszenie gruntów.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

3.4.8. Zagrożenia suszą

Suszą nazywamy długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydzieliła się cztery etapy jej rozwoju – suszę meteorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **susza atmosferyczna (meteorologiczna)** – okres, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **susza rolnicza (glebowa)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

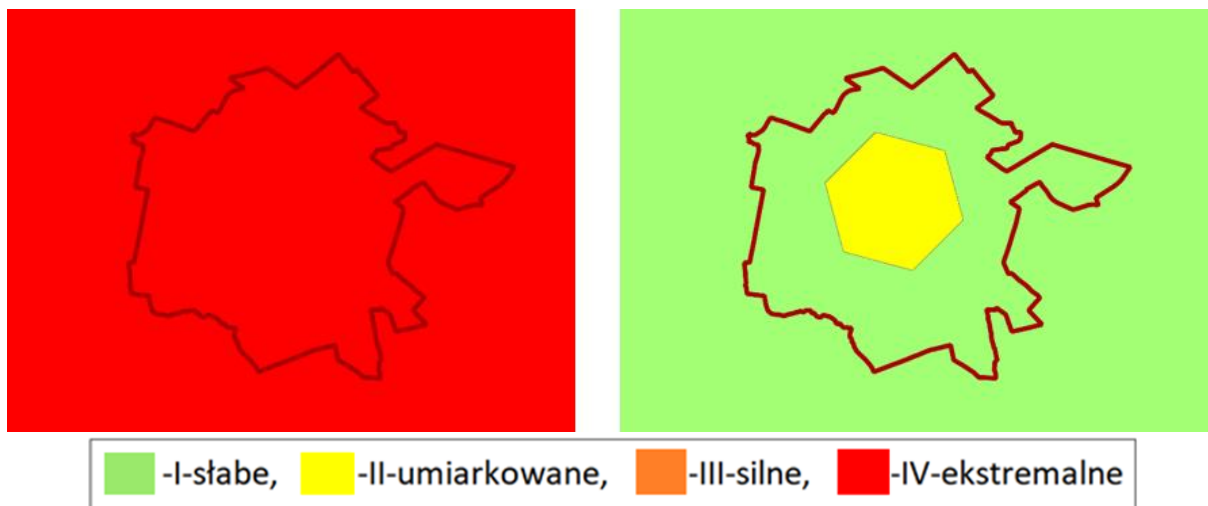
Miasto Łębork w ocenie przedstawionej w „**Planie przeciwdziałania skutkom suszy**”¹⁵ należy do terenów **umiarkowanie narażonych na suszę** i uzyskała następujące wyniki:

- jest w całości w IV klasie zagrożenia suszą **atmosferyczną** (w skali czterostopniowej), co oznacza, że jest ekstremalnie narażona na ten rodzaj suszy,
- zaliczona została na większości obszaru do I stopnia zagrożenia suszą **rolniczą** – występuje słabe zagrożenie tym rodzajem suszy, centralnie występuje też stopień II (zagrożenie umiarkowane)
- jest w zdecydowanej większości w III klasie zagrożenia suszą **hydrologiczną**, co oznacza silne narażenie na ten rodzaj suszy (III stopień w skali czterostopniowej), we wschodniej części Łęborka wykazano zagrożenie II stopnia (umiarkowane),
- jest w całości w I klasie zagrożenia suszą **hydrogeologiczną**, co oznacza słabe narażenie na ten rodzaj suszy (I stopień w skali czterostopniowej),
- **łączne zagrożenie suszą** jest w zależności od obszaru – umiarkowane lub słabe.

Przestrzenne rozmieszczenie zjawiska suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej przedstawiono na rycinach. Skala 4-stopniowa (I – słabe, II – umiarkowane, III – silne, 4 – ekstremalne zagrożenie) jest taka sama dla wszystkich rodzajów suszy.

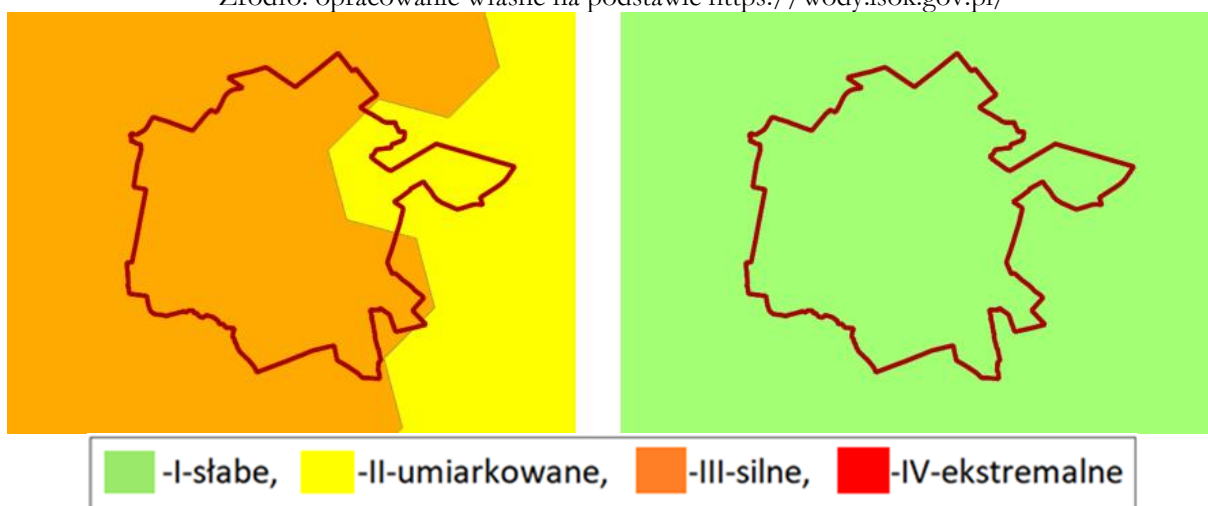
¹⁵ - opublikowany na stronie:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf>



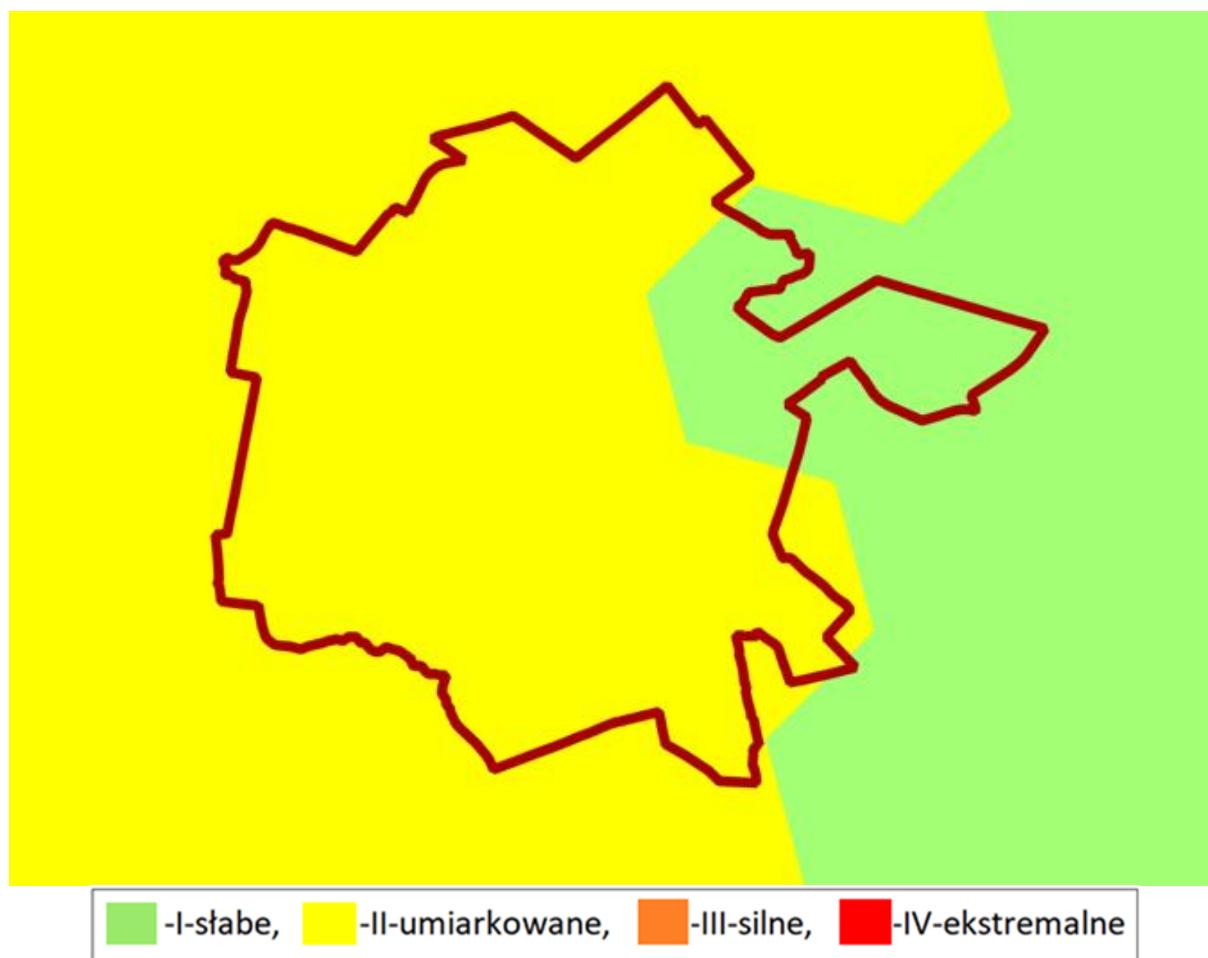
Ryc. 11. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina)
na tle granic Miasta Łęborka

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>



Ryc. 12. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina)
na tle granic Miasta Łęborka

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>



Ryc. 13. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Miasta Łęborka

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

W najbliższych latach spodziewany jest wzrost intensywności i częstotliwości występowania susz. Głównym celem planu jest przeciwdziałanie ich skutkom, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych.

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki w zakresie zagrożenia poszczególnymi typami suszy i hierarchizacji można dla wskazanych obszarów ustalić użytkowników wód powierzchniowych i podziemnych, dla których brak wody w okresach suszy stanowi największą przeszkodę w prowadzeniu działalności. Do grup użytkowników wód w największym stopniu zagrożonych wystąpieniem suszy atmosferycznej zaliczono: rolnictwo i ekosystemy od wód zależne.

W przypadku Miasta Łęborka podejmowanie działań ograniczających skutki suszy będzie zależna m.in. od możliwości uzyskania wsparcia na inwestycje. Takie inwestycje powinny dotyczyć np. systemów gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich, projektów związane z tworzeniem systemów zbierania i retencjonowania wody opadowej czy budowy i modernizacji sieci kanalizacji deszczowej. Należy zwiększyć odporność miasta na takie zjawiska, jak ulewy oraz powodzie błyskawiczne, a także przygotować się do walki ze skutkami suszy, dzięki retencjonowaniu wody i wykorzystaniu jej wtedy, gdy brakuje opadów.

W odniesieniu do ochrony zasobów wodnych wskazane są:

- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,

- dalszy rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem,
- kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę,
- kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z gospodarką ściekową,
- kontynuacja kontroli odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą,
- stała kontrola jakości produkowanej wody uzdatnionej oraz dalsza realizacja systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej i wody w miejscach wyznaczonych do kąpieli,
- bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych (współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie).

3.4.9. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 16. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 11 według badań za 2022 r., – realizacja Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, – bieżące utrzymanie infrastruktury przeciwpowodziowej, – działania planistyczne i organizacyjne PGW Wody Polskie i pozostałych zarządców wód, mające na celu poprawę jakości wód.	– występowanie zagrożenia powodziowego i zagrożenia podtopieniami, – mała częstotliwość monitoringu wód podziemnych w ramach PMS – Państwowego Monitoringu Środowiska, – zły stan wód powierzchniowych, – występowanie suszy różnych rodzajów, – „betonoza” – pozbywanie się zieleni i betonowanie przestrzeni publicznych, – zagrożenia jakości wód podziemnych powodowane np. przez ścieki sanitarne, składowanie odpadów oraz ścieki deszczowe z terenów zurbanizowanych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, – obserwowany wzrost zainteresowania społeczeństwa problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej, – rozbudowa sieci zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków przy wsparciu samorządów środkami zewnętrznymi.	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska ulew i suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady.

Źródło: opracowanie własne

3.4.10. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” to:

- unikanie zabudowy, np. terenów zalewowych,
- rozbudowa lokalnych systemów retencji, pozwalających zminimalizować np. skutki gwałtownych ulew.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” to:

- powódzie i podtopienia,
- długotrwałe susze,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” to:

- informowanie o możliwości pozyskania dofinansowania na działania np. w zakresie małej retencji w ramach programu „Moja woda”,
- prowadzenie edukacji przez ODR dla rolników w zakresie właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin (zapobieganie eutrofizacji wód),
- zajęcia i konkursy w szkołach w zakresie ochrony wód.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” to:

- wykorzystanie wyników monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych prowadzonego przez GIOS,
- monitorowanie stanu wód w oparciu o informacje prezentowane przez IMGW,
- analiza wyników wód podziemnych publikowanych na stronie <https://mjwp.gios.gov.pl/> w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Podstawowe zadania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej na terenie Miasta Łęborka realizuje Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Łęborku. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in.: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Łębork dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną eksploatuje dwa ujęcia wód podziemnych. Jedno zlokalizowane jest w parku miejskim i nazywa się „Dolina Łeby” (8 studni), a drugie położone jest w odległości około 13 km na południowy wschód od Łęborka w miejscowości Okalice (3 studnie). Na każdym ujęciu zlokalizowane są studnie głębinowe o różnej głębokości, najgłębsza ma 83,5 m, a najpłytsza 32 m. Obydwa ujęcia pobierają wodę podziemną z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Ujęcie w Okalicach jest tzw. ujęciem artezyjskim.

Wody obydwu ujęć muszą być uzdatniane ze względu na zbyt dużą zawartość żelaza i manganu. Spotykają się w jednym rurociągu dosyłowym przed stacją uzdatniania wody i jako tzw. „zmieszana woda surowa” trafiają do SUW czyli do stacji uzdatnia wody.

Po oczyszczeniu woda ze stacji uzdatniania doprowadzana jest do sieci miejskiej i do zbiorników retencyjnych. Obydwa ujęcia nie mają ustanowionej pośredniej strefy ochrony,

natomiast wszystkie studnie na ujęciach ustanowione mają strefy ochrony bezpośredniej wyznaczone w promieniu od 8 m do 10 m od zarysu obudowy studni. Wszystkie studnie są ogrodzone i odpowiednio oznakowane.

Ujęcie **Dolina Łeby** ma zatwierdzone zasoby w kategorii "B" w ilości 800m³/h a pozwolenie wodnoprawne zezwala maksymalnie pozyskiwać 725m³/h.

Ujęcie **Okalice** ma zatwierdzone zasoby w kategorii „B” w ilości 1700 m³/h przy czym 215m³/h przypada z tego na zasilenie miejscowości: Zakrzewo, Linia, Niepoczołowice i Potęgowo. Pozwolenie wodnoprawne pozwala maksymalnie pozyskiwać 250 m³/h.

Wg GUS stan na 31.12.2024 r. długość sieci wodociągowej wynosi 129,7 km, a do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 3 238 przyłączy wodociągowych. Średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wyniosło 33,7 m³. Główny Urząd Statystyczny szacuje, że na terenie Miasta Lęborka odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej wynosi 98,4 %.

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek posiadanej sieci podejmowane są nieustanne działania zmierzające do poprawy stanu technicznego, wytypowanych jako najsłabsze, odcinków sieci poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów poprawy warunków hydraulicznych sieci i sukcesywnego porządkowania systemu dystrybucji wody.

Na terenie Miasta Lęborka nie występuje sieć wodociągowa z rur azbestocementowych.

3.5.2. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lęborku prowadzi stały monitoring jakości wody we współpracy z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

Zadaniem **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lęborku** jest dokonanie oceny obszarowej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zgodnie z obowiązującymi normami.¹⁶ Obecnie jest to Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Określono w nim wymagania dla 6 wskaźników mikrobiologicznych i 57 parametrów fizykochemicznych i organoleptycznych. Ocenę przeprowadza się na podstawie badań laboratoryjnych wykonywanych przez PSSE w Lęborku oraz przez producenta wody.

Zgodnie z ocenami jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakość wody za lata 2023-2024 w zakresie przebadanych w próbkach parametrów spełniała wymagania określone w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia. Nie odnotowano zgłoszeń mieszkańców Miasta Lęborka dotyczących reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

3.5.3. Gospodarka ściekowa

Wg GUS stan na 31.12.2024 r. długość sieci kanalizacyjnej wynosi 93,3 km, a do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzą 2602 przyłączy wodociągowe. Główny Urząd

¹⁶ Oceny jakości wody są dostępne na stronie PSSE otrzymuje je również Burmistrz Miasta Lęborka.

Statystyczny szacuje, że na terenie Miasta Łęborka odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosi 94,5 %.

Aglomeracja Łębork została wyznaczona Uchwałą nr XXI-333/2020 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Łębork.¹⁷ Zmiany wprowadzono Uchwałą nr LIX-763/2023 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 24 listopada 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXI-333/2020 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 22.12.2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Łębork. Zmiana podyktowana była zwiększeniem ilości ścieków dopływających do oczyszczalni w związku oddaniem do użytku nowej linii produkcyjnej firmy Farm Frites Poland S.A.

Obszar i granice aglomeracji Łębork zostały przedstawione w załącznikach nr 2 do wyżej wymienionych uchwał. Są to tereny skanalizowane lub przewidziane do skanalizowania, zlokalizowane częściowo w Łęborku oraz częściowo w gminach: Nowa Wieś Łęborska i Cewice.

Wyznaczono aglomerację Łębork o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 78 020 z oczyszczalnią ścieków komunalnych „Łębork” zlokalizowaną w miejscowości Łębork przy ul. Pionierów 23. Oczyszczalnia stosuje technologię oczyszczania ścieków z aglomeracji gwarantującą osiągnięcie wymaganych przepisami standardów oczyszczania ścieków dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji o określonej wielkości wyrażonej równoważną liczbą mieszkańców. Oczyszczalnia „Łębork” przy ul. Pionierów 23 jest oczyszczalnią typu PUB2 – oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji < 100 000 RLM, tj. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311) spełnia wymagania oczyszczalni w aglomeracji z przedziału RLM od 15 000 do 99 999. Biologiczne oczyszczanie ścieków odbywa się metodą osadu czynnego (zespół mikroorganizmów). Technologia oczyszczania ścieków w oczyszczalni w Łęborku oparta jest na procesie zintegrowanego wysokoefektywnego oczyszczania ścieków. Realizacja tego celu następuje poprzez procesy mineralizacji substancji organicznej, amonifikacji, nitryfikacji, denitryfikacji oraz defosfatacji wg schematu Bardenpho z modyfikacją Barnarda.

Ścieki oczyszczone odprowadzane do rzeki Łeby z Oczyszczalni Ścieków w Łęborku spełniają wymagania pozwolenia wodnoprawnego. Wymagania określa Decyzja z dnia 16.01.2024 r. znak GD.ZUZ.3.4210.617.2023.MW wydana przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Gdańsku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie:

- BZT5 - 15 mg/dm³,
- ChZT - 125 mg/dm³,
- zawiesina ogólna - 35 mg/dm³,
- azot ogólny - 15mg/d m³,
- fosfor ogólny - 2 mg/dm³.

¹⁷ Uchwała w sprawie aglomeracji kanalizacyjnej z 2020 r. [https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2021/202/wraz ze zmianą z 2023 r.](https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2021/202/wraz%20ze%20zmiana%20z%202023%20r)

Z terenu Miasta Lęborka oraz gmin ościennych: Nowej Wsi Lęborskiej i Cewic (aglomeracja Lębork) ścieki dopływają do Głównej Przepompowni Ścieków trzema głównymi kolektorami : od strony ul. Pionierów, ul. Głowackiego i Osiedla Sportowego.

Zasadnicze wyposażenie przepompowni stanowią:

- dwie kraty schodkowe - oczyszczanie mechaniczne ścieków - ze ścieków usuwane są duże zanieczyszczenia stale tzw. skratki,
- siedem pomp (o różnej wydajności pompowania) - ścieki pompowane są do oczyszczalni.

OBIEKTY OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW:

1. PIASKOWNIK – (dwukomorowy) każda wyposażona w ruszt napowietrzający, zgarniacz denny piasku i zgarniacz powierzchniowy frakcji flotujących (tzw. tłuszczów).
2. SEPARATOR PIASKU - służy do wypłukiwania frakcji organicznej z piasku. W tym celu wykorzystywane są ścieki oczyszczone. Zespół piaskowników i separatora służy do podstawowych procesów mechanicznego oczyszczania ścieków.
3. KOMORA OSADU POWROTNEGO (PREDENITRYFIKACJI) - wyposażona w mieszadło wolnoobrotowe. Mieszadło wymusza przepływ i utrzymuje mieszaninę ścieków i osadu w zawieszeniu.
4. KOMORY BEZTLENOWE (dwie) - każda wyposażona w mieszadło wolnoobrotowe (przeznaczenie jak wyżej) i urządzenia pomiarowe. Do komór dopływają ścieki po piaskowniku i osad czynny z komory predenitryfikacji. Następuje zapoczątkowanie biologicznego oczyszczania ścieków, a w szczególności procesów związanych z usuwaniem związków fosforu.
5. ZESPÓŁ TRZECH REAKTORÓW BIOLOGICZNYCH, z których każdy może pracować jako samodzielna jednostka technologiczna. Każdy z reaktorów składa się z:
 - jednej komory denitryfikacji - komora niedotleniona wyposażona w mieszadło wolnoobrotowe i urządzenia pomiarowe,
 - dwóch komór nityfikacji - komory tlenowe, wyposażone w system napowietrzania drobnopęcherzykowego, mieszadło pompujące oraz aparatur kontrolno-pomiarowe.W komorach nityfikacji zostały stworzone warunki umożliwiające przebieg procesów związanych z usuwaniem ze ścieków zanieczyszczeń organicznych w 95 - 98% wyrażonych wskaźnikiem BZT₅ i ChZT oraz związków biogenych: azotu i fosforu, (który zostaje związany w komórkach osadu czynnego) - redukcja 80 - 90%. Następuje przyrost masy osadu czynnego, który musi być usuwany z układu- stanowi to tzw. osad nadmierny.
6. DWA OSADNIKI KONCOWE - wyposażone w: urządzenia pomiarowe oraz zgarniacz denny - zgarnia osad z dna osadnika do leja osadowego skąd odprowadzany jest do przepompowni osadu zgarniacz powierzchniowy - usuwana z całej powierzchni osadnika zanieczyszczenia pływające, które grawitacyjnie spływają do wewnętrznej kanalizacji oczyszczalni. Odpływ sklarowanych ścieków oczyszczonych odbywa się równomiernie poprzez rury całkowicie zanurzone (około 0,30 m) pod lustrem ścieków i rozmieszczone wzdłuż całego obwodu osadnika, co zapewnia stabilny odpływ z osadnika poprzez studzienki wylotowe.
7. KOMORY STABILIZACJI TLENOWEJ OSADU (dwie) - wyposażone w system napowietrzania drobnopęcherzykowego i urządzenia sterująco-pomiarowe. Do komór

odprowadzany jest osad nadmierny. W komorach osad poddawany jest mineralizacji i częściowo procesom zagęszczania.

8. STACJA MECHANICZNEGO ODWADNIANIA I HIGIENIZACJI OSADU: wirówka dekantacyjna, stacja rozrabiania polimeru oraz stacja dozowania wapna hydratyzowanego.
9. STACJA DMUCHAW, w której zainstalowano trzy dmuchawy o zróżnicowanej wydajności. Dmuchawy zasilają instalację drobnopęcherzykowego napowietrzania do komór nitrifikacji i stabilizacji tlenowej.
10. ZBIORNIK RETENCYJNY - wyposażony w trzy mieszadła średnioobrotowe. Napelniany jest w sytuacjach awaryjnych, celem przetrzymania ścieków. Po usunięciu sytuacji awaryjnej ścieki odprowadzane są ze zbiornika do komór przed piaskownikami.
11. STACJA DOZOWANIA PIX - stacja chemicznego strącania fosforu: zbiornik magazynowy, pompy dozujące PIX, instalacja chemicznego strącania do obiektów technologicznych.
12. PRZEPOMPOWNIE: osadu, ścieków własnych.

Wydajność oczyszczalni ścieków obsługującej aglomerację Lębork pozwala odebrać całość ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców (co prawda archiwalna projektowa wydajność oczyszczalni ścieków „Lębork” wynosi 74 219 RLM, lecz wykonane w lipcu 2022 r. opracowanie pn.: „Analiza procesu technologicznego oczyszczalni ścieków w Lęborku”, autor: Biuro Studiów Proekologicznych „Ekometria” Sp. z o.o. z Gdańska wykazało, że oczyszczalnia jest w stanie przyjąć ścieki w ilości 8 808 m³/d i o ładunku 99 051 RLM, a aktualna wielkość aglomeracja Lębork to 78 020 RLM.

Punkt zlewny ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi obsługiwany jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lęborku. Umiejscowiony jest przy Głównej Przepompowni Ścieków w Lęborku, ul. Komuny Paryskiej. Punkt zlewny wyznaczony został dla potrzeb trzech gmin: Lębork, Nowa Wieś Lęborska i Cewice.

Miejska oczyszczalnia ścieków usytuowana jest minimum 250 m od najbliższych zabudowań mieszkalnych. Brak jest skarg mieszkańców dotyczących emisji substancji odorowych z oczyszczalni ścieków.

W uchwale wyznaczającej aglomerację Lębork wymieniono dwa następujące znaczące zakłady przemysłowe zlokalizowane w Lęborku, których ścieki istotnie wpływają na funkcjonowanie aglomeracji:

1. Farm Frites Poland S.A., ul. Abrahama 13, Lębork. Firma zajmuje się produkcją frytek, płatków i placków ziemniaczanych. Ścieki przed zrzutem do kanalizacji są podczyszczane w zakładowej, mechaniczno-biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków.
2. Mowi Lębork Sp. z o.o., ul. Pionierów 10, Lębork. Firma zajmuje się obróbką na sucho, krojeniem i pakowaniem ryb. Ścieki przed zrzutem do kanalizacji są podczyszczane w zakładowej, mechaniczno-chemicznej oczyszczalni ścieków.

Trzeci z wymienionych podmiotów, tj. Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku funkcjonuje w Gminie Nowa Wieś Lęborska.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od MPWiK Sp. z o.o. w Lęborku, zakładową oczyszczalnię ścieków (chemiczną) posiada też zakład przemysłu galwanicznego PGU STAGAL (powłoki cynkowe i srebrne).

Pozostałe duże przedsiębiorstwa odprowadzające ścieki do komunalnej oczyszczalni ścieków w Łęborku to:

- przemysł spawalniczy: ROBEX Sp. z o.o. - wytwórca m.in. kontenerów; AMG Sp. z o.o. – wytwórca m. in. Kontenerów; MEYN Sp. z o.o. - wytwórca różnych elementów nierdzewnych dla ubojni drobiu
- przemysł elektroniczny: Alteams Poland Sp. z o.o. - produkcja elementów aluminiowych np. do komórek; przemysł cegielniany WIENERBERGER Sp. z o.o. – produkcja cegły,
- przemysł żeliwny: SPOMEL Spółdzielnia Pracy - elementy żeliwne,
- przemysł piwowarski AleBrowar niewielki lokalny browar, produkujący piwo rzemieślnicze (craftowe).

Wszystkie zakłady wprowadzające ścieki do kanalizacji miejskiej są opomiarowane. Jakość ścieków odprowadzanych do sieci miejskiej spełnia wymagania jakie zostały określone w umowach cywilno – prawnych zawartych przez obie strony. Większość zakładów produkcyjnych odprowadza ścieki o parametrach zbliżonych lub odpowiadającym ściekom komunalnym.

Na terenie Miasta Łęborka funkcjonują lokalne przepompownie ścieków w ilości 27 sztuk. Są one zlokalizowane przy ulicach:

1. ul. Różyckiego,
2. ul. Leśna,
3. ul. Traugutta,
4. ul. Komuny Paryskiej,
5. ul. Komuny Paryskiej,
6. ul. Artylerzystów,
7. ul. Wielkopolska,
8. ul. Spółdzielcza,
9. ul. 8-Maja,
10. ul. Myśliwska,
11. ul. Pomorska,
12. ul. Poznańska,
13. ul. Kossaka/Nadmorska,
14. ul. Harcerzy - ul. Sosabowskiego,
15. Kanałowa ul. Tatrzańska,
16. ul. Pionierów 11,
17. ul. Matejki,
18. ul. Lubelska (ul. Małopolska),
19. ul. Abrahama,
20. ul. Osiedle Wschód,
21. ul. Krzywoustego 15,
22. ul. Weterynaryjna,
23. ul. Pionierów,
24. ul. Nadmorska,
25. ul. Kazimierza Wielkiego,
26. ul. Kazimierza Pułaskiego,
27. ul. Graniczna bis - Os. Wschód II.

Ponadto w eksploatacji Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Łęborku są lokalne przepompownie ścieków:

1. Mosty-ul. Długa (Gm. Nowa Wieś Łęborska),
2. Mosty-ul. W. Witosa (Gm. Nowa Wieś Łęborska),
3. Mosty-ul. Rzeczna (Gm. Nowa Wieś Łęborska).

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, znacznie korzystniejsze i efektywniejsze jest zapobieganie powstawaniu problemów, niż ich późniejsze usuwanie – dlatego prewencja i bieżąca kontrola stanowią fundament odpowiedzialnego zarządzania gospodarką ściekową. Nadzór nad jakością ścieków przemysłowych stanowi kluczowy element zapewnienia prawidłowego funkcjonowania oczyszczalni oraz ochrony środowiska wodnego.

3.5.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Nieruchomości nieobjęte systemem kanalizacji sanitarnej są wyposażone w **zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków**.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. na terenie Łęborka istnieje 137 zbiorników bezodpływowych oraz 12 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Miasto Łębork prowadzi rejestr zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, a także kontrole tych instalacji. W 2023 r. przeprowadzono 132 kontrole i nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2024 r. przeprowadzono 19 kontroli i nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ścieki surowe gromadzone w zbiornikach bezodpływowych są dowożone do punktu zlewnego umiejscowionego na Głównej Przepompowni Ścieków zlokalizowanej przy ul. Komuny Paryskiej w Łęborku, która obsługuje aglomerację Łębork.

Obowiązująca ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Łęborka zobowiązują każdego właściciela (lub użytkownika) nieruchomości zamieszkałej (nie podłączonej do sieci kanalizacyjnej) do zawarcia umowy z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych (szamb) i przydomowych oczyszczalni ścieków, jak również do posiadania dowodów zapłaty za wykonanie takiej usługi.

Burmistrz jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni oraz do kontroli regularnego ich opróżniania. Brak umowy lub dowodów zapłaty za wykonanie usługi będzie powodować przekazanie informacji Straży Miejskiej, która ma obowiązek nałożyć mandat.

Mieszkańcy nie mogą samodzielnie wypompowywać szamb, ani też wywozić ich zawartości w pole. Wylewanie nieczystości ciekłych bezpośrednio na grunt oraz nieszczelne szambo grożą zanieczyszczeniem bakteriologicznym i chemicznym wody oraz gleby. Takie postępowanie nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami i może doprowadzić do ukarania osoby, która samodzielnie opróżnia zbiorniki bezodpływowe. Na właścicieli działek, na których występują wyżej wymienione sytuacje został nałożony obowiązek przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej, a przypadku jej braku lub technicznej niemożności przyłączenia do niej do posiadania bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe.

W związku z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022 poz. 1549) wprowadzone zostały nowe zapisy w ustawie z dnia

13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nakładające na gminy nowy obowiązek sprawozdawczy. Zgodnie z art. 3 ust 5 i 6 powyższej ustawy Burmistrz sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy oraz przekazuje je właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. W razie niedopełnienia tego obowiązku, gmina podlega karze pieniężnej w wysokości 10-50 tys. zł.

3.5.5. Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 17. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, – pozytywne oceny PSSE w zakresie jakości wody w sieci wodociągowej, – zmodernizowana oczyszczalnia ścieków, – wyznaczenie aglomeracji kanalizacyjnej, – inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	– duża liczba zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, – brak realnej możliwości kontroli oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji, – konieczność sprawozdawczości gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej pozwalająca na analizę obecnej sytuacji w porównaniu do innych jednostek terytorialnych.	– brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, – ograniczone możliwości zobowiązania właścicieli nieruchomości do podłączenia się do istniejącej sieci kanalizacyjnej.

Źródło: opracowanie własne

3.5.6. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” to:

- rozwój sieci wodociągowej oraz oszczędne korzystanie z wód, w szczególności w czasie długotrwałej suszy,
- ograniczenie do minimum użycia wody z wodociągu na cele podlewania ogródków czy trawników i powstrzymanie się od tego w zależności od komunikatów właściwych służb,
- poprawa sprawności oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej i zabezpieczenie ich na wypadek długotrwałych susz czy gwałtownego dopływu.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” to:

- awarie urządzeń wodociągowych skutkujące brakiem dostępności wody pitnej,

- awarie urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków powodujące odpływ nieoczyszczonych ścieków.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” to:

- promowanie oszczędnego korzystania z wody,
- informowanie o zagrożeniu dla środowiska i ludzi związanego z nieprawidłowym zagospodarowaniem ścieków.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” to:

- systematyczne badania jakości wody i ścieków prowadzone przez zarządców infrastruktury,
- wykorzystanie ocen okresowych i obszarowych jakości wody publikowanych przez PSSE tzw. „Sanepid”,
- sprawdzanie stanu technicznego urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków,
- kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

3.6.1. Geologia i ukształtowanie terenu¹⁸

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki geologiczno – tektoniczne Łębork położony jest w granicach platformy wschodnioeuropejskiej.

W świetle podziału Kondrackiego na mezoregiony fizycznogeograficzne północna część miasta wchodzi w skład Pradoliny Łeby i Redy natomiast część południowa do Pojezierza Kaszubskiego. Ponadto północno-wschodni fragment miasta leży w obrębie Wysoczyzny Choczewskiej.

Różnorodność obszaru w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej, specyficzne położenie oraz przeszłość geologiczna wpłynęła na aktualny wygląd tego terenu. Budowa geologiczna terenu opracowania w dużej mierze związana jest z działalnością lądolodu w okresie zlodowacenia bałtyckiego. Miąższość utworów czwartorzędowych sięga 100 m.

W krajobrazie tego obszaru zaznacza się rozległa forma dolinna, głęboko wcięta w wysoczyznę morenową – Pradolina Redy – Łeby. Pradolina Łeby-Redy powstała w wyniku recesji zlodowacenia i odpływu wód lodowcowych na zachód, toteż dno doliny budują przede wszystkim utwory fluwiogłacjalne i lokalnie młodsze utwory holoceniowe. Ta forma dolinna obejmuje dno i terasę zalewową z utworami bagienno – aluwialnymi w postaci torfów, gyty i namulów organicznych. Terasy nadzalewowe w obrębie pradoliny to powierzchnie akumulacyjne zbudowane z piasków fluwiogłacjalnych, sandrów i stożków napływowych, lokalnie przykrytych utworami deluwialnymi. Piaski rzeczne z domieszką części organicznych budują najmłodsze terasy.

Najbardziej urozmaiconą rzeźbę terenu posiadają obszary wysoczyzn morenowych na północy i południu Łęborka. Dotyczy to przede wszystkim strefy krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego (tzw. Wzgórza Łęborskie). Występują tu największe deniwelacje dochodzące do 60 m i spadki terenu, które lokalnie przekraczają 26 m. Fragmenty wysoczyzn morenowych budują

¹⁸ Opracowano na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029

plejstocénskie utwory zwałowe, fluwioglacjalne i zastoiskowe. Są o gliny twardoplastyczne, ily, pyły i przewarstwienia żwirowo-piaszczyste.

Najwyżej położone miejsce znajduje się na południowej granicy Łęborka, w obrębie Wzgórz Łębskich, osiągając 108,8 m n.p.m., natomiast najniżej znajdują się obszary w dnie pradoliny, wzdłuż rzeki Łeby. W północno-wschodniej części leżą one na wysokości około 15 m n.p.m.

Zmiany rzeźby występują w obrębie terenów zabudowanych i komunikacyjnych, gdzie istnieją wykopy lub nasypy pod budynkami i terenami komunikacyjnymi.

3.6.2. Regionalizacja fizycznogeograficzna

W 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zlecił prace pod nazwą „Weryfikacja przebiegu granic regionów fizyczno-geograficznych w formacie SHP (shapefile)”, realizowane przez Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy, na podstawie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000). Celem przedmiotowych prac było doprecyzowanie i uszczegółowienie granic regionów fizyczno-geograficznych, od megaregionów do mezoregionów, przy uwzględnieniu zmienności środowiska abiotycznego geologiczno-litologicznego, geomorfologicznego i hipsometrycznego.

Rezultaty powyższych prac znajdują się w Geoserwisie prowadzonym przez GDOŚ.

Na podstawie analizy mapy należy stwierdzić, że Miasto Łębork znajduje się w zasięgu Niżu Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckie (313), w obrębie której wydzielono makroregion Pobrzeże Koszalińskie (313.4). Jedynie południowy fragment miasta leży w zasięgu podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (314-316), w obrębie której wydzielono makroregion Pojezierze Wschodniopomorskie (314.5).

W dalszym podziale wydzielono **mezoregiony**:

- Pradolina Redy-Łeby (313.46) - najwyraźniejsza na Pobrzeżach Południowobałtyckich pradolina, którą odpływały wody w okresie zanikania na terenie Polski zlodowacenia bałtyckiego – w granicach tego mezoregionu znajduje się zasadnicza część Łęborka,
- Wysoczyzna Choczewska (313.45) - obszar stanowi wysoczyznę zbudowaną z utworów morenowych, położoną na wysokości przekraczającej miejscami 100 m n.p.m. – w granicach tego mezoregionu położone są północne fragmenty Łęborka,
- Pojezierze Kaszubskie (314.51) - najwyżej położone ze wszystkich pojezierzy pomorskich - w granicach tego mezoregionu położone są południowe fragmenty Łęborka.

3.6.3. Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi

Złóża i rekultywacja

Państwowy Instytut Geologiczny corocznie publikuje bilanse zasobów złóż kopalin. Przeanalizowano 2 ostatnie raporty, tj. za lata 2023-2024. Stwierdzono, że w badanym okresie złoża nie podlegały eksploatacji.

W kolejnej tabeli przedstawiono wykaz złóż znajdujących się w granicach administracyjnych Miasta Łęborka oraz stan ich zagospodarowania. Uwzględniono złoża wykazane w „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r.”. Podano zasoby geologiczne

- bilansowe wg stanu na 2024 r. jednak warto podkreślić, że liczby te nie zmieniły się znacząco na przestrzeni analizowanych lat.

Tabela 18. Wykaz kopalin położonych na terenie Miasta Łęborka

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2024 r.	Zasoby wg stanu na 2024 r.			Wydobycie	
			geologiczne - bilansowe	geologiczne - pozabilansowe	przemysłowe	2023	2024
piaski i żwiry (tys. ton)							
1.	Łębork IX	M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym	-	-	-	-	-
2.	Łębork VIII	M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym	-	-	-	-	-
3.	Łębork X	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	147	-	-	-	-
surowce ilaste ceramiki budowlanej (tys. m³)							
4.	Łębork	T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo	601	-	366	-	-
5.	Łębork (p.)	M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym	-	-	-	-	-
6.	Łębork V	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	708	-	-	-	-
7.	Łębork VI	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	28	-	-	-	-
8.	Łębork VII	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	490	-	-	-	-

Źródło: <https://geoportal.pgi.gov.pl> oraz Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce
Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
Bilans za 2023 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2023/bilans_2023.pdf
Bilans za 2024 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2024/bilans_2024.pdf

Jednak z uwagi na fakt, że niniejszy dokument obejmuje wieloletnią perspektywę, należy przypomnieć, że jakakolwiek eksploatacja złóż (również prowadzona nielegalnie) powoduje zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci tymczasowych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane).

Wyeksploatowane złoża poddawane są rekultywacji terenu, gdzie Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną. Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin.

W latach 2023-2024 Starosta Łęborski wydał jedną decyzję dla obszaru Łęborka tj. Decyzję OŚ.6122.5.2025.PW z dnia 16.12.2024 r. w zakresie dokonania i zakończenia rekultywacji w kierunku mieszkaniowym (dot. osoby fizycznej) dla działek 118/3, 118/5 i 119/13 obręb 4.

Zagrożenia powierzchni ziemi

Na podstawie art. 26a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 2187) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi, przy użyciu systemu teleinformatycznego, rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodom w środowisku i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju. Ponadto zgodnie z art. 101c ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022 poz. 2556 z późn. zm.) rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi prowadzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Z informacji przekazanych przez RDOŚ w Gdańsku wynika, że na terenie Łęborka znajdują się dwa wpisy w Rejestrze **historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi**:

1. Karta informacyjna wpisu o numerze rej. 1907:
 - a. status zanieczyszczenia: potwierdzone historyczne zanieczyszczenie powierzchni o powierzchni 0,65 ha,
 - b. status terenu: teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w trakcie remediacji,
 - c. lokalizacja: ul. Warszawska 15, Łębork, obręb 7, działki: 409/41, 409/42, teren dawnej gazowni,
 - d. podmiot korzystający ze środowiska: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
 - e. faktyczny termin zakończenia 09-2023 - remediację przeprowadzona poprzez: usunięcie zanieczyszczenia, przynajmniej do dopuszczalnej zawartości,
 - f. opis efektu ekologicznego: przeprowadzone działania remediacyjne doprowadzą do osiągnięcia na przedmiotowym terenie, wartości dopuszczalnych stężeń substancji powodujących ryzyko szczególnie istotne dla ochrony powierzchni ziemi określonych dla gruntów grupy I, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1395),
 - g. Ocena efektu ekologicznego przeprowadzenia remediacji: **pozytywna**.
2. Karta informacyjna wpisu o numerze rej. 2129:
 - a. status zanieczyszczenia: potwierdzone historyczne zanieczyszczenie powierzchni o powierzchni 0,5273 ha,
 - b. status terenu: teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w trakcie remediacji,
 - c. lokalizacja: ul. Warszawska, Łębork, obręb 7, działki: 409/48, 409/49, 409/10, 409/14,
 - d. władający terenem: jednostka samorządu terytorialnego, Burmistrz Łęborka,
 - e. planowany termin rozpoczęcia remediacji: luty 2025 r., planowany termin zakończenia listopad 2028 r.,
 - f. postępowanie administracyjne: RDOŚ-Gd-WZS.515.12.2024.KP.5 wszczęte 4 listopada 2024.

Z informacji przekazanych przez RDOŚ w Gdańsku wynika, że na terenie Łęborka znajdują się trzy wpisy w Rejestrze **bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku**.

1. Karta informacyjna wpisu o numerze rejestrowym 513 wskazuje na szkodę polegającą na zanieczyszczeniu substancjami ropopochodnymi terenu działek o numerach

- 302/100, 302/101 oraz 302/102 obręb 6 przy ulicy. Słupskiej 18 w Łęborku. Łączny obszar zanieczyszczenia powierzchni ziemi wynosi 0,3366 ha. W tym przypadku zostały zakończone działania zapobiegawcze lub naprawcze. Wybrano i przekazano do unieszkodliwienia zanieczyszczony grunt, wypełniono powstałą po wybranym gruncie przestrzeń ziemią czystą.
2. Karta informacyjna wpisu o numerze rej. 1278 dotyczy działek 302/17, 302/18 obręb 6 zlokalizowanych przy ul. Słupskiej 18 w Łęborku. Na omawianych nieruchomościach prowadzona była nielegalna działalność demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. W toku kontroli WIOŚ w Gdańsku na terenie ww. działek stwierdzono zaolejone plany napowierzchni ziemi spowodowane wyciekami substancji ropopochodnych zdemontowanych pojazdów. Łączny obszar zanieczyszczenia powierzchni ziemi wynosi 0,3580 ha. Do czasu usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich magazynowania postępowanie zostało zawieszone.
 3. Karta informacyjna wpisu o numerze rej. 1709 dotyczy działek 302/107, 302/108 obręb 6 zlokalizowanych przy ul. Słupskiej 18 w Łęborku. Na terenie przedmiotowych działek prowadzona jest działalność (bez wymaganego zezwolenia) polegająca na zbieraniu odpadów oraz demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Status postępowania: zawieszone.

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na uwzględnianie zapisów dotyczących zasobów geologicznych i gleb, zawartych w planie ogólnym oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb. W przypadku braku uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego, dla osób planujących rozpocząć budowę domów i innych obiektów, wymagane jest wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Zagrożeniami powierzchni ziemi mogą być ruchy masowe ziemi, związane z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek. Zasadniczą kwestią jest prowadzenie przez ludzi świadomej działalności gospodarczej i budowlanej, która będzie omijać obszary rozpoznanych obszarów narażonych na ruchy masowe i nie będzie powodować negatywnych zmian środowiskowych (wylesianie stoków, przecinanie poziomów wodonośnych przy różnych pracach typu wkopy / wykopy, źle wykonane prace odwodnieniowe lub wodociągowo - kanalizacyjne, podcinanie zboczy w dolnych częściach i nadmierne obciążania w częściach górnych).

Przeanalizowano dane zawarte w opracowaniu „REJESTR OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI DLA POWIATU ŁĘBORSKIEGO”, które w latach 2021-2023 na zlecenie Powiatu Łęborskiego wykonał dokumentator mgr Jakub Niezabitowski. **W granicach Łęborka rozpoznano 7 osuwisk i wyznaczono 1 teren zagrożony ruchami masowymi.**

Najwięcej osuwisk (4 formy) znajduje się na stokach zaniechanego wyrobiska położonego w północno-wschodniej części miasta Łębork (między ulicami Polną a Gen. Pułaskiego). Wyrobisko jest pozostałością po wydobywaniu ilów i mułków zastoiskowych. Dwa z tych osuwisk uznano za okresowo aktywne, a dwa za nieaktywne. Posiadają czytelne granice oraz niskie (1-3 m) skarpy główne. Koluwium jest wykształcone jako garby i muldy, a zachowane czoła niezbyt wysokie.

W południowej części Miasta Łęborka znajdują się 2 osuwiska nieaktywne na zboczach Pradoliny Redy-Łeby. Osuwisko Lb-5 jest dużą formą (3,2 ha) o wysokiej (6-8 m) skarpie głównej i raczej czytelnym granicach. Morfologia koluwium jest silnie zdenudowana, tworzą ją rozległe progi i garby.

Położony w sąsiedztwie osuwiska Lb-5 jedyny teren zagrożony ruchami masowymi w Mieście Łęborku (1LB) może być silnie zdenudowanym i zmienionym osuwiskiem.

Przekształcenia powierzchni ziemi nastąpiły już podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych czy dawnej eksploatacji złóż (w tym również nielegalnej).

3.6.4. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 19. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- występowanie zróżnicowanego geomorfologicznie terenu wpływa na atrakcyjność turystyczną obszaru, - przewodzenie prac polegających na rekultywacji obszarów zdegradowanych, - szerokie możliwości zagospodarowania terenu na potrzeby mieszkalnictwa i rolnictwa.	- eksploatacja złóż powodująca skutki środowiskowe, - występowanie terenów zagrożonych ruchami masowymi i narażonych na erozję wodną, - występowanie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i szkód w środowisku, - możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	- rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, - badania zasobów geologicznych realizowane przez podmioty gospodarcze oraz osoby fizyczne, dające szansę na odpowiednie rozpoznanie terenu.	- nieprzewidywalność ruchów masowych, - antropogeniczne zmiany powierzchni ziemi.

Źródło: opracowanie własne

3.6.5. Zagadnienia horyzontalne – zasoby geologiczne

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zasoby geologiczne” to:

- rozsądne korzystanie z zasobów geologicznych oraz podejmowanie skutecznej rekultywacji po zakończeniu eksploatacji,
- zastępowanie zasilania opartego na paliwach kopalnych przez produkcję niskoemisyjnej energii elektrycznej, dzięki nisko- i zeroemisyjnym źródłom energii.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zasoby geologiczne” to:

- obniżenie zwierciadła wód gruntowych związane z głębokimi wykopami w celu eksploatacji złóż,
- awarie i wypadki podczas eksploatacji zasobów geologicznych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zasoby geologiczne” to:

- rzetelne informowanie o korzyściach i zagrożeniach płynących z eksploatacji zasobów geologicznych
- edukacja w szkołach w zakresie zasobów geologicznych.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zasoby geologiczne” to:

- kontrola wypełniania zapisów koncesji na eksploatację złóż wydawanych przez Starostę, Marszałka lub właściwego Ministra,
- monitorowanie wypełniania warunków decyzji wydanych przez Starostę w zakresie warunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- wykorzystanie danych publikowanych w corocznych „Bilansach zasobów złóż kopalin” opracowywanych przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
- kontrola zakładów eksploatujących złoża przez Okręgowy Urząd Górniczy.

3.7. GLEBY

3.7.1. Pokrywa glebowa obszaru¹⁹

Geneza gleb pokrywających teren Miasta Łęborka jest ściśle związana z czynnikami które wpłynęły na podział geomorfologiczny obszaru. Wpływ na charakter gleb mają stosunki gruntowo – wodne. Obecnie gleby są silnie zmienione przez działalność człowieka.

Ze względu na fakt, że gleby w mieście są przekształcone przez działalność człowieka, a zajmowany obszar jest niewielki, przywołano dane dotyczące gleb w skali całego powiatu łęborskiego.

Geneza gleb pokrywających teren powiatu łęborskiego jest ściśle związana z utworami pochodzenia lodowcowego i rzecznego, na których się wykształciły.

W przeważającej części są to gleby słabe – mało przydatne dla rolnictwa, zaliczane do niskich klas bonitacyjnych. Należy jednak zaznaczyć, że są to gleby użytkowane rolniczo.

W przybrzeżnym pasie wydmy na podłożu piaszczystym występują bielcowe gleby luźne. W centralnej części powiatu łęborskiego przeważają gleby bielcowe lekkie i średnie, z niewielkimi płatami gleb bielcowych słabo gliniastych i gliniastych.

W północnej i środkowej części Pradoliny Redy – Łeby, na zachód od Łęborka występują gleby torfowe. Na wysoczyznach morenowych dominują gleby gliniasto – piaszczyste, a także ilaste i żwirowe.

3.7.2. Monitoring gleb

W zakresie jakości gleby i ziemi na terenie Miasta Łęborka nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych i nie prowadzono badań monitoringu chemizmu gleb ornych realizowanego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ).

Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Miasta

¹⁹ Opracowano na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029

Łęborka można zaliczyć: obszary zajmowane pod zabudowę oraz tereny narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu.

Za tereny o przekształconej glebie należy uznać **tereny zabudowane i zurbanizowane**, w tym tereny mieszkalne, zajęte pod działalność gospodarczą, inne tereny zabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i tereny komunikacyjne. W ramach minimalizacji szkód wywołanych przez urbanizację gruntów należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność powstającej zabudowy z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Należy również każdorazowo rozważyć możliwość realizowania inwestycji z uwzględnieniem ochrony gleb i możliwości pełnienia przez nie choć części funkcji. Przykładowo przy budowie parkingów należy unikać całkowitego pokrycia nawierzchnią nieprzepuszczalną. Znacznie korzystniejsze dla środowiska jest stosowanie powierzchni ażurowych, które są w części przepuszczalne więc mogą magazynować wodę podczas intensywnych opadów i oddawać ją w okresie suszy. Podobnie podczas budowy placów publicznych należy zadbać o pozostawienie powierzchni czynnych biologicznie.

Dla gleb Łęborka problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Związane są z tym takie **zanieczyszczenia komunikacyjne** jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Ponadto należy podkreślić, że na terenie Miasta Łęborka układ komunikacyjny obsługuje tranzytowe połączenia w ciągu drogi krajowej i drogi wojewódzkiej dlatego **występuje potencjalne zagrożenie dla gleb w zakresie nadzwyczajnych wydarzeń**, np. zanieczyszczenie powstałe podczas rozszczelnienia cystern przewożących paliwa.

Ponadto, negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Degradacja gleb może mieć też miejsce w przypadku niewłaściwego stosowania nawozów i środków ochrony roślin (np. zbyt wysokie dawki, stosowane w nieodpowiednich terminach) w rolnictwie, na terenie ogrodów działkowych czy na terenach zielonych. Niezbędna jest więc **prawidłowa gospodarka** szczególnie w zakresie stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin. Niewłaściwe terminy stosowania zabiegów lub źle dobrane ilości nawozów mogą powodować przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb i następnie do wód powierzchniowych. W konsekwencji może to spowodować poważne straty w środowisku, a problemy z tym związane nie są ograniczone do granic administracyjnych miasta czy sąsiednich gmin wiejskich, gdyż zanieczyszczenia łatwo się przemieszczają np. do rzek.

Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego przeprowadzi szkolenia z racjonalnego nawożenia i ochrony gleb. Mają one na celu podniesienie wiedzy i umiejętności uczestników szkoleń w obszarze efektywnego wykorzystania nawozów oraz zrównoważonego zarządzania glebą. W ramach szkolenia uczestnicy mają okazję zapoznać się z najnowszymi metodami i technologiami nawożenia, które są zgodne z aktualnymi trendami w rolnictwie oraz z wymaganiami ochrony środowiska.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski²⁰ jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski nie obejmuje punktów z terenu Miasta Łęborka.

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Koszalinie (OSChR) odpowiada za prowadzenie badań zasobności gleb w składniki pokarmowe na zlecenie rolników, a wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb. Jednak z uwagi na fakt, że Łębork jest gminą miejską z niewielkim udziałem gruntów zaliczanych do gruntów rolnych, to badania gleb są wykonywane sporadycznie.

Zanieczyszczenie gleb potencjalnie może być spowodowane składowaniem **substancji niebezpiecznych**. W Polsce w latach 60. 70. i 80. ubiegłego wieku nieprzydatne środki ochrony roślin umieszczano w składowiskach. Były to obiekty o różnej konstrukcji zwane **mogilnikami**. Rozwiązanie to stworzyło poważne problemy środowiskowe. Duża część mogilników rozsianych na obszarze całego kraju na przestrzeni dziesiątków lat emitowała do środowiska zgromadzone w nich związki. Zgodnie z danymi prezentowanymi w portalu SIDoM (**System Integracji Danych o Mogilnikach**) na terenie Miasta Łęborka nie funkcjonował mogilnik.

Rozwój mieszkalnictwa, a także wszelkiej działalności o charakterze produkcyjnym, przetwórczym i usługowym, powoduje zajmowanie dodatkowych powierzchni gleb (np. pod zabudowę, parkingi), które były wcześniej obszarami czynnymi biologicznie. Istotnym problemem, charakterystycznym dla **obszarów zurbanizowanych**, jest tendencja pomniejszania powierzchni zielonych z podłożem glebowym w wyniku zabudowy komunalnej i gospodarczej, degradacja gleb spowodowana przez roboty budowlane, prace remontowe.

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na **uwzględnianie w planowaniu przestrzennym** zapisów dotyczących gleb, zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. planu ogólnego) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb.

3.7.3. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 20. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– zróżnicowanie przydatności gleb dla potrzeb mieszkalnictwa, zabudowy i rolnictwa, – możliwość zlecenia badań zasobności gleb do OSChR, a także skorzystania ze szkoleń ODR, co umożliwi właściwe nawożenie gleb,	– degradacja gleb zurbanizowanych, ich zabetonowanie, skutkujące brakiem możliwości pełnienia funkcji przyrodniczych, – zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem komunikacyjnym, – brak badań gleb w ramach państwowego monitoringu środowiska, – narażenie gleb na suszę,

²⁰ https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/

	– wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów chroniących gleby.	– zagrożenie niewłaściwym nawożeniem gleb i stosowaniem środków ochrony roślin niezgodnie z potrzebami.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– rozwój rolnictwa ekologicznego i gospodarstw specjalistycznych, – coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb, – objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. dyrektywa azotanowa).	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy, deszcze nawalne itp. – degradacja gleb zurbanizowanych, ich zabetonowanie, skutkujące utratą funkcji przyrodniczych.

Źródło: opracowanie własne

3.7.4. Zagadnienia horyzontalne – gleby

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gleby” to:

- dostosowanie terminów stosowania nawozów i środków ochrony roślin do wymagań środowiska, np. „dyrektywa azotanowa”,
- wykorzystanie naturalnej retencji wód, np. oczek śródpolnych, terenów podmokłych itp.,
- dostosowanie intensywności upraw do możliwości gleb, np. dostosowanie gatunków roślin do lokalnych uwarunkowań w zakresie wilgotności gleby, odczynu, klasy gleby.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gleby” to:

- wypadki komunikacyjne skutkujące zanieczyszczeniem gleb przy drogach,
- awarie w zakładach skutkujące zanieczyszczeniem gleb,
- występowanie ruchów masowych powierzchni ziemi i erozja gleb spowodowana np. niewłaściwą orką,
- pożary upraw, traw, łąk itp.,
- odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska np. niezgodne z prawem wylanie szamba na pola czy do rowów melioracyjnych,
- złe dawki nawozów i środków ochrony roślin, które mogą spowodować zanieczyszczenie gleb,
- składowanie nawozów i środków ochrony roślin w miejscach do tego nieprzeznaczonych, co może skutkować skażeniem gleb.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gleby” to:

- edukacja rolników w zakresie właściwego nawożenia przez Powiatowy Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łęborku czy Instytut Uprawy i Nawożenia w Puławach,
- zapoznanie się z wymogami i ich stosowanie, chodzi np. o programy rolno-klimatyczno-środowiskowe czy „dyrektywa azotanowa”,
- działania edukacyjne dotyczące ochrony gleb prowadzone w szkołach.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gleby” to:

- ocena klasy agronomicznej gleb, potrzeb wapnowania i zasobności gleb w makroelementy: potas, fosfor i magnez przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą,

- monitoring chemizmu gleb ornych prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- badania gleb w ramach „Monitoringu gleb ornych w Polsce”.

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami

Niezależnie od wszelkich dokumentów, należy podkreślić, że najważniejszym celem w gospodarce odpadami powinno być zapobieganie powstawaniu odpadów i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Poniżej zaproponowano wybrane sposoby realizacji tego celu:

- używanie opakowań wielorazowych, zwrotnych,
- rozważenie możliwości naprawy sprzętów i narzędzi zamiast zakupu nowych,
- kupowanie tylko takich towarów i w takiej ilości, jaka jest niezbędna, preferencja dla dużych opakowań, zamiast kilku małych,
- wybieranie towarów wykonanych z trwałych materiałów, zachowujących dłuższą żywotność i możliwość praktycznego wykorzystania,
- kompostowanie bioodpadów,
- unikanie jednorazowych naczyń (np. plastikowych sztućców, papierowych talerzyków),
- stosowanie baterii i akumulatorów o przedłużonej żywotności oraz dobór urządzeń o zmniejszonym zapotrzebowaniu na energię, używanie źródeł energii ładowalnych wielokrotnie,
- drukowanie tylko niezbędnych materiałów, jeśli to możliwe dwustronnie, korzystanie w miarę możliwości z dokumentów elektronicznych,
- korzystanie z rzeczy wypożyczonych, używanych i ich wymiana – np. narzędzi, książek, ubrań, zabawek, sprzętów sportowych i sprawnego sprzętu AGD i RTV.

Właściciele nieruchomości zobowiązani są do **złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi** do Burmistrza Miasta Łęborka. W przypadku wystąpienia zmiany na nieruchomości:

- zamieszkałej – liczba osób zamieszkująca nieruchomość uległa zmianie (zgon, narodziny dziecka, powrót córki/syna z internatu, studiów, zmiana miejsca zamieszkania itp.),
- niezamieszkałej – wznowienie lub zaprzestanie prowadzenia działalności.

Każdy właściciel nieruchomości, zobowiązany jest w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana danych określonych w deklaracji, złożyć do Burmistrza nową deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Należy też pamiętać o obowiązku złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych. Obowiązek ten spoczywa na właścicielu nieruchomości.

W zamian za pobraną **opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi** Miasto Łębork zapewnia właścicielom nieruchomości pozbywanie się odpadów komunalnych, w tym przyjmowanie odpadów przez punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W drodze

przetargu wybierana jest firma zajmująca się odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W ramach nadzoru i kontroli na bieżąco monitorowana jest jakość wykonywanych usług.

Kwota opłaty w nieruchomościach zamieszkałych wynika z podanej w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość. Opłata stanowi iloczyn stawki i liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość. Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości wynosi 31 zł miesięcznie od każdego mieszkańca. Właściciel nieruchomości, który nie wypełniał obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny ponosi opłatę podwyższoną określoną w decyzji Burmistrza z zastosowaniem stawki w wysokości 62 zł miesięcznie od mieszkańca.

W przypadku opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasto Lębork zastosowanie mają następujące zwolnienia:

- dla rodzin wielodzietnych których członkowie są ujęci w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – w wysokości 50 % stawki na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie wielodzietnej, zamieszkałe w danej nieruchomości,
- dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym – w wysokości 4,00 zł za mieszkańca zamieszkującego nieruchomość.

Koszty funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi zostały w całości sfinansowane z uzyskanych przez gminę dochodów z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi. System jest stabilny i samobilansujący się. Największy udział, w kosztach systemu gminnego, bo aż 90% mają koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi są objęte także odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (działalność gospodarcza, szkoły, przedszkola, szpital, hotele itp.), za wyjątkiem jednej nieruchomości, której właściciel złożył oświadczenie o wystąpieniu z gminnego systemu. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, (podobnie jak nieruchomości zamieszkałych) mają obowiązek wyposażenia ich w pojemniki do gromadzenia niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz bioodpadów. Właściciel nieruchomości niezamieszkałej w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wskazuje liczbę i wielkość posiadanych pojemników na wszystkie frakcje, dokonuje naliczenia wysokości miesięcznej opłaty, która jest iloczynem: ilości posiadanych pojemników, uchwalonej stawki opłaty za dany pojemnik i krotności odbiorów w miesiącu.

Gmina Miasto Lębork od 29 grudnia 2014 r. na mocy Uchwały Nr III-20/2014 Rady Miejskiej w Lęborku w sprawie podziału obszaru Gminy Miasto Lębork na sektory w celu zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości jest podzielona na 3 sektory w ramach których oddzielnie świadczona jest usługa odbioru i transportu odpadów komunalnych przez przedsiębiorców wyłonionych w drodze przetargu.

Miejscem zagospodarowania odebranych przez ww. podmioty niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych jest instalacja komunalna: Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o., Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Lęborska.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Łębork określa, iż właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmujących: przeterminowane leki i chemikalia, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony oraz odpady budowlane i rozbiórkowe. Ponadto właściciele nieruchomości, zobowiązani są do oddzielnego zbierania i przekazywania do odbioru na zasadach określonych Regulaminem takich odpadów, jak: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady, a także odpady komunalne pozostałe po segregacji – niesegregowane (zmieszane). Właściciele nieruchomości, którzy powyższe odpady gromadzą w sposób nieselektywny, muszą się liczyć z podwyższeniem opłaty za odbiór odpadów, zarówno w przypadku nieruchomości zamieszkałych, jak i niezamieszkałych.

Właściciele nieruchomości, zobowiązani są do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów bezpośrednio na terenie nieruchomości tzw.: „u źródła” zgodnie z następującymi zasadami:

- papier jest gromadzony w pojemniku lub worku koloru niebieskiego, oznaczonym napisem „Papier”,
- szkło opakowaniowe jest gromadzone w pojemniku lub worku koloru zielonego, oznaczonym napisem „Szkło”,
- metale i tworzywa sztuczne są gromadzone w pojemniku lub worku koloru żółtego, oznaczonym napisem „Metale i tworzywa sztuczne”,
- odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów są gromadzone w pojemniku lub worku koloru brązowego, oznaczonym napisem „Bio”.

W związku z nowymi regulacjami dotyczącymi segregacji odpadów 1 stycznia 2025 r. weszła w życie zmiana prawa nakładająca na gminy ustawowy obowiązek segregacji odpadów tekstylnych i odzieży. Tekstylia oraz odzież stanowią kolejną, odrębną kategorię odpadów komunalnych. Wszystkie odpady tego typu należy odpowiednio segregować i przekazywać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Łęborku.

Dodatkowo na terenie Miasta Łęborka znajdują się tzw. gniazda selektywnej zbiórki, w których zostały umieszczone pojemniki do segregacji typu „dzwon” – nie są one przypisane konkretnej nieruchomości, natomiast są one ogólnie dostępne i służą głównie mieszkańcom zabudowy wielorodzinnej. Według stanu na dzień 31.12.2024 r. na terenie Miasta znajdowało się 20 gniazd selektywnej zbiórki.

Pojemniki na przeterminowane leki, pochodzące z gospodarstw domowych mieszkańców Łęborka, ustawione są w łęborskich aptekach oraz w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych PSZOK w Łęborku. Każdy mieszkaniec miasta, który ma przeterminowane leki w swojej apteczce, ma możliwość nieodpłatnie dostarczyć je do jednej z 8 aptek lub do PSZOK-a w Łęborku. Można tam również oddać termometr rtęciowy oraz zużyte igły i strzykawki.

W ramach opłaty właściciele nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych zostają zaopatrzeni w worki lub pojemniki na odpady zbierane selektywnie:

- worki / pojemniki zielone na szkło,
- worki / pojemniki żółte na metal i tworzywa sztuczne,
- worki / pojemniki niebieskie na papier,
- worki brązowe na odpady ulegające biodegradacji.

Gmina Miasto Łębork udostępnia mieszkańcom dwie bezpłatne aplikacje o nazwie „Kiedy śmieci” oraz „Sorteusz” na urządzenia mobilne, które m.in. przypominają o terminach odbioru odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje.

W 2024 r. nastąpił wzrost ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych (więcej o 439,19 Mg), wzrosła też ilość odpadów odebranych selektywnie takich jak: odpady roślinne ulegające biodegradacji, odpady kuchenne ulegające biodegradacji, zmieszane odpady opakowaniowe, opakowania ze szkła oraz opakowania z papieru i tektury. Zmieszane odpady komunalne w całkowitej masie analizowanych odpadów stanowiły 52,95 % w 2023 roku, natomiast w 2024 r. wskaźnik ten wyniósł 50,52 %. Analizując powyższe dane można stwierdzić, że prowadzone działania edukacyjne i informowanie mieszkańców odnośnie zasad prawidłowej segregacji pozwalają ograniczyć wytwarzane przez mieszkańców zmieszane odpady komunalne lub odpady te są wysegregowane i wrzucane do odpowiednich pojemników.

W niniejszym dokumencie nie przedstawiono danych dotyczących gospodarki odpadami zawartych już w corocznie opracowywanych analizach, gdyż byłoby to zbędne powielenie. Podstawowym wskaźnikiem który należy brać pod uwagę przy ocenie prawidłowości systemu gospodarki odpadami są osiągnięte poziomy ekologiczne.

Nalożone zadania z zakresu gospodarowania odpadami były realizowane z różnym skutkiem, czego wynikiem są osiągnięte poziomy ekologiczne Miasta Łęborka.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 4,73 % w 2023 r. oraz 17,95 % w 2024 r. (wymagane nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.).

Od 2021 r. zostały określone nowe wymagane poziomy. Gminy są zobowiązane do osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (od 2021 r.) oraz poziomu składowania (od 2025 r.).

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został określony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. 2021 poz. 1530). Rozporządzenie nałożyło obowiązek osiągnięcia wymaganego minimum 35 % za 2023 r. oraz minimum 45 % za 2024 r. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych dla Miasta Łęborka wyniósł:

- 20,53 % w 2023 r., co oznacza, że nie został osiągnięty wymagany poziom >35 %,
- 36,29 % w 2024 r., co oznacza, że nie został osiągnięty wymagany poziom >45 %.

Poziom składowania osiągnięty przez Miasto Łębork wyniósł 41,32 % w 2024 r. przy czym przepisy nie określają wymaganego poziomu. Gminy są zobowiązane nie przekraczać poziomu składowania na poziomie 30 % w latach 2025-2029.

W związku z nieosiągniętym poziomem przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych priorytetowym zadaniem gminy w następnych latach jest zintensyfikowanie działań edukacyjno-informacyjnych oraz dalsze uświadamianie mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w celu osiągnięcia w przyszłych latach określonych poziomów recyklingu odpadów oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Potrzeby inwestycyjne związane z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi mogą dotyczyć poniesienia nakładów finansowych związanych z funkcjonowaniem PSZOK-u, m.in. na: zakup kolejnych pojemników do gromadzenia odpadów.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych PSZOK to miejsce, gdzie mieszkańcy Miasta Łęborka mogą oddawać odpady problemowe bezpłatnie (po złożeniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi). Utworzenie co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub gminami, jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy wynikającym z u.c.p.g. (art. 3 ust. 2b).

Na terenie Łęborka funkcjonuje **Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych** (PSZOK). Przyjmuje odpady od wtorku do piątku w godzinach 9:00 - 17:00 a w soboty w godzinach 9:00 – 15:00, z wyjątkiem świąt i dni ustawowo wolnych od pracy.²¹

PSZOK zlokalizowany jest na działce 150/3, obr.11, przy ulicy Żeromskiego 6B w Łęborku, w sąsiedztwie ogrodów działkowych na gruntach należących do Gminy Miasto Łębork. Wjazd na teren PSZOK odbywa się bramą oznakowaną tablicą informacyjną z ulicy Żeromskiego, z kierunku - od ronda Piłsudskiego.

Mieszkańcy mogą przywieźć tu wszystkie odpady selektywnie zebrane, takie jak m.in.: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło opakowaniowe, opakowania wielomateriałowe, odzież, tekstylia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny – kompletny, pochodzący z gospodarstw domowych, odpady zielone, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony (z limitem do 4 opon rocznie na każdy samochód do 3,5 t. z gospodarstwa domowego potwierdzone okazaniem dowodu rejestracyjnego), odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, tj. czysty gruz betonowy, ceglany ceramiczny (z limitem do 500 kg/rok z jednej nieruchomości) oraz inne odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych, jak przeterminowane leki, chemikalia, farby tusze, środki ochrony roślin, termometry rtęciowe, igły strzykawki po iniekcjach, tłuszcze i przepracowane oleje oraz popioły z palenisk domowych.

Nie będą natomiast przyjmowane w PSZOK odpady zawierające azbest, części samochodowe, odpady nieoznaczone (bez możliwości zidentyfikowania – bez etykiety), w nieszczelnych opakowaniach, odpady w ilościach wskazujących na to, że pochodzą z działalności gospodarczej, zmieszane odpady komunalne, odpady poprodukcyjne, papa, sprzęt budowlany, okna plastikowe, gaśnice.

Właściciele, którzy zalegają z opłatą za gospodarowanie odpadami powyżej trzech miesięcy nie będą obsługiwani w PSZOK.

Pracownik PSZOK ma prawo odmówić przyjęcia odpadu, jeśli byłoby to niezgodne z przepisami prawa, a także stanowiło zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Uzupełnieniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest **odbiór odpadów wielkogabarytowych i sprzętu elektrycznego i elektronicznego**. Odpady te są **przyjmowane na PSZOK**.

²¹ Informację o PSZOK opracowano na podstawie <https://www.ekolebork.pl/gospodarka-odpadami/punkt-selektywnego-zbierania-odpadow-komunalnych-pszok/>

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny można też oddać:

- kupując nowy sprzęt, zużyty tego samego rodzaju można zostawić w sklepie - sprzedawca detaliczny i sprzedawca hurtowy są obowiązani przy sprzedaży sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu w ilości nie większej niż sprzedany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju,
- oddając sprzęt do naprawy, w przypadku gdy naprawa przyjętego do punktu serwisowego sprzętu jest niemożliwa ze względów technicznych lub właściciel sprzętu uzna, że naprawa sprzętu jest dla niego nieopłacalna, prowadzący punkt serwisowy jest obowiązany do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu.

Odpady biodegradowalne - w zabudowie jednorodzinnej zaleca się kompostowanie tych odpadów na terenie własnej nieruchomości, skutkujące zmniejszeniem opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Odbierane są też w ramach systemu w ramach ponoszonej opłaty.

Przeterminowane leki należy dostarczać do pojemników ustawionych w aptekach i punktach aptecznych niezależnie od lokalizacji.

Zużyte opony samochodowe należy pozostawiać w punktach / placówkach wymiany opon, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

Zużyte baterie należy umieszczać w specjalnie oznaczonych pojemnikach na baterie w sklepach, w placówkach oświatowych, w obiektach użyteczności publicznej lub dostarczać do PSZOK-u.

Zużyte akumulatory należy umieszczać w pojemnikach przy stacjach obsługi samochodów, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

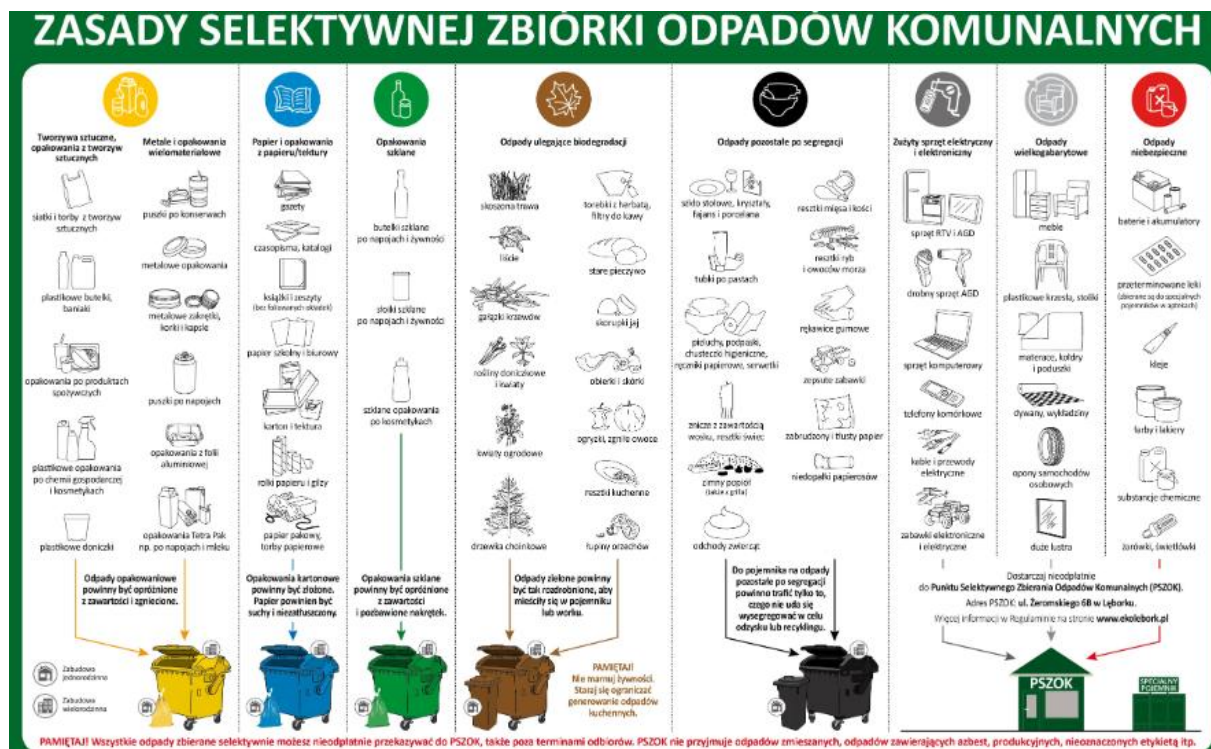
Zużyte żarówki należy umieszczać w pojemnikach w sklepach, dostarczać do PSZOK-u lub oddać podczas zbiórki.

Odpady budowlane i rozbiórkowe należy stosować wynajęte kontenery lub worki o pojemności dostosowanej do ilości zbieranych odpadów, uniemożliwiających pylenie. Ponadto możliwe jest dostarczanie tych odpadów do PSZOK-u jeśli są to odpady komunalne pochodzące z prowadzenia drobnych prac niewymagających pozwolenia na budowę, zgłoszenia zamiaru budowy lub wykonania robót (stanowiące odpady komunalne).

Utrzymanie czystości na terenach publicznych realizowana jest na bieżąco w miarę potrzeb. Odpady zebrane podczas prac porządkowych zostały zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pomimo prowadzenia kampanii edukacyjnej, w wyniku prowadzonych kontroli występują przypadki braku lub niewłaściwej segregacji. Promowanie postaw proekologicznych odbywa się głównie w placówkach oświatowych wszystkich szczebli. W ramach działań edukacyjnych Miasto Łębork przygotowała materiały edukacyjne o segregacji odpadów komunalnych. Zawierały one również informacje dotyczące zasad prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz terminy odbioru odpadów komunalnych.

Ponadto w ramach spotkań z mieszkańcami, przekazywane są informacje obejmujące zagadnienia środowiskowe głównie związane z gospodarką odpadami - właściwą segregacją odpadów, potrzebą korzystania z PSZOK, kompostowaniu odpadów biodegradowalnych, zagospodarowaniu odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu RTV i AGD. Ponadto wydawane są ulotki, które kierowane są do mieszkańców.



Ryc. 14. Zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych obowiązujące na terenie Miasta Łęborka

Źródło: <https://www.ekolebork.pl/files/download/240/zasady-segregacji-zmiana.jpg>.

Na terenie Miasta Łęborka wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w rolnictwie, przetwórstwie, warsztatach czy działalności handlowo – usługowej.

Powtarzającym się problemem w gospodarce odpadami jest podrzucanie odpadów. Powstaje wtedy tzw. „dzikie wysypisko odpadów” z odpadami takimi jak: niekompletny zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, pozostałości po demontażu pojazdów, zużyte opony, elementy plastikowe, zbiorniki paliwa, materiały z rozbiórek budowlanych, odpady wielkogabarytowe. Dotyczy to np. działek o numerach 302/101, 302/107, obręb 6 w Łęborku.

Mogącym pojawiać się problemem jest podrzucanie odpadów z **demontażu samochodów** (zderzaki, tapicerka itp.). Należy zauważyć, że odpady z demontażu pojazdów nie są odpadami komunalnymi i nie wolno składować ich w kontenerach na odpady komunalne. Tego rodzaju odpady nie są odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 2056) określa zasady postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji powinien przekazać go wyłącznie do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów (art. 18 tejże ustawy). Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów powinien zapewniać bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzanie pojazdów wycofanych z eksploatacji i powstających z nich odpadów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów jest obowiązany do przyjęcia będących odpadami części samochodów osobowych usuniętych. Za przyjęcie będących odpadami części samochodów osobowych

usuniętych w trakcie naprawy może pobrać opłatę. Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów w województwie pomorskim prowadzony jest przez Marszałka Województwa.

Co ważne, artykuł 53a wymienionej ustawy określa, że podlega karze pieniężnej od 15 000 do 500 000 zł ten, kto poza stacją demontażu dokonuje:

- 1) usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
- 2) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia,
- 3) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku lub recyklingu

W przypadku niedostosowania się do obowiązujących przepisów, kary pieniężne, wymierza w drodze decyzji m.in. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W przypadku pojawiających się przy ogólnych kontenerach, odpadów z demontażu pojazdów można domniemywać, że problem spowodowany jest przez minimum dwie kwestie. Po pierwsze odpady te mogą pochodzić z nielegalnego demontażu prowadzonego przez anonimowe osoby, które nie chcą ponosić kosztów zgodnego z prawem unieszkodliwiania odpadów i dlatego podrzucają je. W tym przypadku edukacja nie będzie skuteczna. Konieczne jest podejmowanie skutecznych działań zmierzających do ujęcia sprawców takich czynów (np. na podstawie monitoringu), systematyczne zgłaszanie spraw Policji i WIOŚ.

Druga grupa osób, która może być odpowiedzialna za podrzucanie części samochodowych w okolicach altanek śmietnikowych może robić to w pewnym sensie bez świadomości konsekwencji swoich czynów. Można domniemywać, że niektórzy mieszkańcy i właściciele nieruchomości błędnie traktują takie odpady, jako odpady komunalne odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W tym przypadku wystarczająca może okazać się skuteczna edukacja (w tym międzysąsiedzka) polegająca na informowaniu o możliwości oddania odpadów do stacji demontażu (np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych, podczas spotkań z mieszkańcami).

Innym problemem jest ustawianie odpadów z demontażu lodówek, telewizorów i innego sprzętu AGD i RTV przy ogólnodostępnych kontenerach. W tym przypadku podrzucanie elektroodpadów może wynikać z braku wiedzy właścicieli nieruchomości w zakresie możliwości pozbycia się takich odpadów. Stąd należy przypomnieć, że sprzęt AGD i RTV można oddać sprzedawcy podczas zakupu nowego sprzętu tego samego rodzaju, np. kupując nową lodówkę, pralkę czy telewizor, stary sprzęt sprzedawca ma obowiązek odebrać bezpłatnie (zwykle w sprzedaży internetowej dostępna jest opcja, którą można od razu zaznaczyć przy zakupie sprzętu). Małe sprzęty, żarówki, baterie itp. można oddać do niektórych dużych sklepów posiadających pojemniki do zbiórki drobnych elektroodpadów. Na rynku funkcjonują też firmy zajmujące się odbiorem sprzętu AGD i RTV, często odbiór jest świadczony bezpłatnie, wśród przykładów takich przedsiębiorstw można wymienić: ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego SA. Wybrane firmy świadczą usługi odbioru elektrośmieci z firm i instytucji. Zapewniają wykonanie usługi w sposób efektywny, sprawny, bezpieczny i zgodny z prawem. Odbiór elektrośmieci zrealizują profesjonalni partnerzy, którzy zostali zarejestrowani w rejestrze BDO oraz posiadają stosowne zezwolenia i decyzje na transport oraz na przetwarzanie zużytego sprzętu.

Wiedzę dotyczącą możliwości oddania odpadów problemowych Miasto Łębork powinno rozpowszechniać np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych, podczas spotkań z mieszkańcami itp. Z punktu widzenia właścicieli nieruchomości prawidłowo segregujących odpady komunalne i prawidłowo postępujących z odpadami innymi niż komunalne korzystne jest, aby udzielać sobie wzajemnych informacji i wskazówek. Odpady podrzucane są usuwane z tzw. dzikich wysypisk przez służby gminne, ale jest to działanie bardzo kosztowne, co w konsekwencji może wiązać się z podwyższeniem opłat dla wszystkich mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę, że **każda osoba**, która zauważy wysypisko śmieci w pobliskim lesie czy nagły wzrost ilości transportów ciężarowych jakie zaczęły przyjeżdżać na teren nieruchomości położonych z dala od gęstej zabudowy mieszkalnej, w okolicy lasów, miejsc rzadko uczęszczanych i nieużytkowanych terenów przemysłowych oraz pojawienie się na ich terenie różnego rodzaju beczek i pojemników, **powinna zgłosić to Inspekcji Ochrony Środowiska**. Dane kontaktowe do zgłoszenia podane są w linku w przypisie dolnym.²² Wystarczy wskazać lokalizację i dodać krótki opis danego zgłoszenia. **Zgłoszenia można dokonać również w sposób anonimowy.**

Główny Inspektor Ochrony Środowiska ostrzega właścicieli gruntów oraz magazynów pod wynajem przed działalnością oszustów. Firmy wynajmują magazyny i inne nieruchomości pod pozorem legalnej działalności i gromadzą tam odpady bez wiedzy właściciela, a po wypełnieniu obiektu zaprzestają działalności i znikają. Dlatego należy zachować dalece idącą ostrożność, dokładnie weryfikować firmy, z którymi zawierane są umowy oraz regularnie kontrolować wynajmowane pomieszczenia i grunty. **W przeciwnym wypadku kosztem utylizacji takich odpadów, który często może wynosić kilka milionów złotych, mogą zostać obciążeni właściciele gruntów.**

Jednocześnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska apeluje do wszystkich aby uważnie obserwowali swoje najbliższe otoczenie i niezwłocznie informowali Policję oraz Inspekcję Ochrony Środowiska o podejrzeniu nielegalnego postępowania z odpadami lub niezgodnego z prawem korzystania ze środowiska. W celu ułatwienia zgłaszania tego rodzaju nielegalnej działalności na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska został stworzony **specjalny interaktywny formularz**, który w sposób łatwy i sprawny umożliwia zgłoszenie np. nielegalnego składowiska odpadów.²³

3.8.2. Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Inną kwestią jest konieczność unieszkodliwienia wszystkich wyrobów zawierających azbest do końca 2032 r. Na mocy ustawy z dnia 19.06.1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Łębork – aktualizacja przyjęty 27.12.2011 r. przez Radę Miejską w Łęborku Uchwałą Nr XIV – 157/2011 stworzył możliwość skorzystania z dotacji w ramach konkursu „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego” (ogłoszonego przez WFOŚiGW w Gdańsku). Dokument zawiera inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie Łęborka,

²² Informacja WIOŚ/GIOŚ <https://www.gov.pl/web/wios-gdansk/zglos-nielegalne-postepowanie-z-odpadami>

²³ Formularz zgłaszania GIOŚ <https://portal.gios.gov.pl/formularze/share/6087ac37e1744901b6c94f233bd123a8>

wraz z rozpoznaniem odnośnie stopnia zużycia tych wyrobów. Podstawowym celem Programu jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Łęborka, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Obowiązek ewidencji azbestu i wyrobów zawierających azbest dotyczy osób fizycznych i prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej – właścicieli, zarządców lub użytkowników miejsc, w których występują lub występowały substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska. Informacje dotyczące wyrobów zawierających azbest, tj. dane dotyczące rodzaju, ilości i miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, są bezpośrednio wprowadzane do prowadzonej tylko w formie elektronicznej Bazy Azbestowej (bazaazbestowa.gov.pl).

Na podstawie informacji otrzymanych od właścicieli nieruchomości oraz danych prowadzonych postępowań ustalono, że na dzień 31.12.2024 r. pozostało do usunięcia 4 719,731 Mg odpadów zawierających azbest.

Miasto Łębork angażuje się również w pomoc właścicielom nieruchomości w zakresie usuwania azbestu. Szczegółowe dane zaprezentowano na stronie <https://www.ekolebork.pl/dofinansowania/usuwanie-azbestu/abc-o-azbecie/mozliwosci-i-zasady-uzyskania-dofinansowania-na-dzialania-zwiazane-z-usuwaniem-wyrobow-zawierajacych-azbest/>.

Dzięki dofinansowaniu przyznanemu przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (z udziałem środków NFOŚiGW) na wniosek Gminy Miasto Łębork w ramach Programu Priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” realizowano zadanie polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Łębork. Szczegółowe dane dotyczące zadań realizowanych w latach 2012-2023 przedstawiono w tabeli W roku 2024 nie był realizowany program usuwania azbestu.

Tabela 21. Zestawienie ilości wyrobów zawierających azbest usuniętych z terenu Miasta Łęborka w latach 2012-2023

Rok	Masa odpadów zawierających azbest poddanych unieszkodliwieniu (w tonach)			Koszt usunięcia odpadów zawierających azbest (zł)			
	z dotacji WFOŚiG W	indywidualnie przez mieszkańców	łącznie	Kwota uzyskana dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW	Inne źródła (wkład mieszkańców)	Wkład własny Gminy Miasto Łębork	Razem
2023	15,51	42	57,51	6 482,00	2 195,35	1 389,15	10 066,50
2022	21,74	0	21,74	8 106,00	6 928,00	1 737,00	16 771,00
2021	10,6	0	10,6	3 431,00	3 142,30	735,3	7 308,60
2020	24,03	1,90	25,93	12 333,00	0,00	2 579,70	14 912,70
2019	10,53	11,40	21,93	5 220,00	0,00	1 167,30	6 387,30
2018	Z dniem 25.05.2018 r. Zarząd WFOŚiGW w Gdańsku zawiesił nabór wniosków do konkursu pn. „USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO” (EDYCJA 2018)						
2017	14,91	0,00	14,91	6 580,00	0,00	2 196,00	8 776,00
2016	12,83	0,44	13,27	6 913,00	0,00	1 219,96	8 132,96

Rok	Masa odpadów zawierających azbest poddanych unieszkodliwieniu (w tonach)			Koszt usunięcia odpadów zawierających azbest (zł)			
	z dotacji WFOŚiG W	indywidualnie przez mieszkańców	łącznie	Kwota uzyskana dzięki dofinansowaniu WFOŚiGW	Inne źródła (wkład mieszkańców)	Wkład własny Gminy Miasto Lębork	Razem
2015	13,62	0,00	13,62	7 434,00	0,00	1 312,57	8 746,57
2014	5,09	1,64	6,73	3 895,00	177,00	0,00	4 072,00
2013	10,25	7,40	17,65	5 740,00	2 460,00	0,00	8 200,00
2012	12,22	1,00	13,22	14 166,00	6 416,00	0,00	20 582,00
razem	151,33	65,78	217,11	80 300,00	21 318,65	12 336,98	113 955,63

Zródło: dane Urzędu Miejskiego w Lęborku

Przyczyną wolno zmniejszającej się ilości usuniętego azbestu są powody finansowe i formalne po stronie właściciela azbestu. Usunięcie wyrobów azbestowych każdorazowo wiąże się ze znacznymi wydatkami, które pokrywają w szczególności koszty demontażu, transportu i utylizacji, ale również muszą uwzględniać zakup i montaż nowego pokrycia dachowego.

Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

3.8.3. Instalacje gospodarowania odpadami

W myśl art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 1587 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2019, poz. 1579 z późn. zm.), Marszałek Województwa Pomorskiego prowadzi listę:

- 1) funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach,
- 2) instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Wpisu na listę dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną. Dotychczasowe regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK), funkcjonujące na terenie województwa pomorskiego, zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku lub składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – stały się **instalacjami komunalnymi** i na listę, o której mowa powyżej zostały wpisane z urzędu przez Marszałka Województwa Pomorskiego.

Na terenie Miasta Lęborka **nie występują instalacje komunalne wymienione na liście prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego.**²⁴ Najbliższą instalacją komunalną

²⁴ Lista instalacji komunalnych dostępna jest na stronie <https://www.bip.pomorskie.eu/m,343,lista-instalacji-komunalnych-na-terenie-wojewodztwa-pomorskiego.html>

jest Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o., Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Łęborska.

3.8.4. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 22. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– objęcie wspólnym systemem nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych gwarantujące szczelność odbioru odpadów komunalnych, – funkcjonowanie PSZOK, – prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej odpadów komunalnych, – wsparcie w usuwaniu azbestu.	– trudności w osiągnięciu wymaganych prawem poziomów w gospodarce odpadami, – zaistniałe przypadki nielegalnego gromadzenia odpadów, – odpowiedzialność zbiorowa w zabudowie wielorodzinnej skutkująca brakiem prawidłowej segregacji przez niektórych mieszkańców, – wysokie koszty utrzymania systemu gospodarki odpadami – wzrost opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, – ograniczona kontrola zagospodarowania wytworzonych odpadów niektórych frakcji, np. odpadów wytwarzanych przez firmy budowlane podczas świadczenia usług.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.	– ryzyko nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu w kolejnych latach, brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach regionalnych, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu.

Zródło: opracowanie własne

3.8.5. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” to:

- zabezpieczenie instalacji komunalnych, składowisk odpadów i innych instalacji np. PSZOK przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi,
- dostosowanie terminu wywozów do panujących warunków, np. rozważenie zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów „bio” w czasie upałów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” to:

- możliwość uszkodzenia instalacji komunalnych podczas gwałtownych zjawisk pogodowych np. wichur czy zalań,
- prawdopodobieństwo uszkodzenia instalacji komunalnych podczas ich niewłaściwego użytkowania,
- niedopuszczalne prawnie spalanie odpadów w instalacjach do tego nieprzeznaczonych (np. piecach CO),
- wyrzucanie odpadów do gleby czy wód co w przypadku odpadów niebezpiecznych, baterii, akumulatorów, leków itp. spowoduje silne skażenie środowiska,
- wycieki nieznanymi substancji z pojazdów i na miejscach przetwarzania odpadów, np. podczas transportu i rozładunku.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” to:

- promowanie selektywnego zbierania odpadów i przydomowych kompostowników,
- informowanie o możliwości przekazania odpadów problemowych do PSZOK,
- przekazywanie wiadomości o zbiórkach objazdowych odpadów wielkogabarytowych oraz sprzętu RTV i AGD,
- wskazywanie możliwości oddania innych odpadów np. leków do aptek, zużytego sprzętu RTV, AGD przy zakupie nowych urządzeń czy samochodów i części samochodowych w autoryzowanych punktach.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” to:

- sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym wyliczenie osiągniętych poziomów,
- opracowanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi przez Burmistrza w terminie do końca kwietnia roku następnego, w tym analiza skuteczności podejmowanych działań w oparciu o masę odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogólnej masy odebranych odpadów.

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. Świat roślin i zwierząt²⁵

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach monitoringu przyrody prowadzi monitoring lasów, Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP), monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz morskich, a także monitoring ptaków Polski, które to programy dostarczają informacji na temat elementów środowiska przyrodniczego. Jednakże w granicach Miasta Łęborka Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie posiada założonych stanowisk monitoringowych monitoringu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, gatunków ptaków, powierzchni monitoringu lasów oraz stacji ZMŚP.

²⁵ Opracowano m.in. na podstawie danych zebranych w czasie ankietyzacji na cele opracowania niniejszego dokumentu *dane od właściwych organów) oraz danych zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029

W zakresie monitoringu gatunków zwierząt (innych niż ptaki) oraz monitoringu gatunków i siedlisk morskich na terenie Miasta Łęborka zlokalizowane są stanowiska monitoringowe następujących przedmiotów monitoringu:

- minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis* - monitorowany w 2025 r.,
- ślimak winniczek *Helix pomatia* - monitorowany w 2023 r.

Stanowisko ślimaka winniczka *Helix pomatia* to południowy kraniec parku Bolesława Chrobrego, okolice stacji uzdatniania wody oraz wieży ciśnień. Park otoczony jest łąkami w dolinie Łeby oraz niezbyt zwartą zabudową miejską. Podczas monitoringu w 2023 r. stwierdzono pojedyncze osobniki. Jako zagrożenie wskazano koszenie trawy i prace porządkowe.

W zakresie monitoringu ptaków, na terenie Miasta Łęborka częściowo znajduje się powierzchnia CZ140 Monitoringu Czapli Siwej i Czapli Białej. Jednak stanowisko monitoringowe znajduje się daleko poza granicami miasta. Wyniki monitoringu ptaków można pobrać bez konieczności uiszczania opłaty z portalu PM-GIS: <http://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS> (również w formacie SHP). W tym celu należy skorzystać z Wyszukiwarki (Wyszukiwarka → zakładka „Programy” → lista rozwijalna „Program”: <wybrać nazwę programu>, lista rozwijalna „Obszar”: <wybrać „Kod powierzchni”, wpisać kod powierzchni (np. SR40) → przycisk „Filtruj na mapie” → (w celu pobrania SHP) przycisk „Eksport danych zagregowanych”).

Największy kompleks leśny zlokalizowany jest w południowej części miasta. Dominującym siedliskiem jest siedlisko kwaśnej buczyny pomorskiej, które zajmuje największe powierzchnie w obrębie wzniesień morenowych i w wąwozach. Występują także siedliska grądu pomorskiego u podnóża wzniesień morenowych, nad potokiem Świniucha, na Wzgórzu Czartoryja, nad Łebą, lasy bukowo-dębowe głównie na wierzchołkach wzniesień morenowych oraz na zboczach strefy krawędziowej wysoczyzny. Na mniejszych powierzchniach występują bory mieszane z dominacją sosny oraz łągi olszowe nad Świniuchą, Okalicą i fragmentami wzdłuż rowów odwadniających w pobliżu dawnego składowiska odpadów.

Na terenach z wysokim poziomem wód gruntowych lub w otoczeniu wód powierzchniowych występują zbiorowiska szuwarowe: w zachodniej części miasta nad Łebą oraz w zbiorniku wodnym przy ul. Gieryskiego - szuwar trzcinowy, w zbiorniku wodnym Morskie Oko i w starorzeczu Łeby – szuwar pałkowy.

Na obszarze poligonu jednostki wojskowej oraz pod linia wysokiego napięcia w południowo-wschodniej części miasta rozwijają się zbiorowiska seminaturalne w postaci muraw napiaskowych.

W latach 2023-2024 na terenie Miasta Łębork, **Nadleśnictwo Łębork** nie realizowało nowych inwestycji związanych z rozbudową infrastruktury przeciwpożarowej, budową infrastruktury turystycznej, itp. Wszystkie działania związane były z utrzymaniem istniejącej infrastruktury, takiej jak: Ośrodek Edukacji Leśnej „Uroczysko Drętowo”, położone na dz. nr 326/3 obr. Łębork 0011 czy utrzymanie dojazdów pożarowych nr 10 i 11.

Wszystkie prace gospodarcze wykonywane w drzewostanach realizowane są w oparciu o obowiązujący Plan Urządzenia Lasu na lata 2023-2032, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Nadleśnictwo Łębork uzyskało certyfikat FSC® (Forest Stewardship Council®) oraz Certyfikat PEFC. Certyfikaty są potwierdzeniem, że prowadzona gospodarka leśna spełnia międzynarodowe standardy odpowiedzialnego i zrównoważonego zarządzania lasami – w zakresie

ochrony przyrody, przejrzystości działań oraz poszanowania interesu społecznego i gospodarczego. Certyfikat jest gwarancją prowadzenia trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej.

W 2025 roku na terenie Łęborka wyznaczony został kompleks leśny z drzewostanami cennymi przyrodniczo, które zostały wyłączone z prowadzenia gospodarki leśnej o łącznej powierzchni 27,27 ha. Celem tego działania jest zwiększenie bioróżnorodności i zachowania najcenniejszych składników środowiska leśnego.

Zgodnie z danymi Nadleśnictwa (stan na 26 maja 2025 r.) w kolejnych latach planowana jest modernizacja i rozbudowa Ośrodka Edukacji Leśnej „Uroczysko Drętowo”, w którym prowadzone są zajęcia edukacyjne, głównie z dziećmi i młodzieżą szkolną, z zakresu tematyki przyrodniczej, ekologii i gospodarki leśnej.

Nadleśnictwo Łębork w 2023 roku oddało do użytku przebudowaną kancelarię Leśnictwa Łębork, która obejmowała m. in. termomodernizację budynku z zamontowaniem pompy ciepła do ogrzewania budynku i c.w.u. Inwestycja prowadzona była w 2022 roku, a odbiory i pozwolenie uzyskano w 2023 roku. Poniesiony koszt – 308 tys. zł.

Podjęmowane są bieżące działania w celu przeciwdziałania degradacji lasów, monitoring lasów pod kątem różnych zagrożeń w tym prowadzenie ochrony przeciwpożarowej. Drzewostany na terenie Miasta Łęborka, są dotknięte **skutkami narastającej suszy**.

Na szczególną uwagę zasługują **lokalne korytarze rzek**. W tych przypadkach ważna jest ochrona doliny rzecznej oraz podmokłości, bagien i torfowisk przed odwodnieniem. Pozwoli to na zwiększenie naturalnej retencyjności terenów, co jest szczególnie ważne w kontekście ochrony przeciwpowodziowej. Dla zachowania dolin rzecznych w dobrym stanie ważne jest racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin na sąsiednich terenach rolniczych.

Znaczącą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają także **ekosystemy nieleśne** występujące w postaci zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych oraz zieleni urządzonej. Zbiorowiska naturalne to głównie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej w obniżeniach rzek.

System obszarów biologicznie czynnych uzupełnia **zieleni urządzonej**. Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zieleni planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemysłanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka.

Największe tereny parkowe w Łęborku to Park Chrobrego na Wzgórzu Czartoryja o powierzchni ponad 22 ha oraz park im. M. Michalskiego. Drzewostan w parkach pochodzi głównie z nasadzeń, w Parku Chrobrego dominujące gatunki to sosna, buk i brzoza z niewielkim udziałem innych gatunków (tj. klony, lipy, robinie, kasztanowce, dęby, topole, jarzęby, głogi, jesiony, wierzby, świerki i inne), w Parku im. M. Michalskiego występują wszelkie odmiany klonów jesionolistnych, dęby, buki, jarząb szwedzki, wiele okazów to drzewa o cechach pomników przyrody.

Znaczna powierzchnię na obszarze miasta zajmują ogrody działkowe, których zieleni składa się głównie z drzew i krzewów owocowych, warzyw i zielnych roślin ozdobnych. Podobny charakter mają ogrody przydomowe w obrębie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i szeregowej.

Na terenach przekształconych przez człowieka, gdzie zniszczono roślinność naturalną i nie wprowadzono sztucznie ukształtowanej, rozwija się roślinność ruderalna. Na obszarze miasta jest wiele takich powierzchni – tereny kolejowe, tereny przemysłowe, pobocza ulic, przypłocia, ugory, tereny po wyrobiskach surowców mineralnych.

Z uwagi na układ urbanistyczny miasta i realizowane inwestycje drogowe i osiedla mieszkaniowe trudno jest znacząco zwiększyć powierzchnię zieleni miejskiej na ograniczonym obszarze. Jednak na terenie jednostki realizowane są na bieżąco, w miarę możliwości, zarówno nowe nasadzenia, jak i nasadzenia zastępcze m.in. w przypadkach koniecznych usunięcia kolizyjnych lub chorych drzew np. podczas inwestycji miejskich lub na terenach posesji prywatnych, zgodnie z aktualnymi wymogami ustawy o ochronie przyrody.

Wg informacji zawartych w opracowaniu „Spotkania z przyrodą – środowisko przyrodnicze Łęborka” (Mieńko, Ziółkowski 2004) i „Programie ochrony środowiska miasta Łęborka” (2013) na obszarze miasta stwierdzono występowanie:

- ichtiofauna - zidentyfikowano 17 gatunków ryb, wśród nich dwuśrodowiskowe ryby wędrownie węgorz i troć wędrowną oraz minoga strumieniowego; w rzece Łebie stwierdzono m. in. pstrąga potokowego, lipienia, troć wędrowną, kielbie oraz strzeblę potokową; w rzece Okalicy najczęściej spotykanym gatunkiem jest pstrąg potokowy; w zbiornikach wodnych występują karaś, lim, płoć i karp;
- płazy - stwierdzono występowanie żab zielonych i brunatnych (rozlewisko przy torach kolejowych Łębork - Kartuzy, staw przy ul. Puławskiego), w tym gatunki podlegające ochronie ścisłej (żaba moczarowa) i częściowej (ropucha szara, żaba trawna, żaba wodna i żaba jeziorowa);
- gady - stwierdzono występowanie jaszczurki zwinki, jaszczurki żyworodnej, padalca zwyczajnego i żmii zygzakowatej (gatunki pod ochroną częściową);
- ptaki - łącznie stwierdzono występowanie 99 gatunków ptaków, w tym objęte ochroną ścisłą, ochroną częściową, gatunki łowne, z ogólnej liczby stwierdzonych gatunków 90 uznano za lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe;
- ssaki – występują wiewiórka pospolita i kret (gatunki pod ochroną częściową) oraz m.in. zając szarak, dzik, sarna, jeleń, nornik zwyczajny i mysz polna.

Szczegółowe i zaktualizowane dane o występujących gatunkach podano w dalszej części opracowania przy opisie form ochrony przyrody.

Należy zauważyć, że, w przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

3.9.2. Obszary chronione i cenne przyrodniczo

Korytarze ekologiczne to obszary umożliwiające migrację zwierząt, roślin lub grzybów. W celu zachowania ich drożności zaleca się prowadzić następujące działania:

- uwzględnianie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

- budowa przejść dla zwierząt – dotyczy miejsc, gdzie przecinają się drogi już istniejące (o najwyższym natężeniu ruchu) z korytarzami ekologicznymi, na drogach już istniejących o mniejszym natężeniu ruchu w miejscach przecięcia korytarzy migracyjnych, umieszczenie odpowiednich znaków informujących o tym oraz ograniczenie prędkości,
- ochrona dolin rzecznych – poprzez zaniechanie zabudowy brzegów, regulacji koryta rzeczno; rewitalizacja najbardziej zdegradowanych odcinków rzek,
- zalesienia – dotyczy korytarzy migracyjnych, gdzie płaty lasu w obrębie takiego korytarza są oddalone od siebie na odległość powyżej 1 km (z wyłączeniem cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych),
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach, spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych.

Do zaniku ekosystemów oraz zmniejszenia się liczby gatunków prowadzą takie działania jak: budowa dróg, zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa i handlowa, eksploatacja surowców, lokalizacja składowisk odpadów. Do najbardziej podatnych na degradację należą środowiska bagienne, wodne, starych lasów.

Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych powinno polegać przede wszystkim na ich ochronie przed zabudowaniem, przegrodzeniem i na tworzeniu nowych nasadzeń.

Dostępne są co najmniej **trzy projekty sieci korytarzy ekologicznych**.

Na podstawie projektu korytarzy zamieszczonych na stronie internetowej <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true> przez fragment Miasta Łęborka przebiega korytarz ekologiczny Kaszubski Północny.

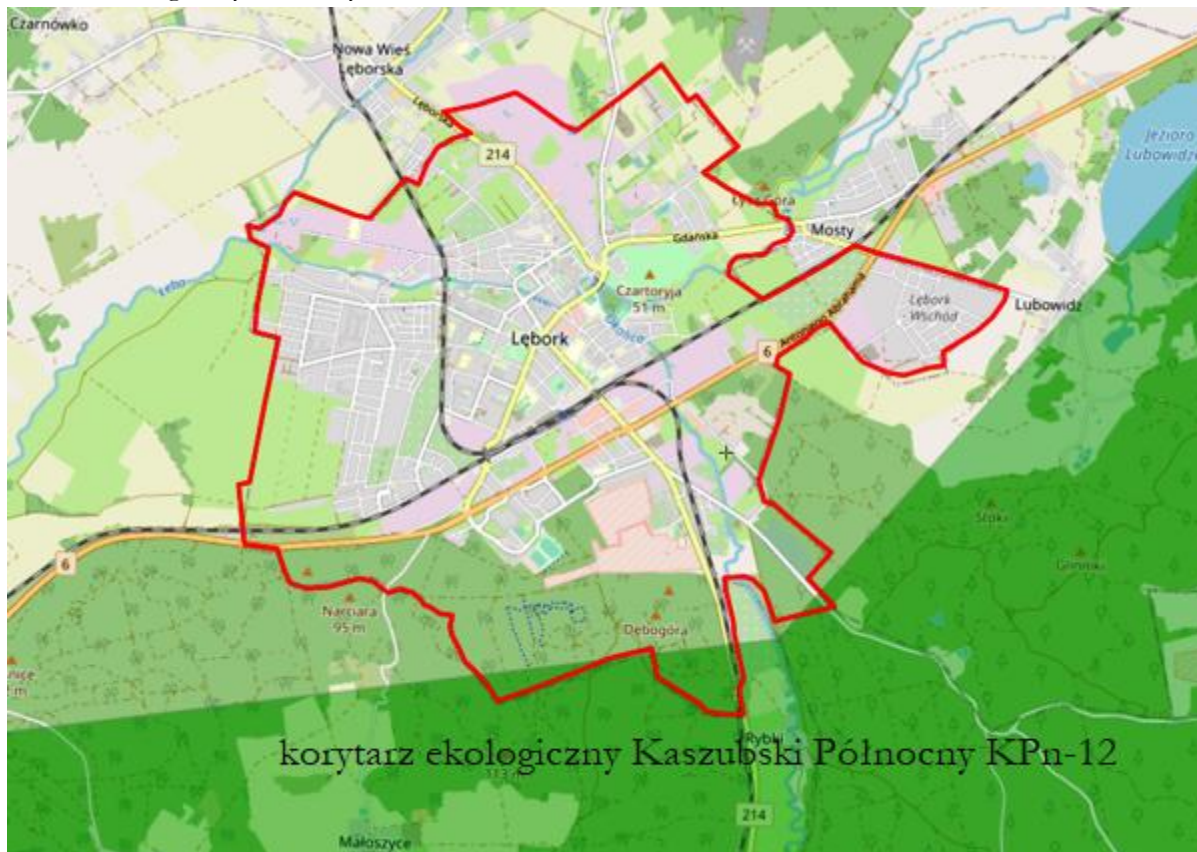


Ryc. 15. Przebieg korytarzy ekologicznych według danych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska prezentowanych w portalu Geoserwis

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true>

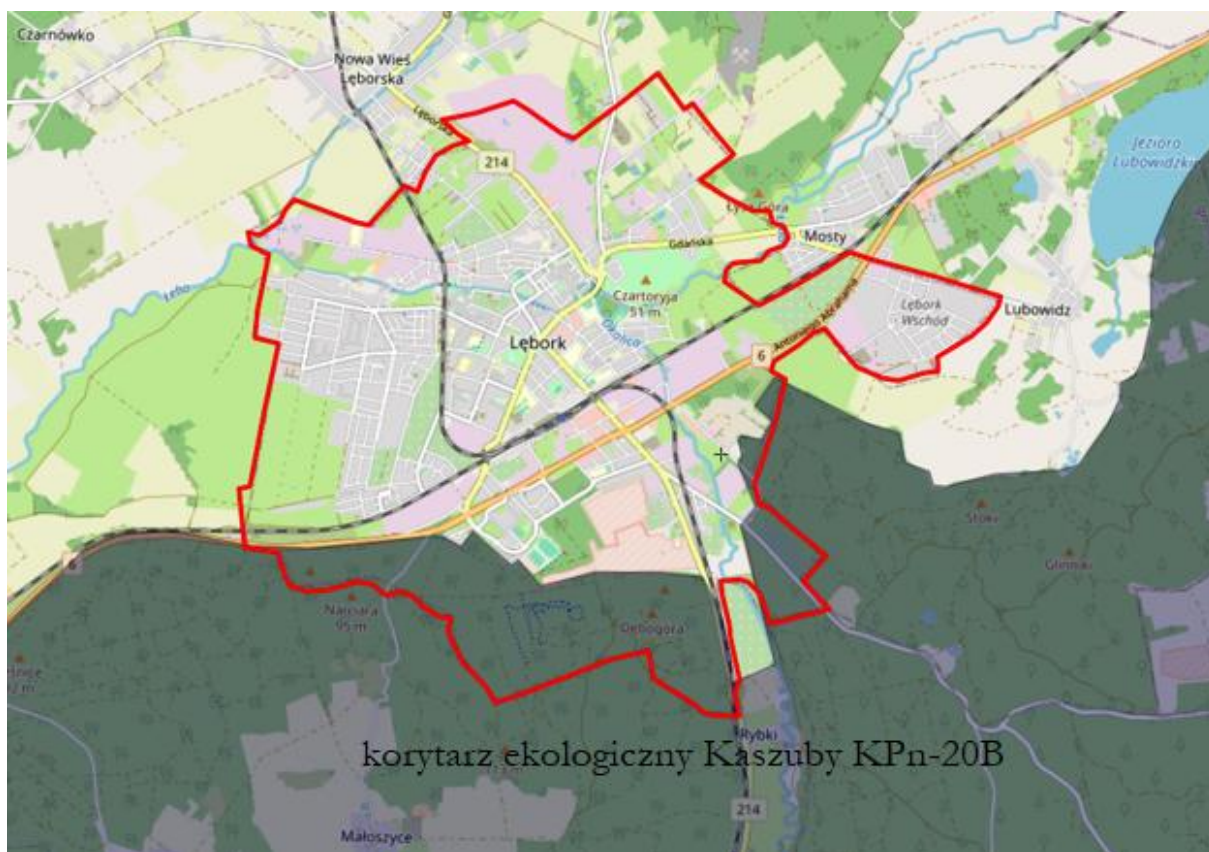
Nieco inaczej zaprezentowano przebieg korytarzy ekologicznych według projektu Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot. Zostały opracowane dwa projekty tego autorstwa:

- 1) w roku 2005 – według tego projektu przez teren Miasta Łęborka przebiega korytarz ekologiczny Kaszubski Północny KPn-12,
- 2) w roku 2012 – według tego projektu przez teren Miasta Łęborka przebiega korytarz ekologiczny Kaszuby KPn-20B.



Ryc. 16. Przebieg korytarzy ekologicznych według Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża według projektu 2005

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>



Ryc. 17. Przebieg korytarzy ekologicznych według Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża według projektu 2012

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody przedstawia **formy ochrony przyrody**. Za ustanowienie form ochrony przyrody i planów ochrony odpowiedzialne są odpowiednie organy wskazane w tejże ustawie. Na obszarze znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łęborskich, nad którym nadzór ma Marszałek Województwa Pomorskiego,
- pomniki przyrody, nad którymi nadzór ma Burmistrz Miasta Łęborka.

RDOŚ w Gdańsku w latach 2023-2024 nie prowadził żadnych działań w zakresie ochrony roślin, zwierząt, grzybów oraz pozostałych form ochrony przyrody występujących na terenie Miasta Łęborka. Wynika to z faktu, iż na tym terenie nie występują rezerваты przyrody oraz obszary Natura 2000, których nadzorowaniem zajmuje się RDOŚ. Na chwilę obecną RDOŚ w Gdańsku nie planuje powołania nowych form ochrony przyrody na terenie Łęborka.

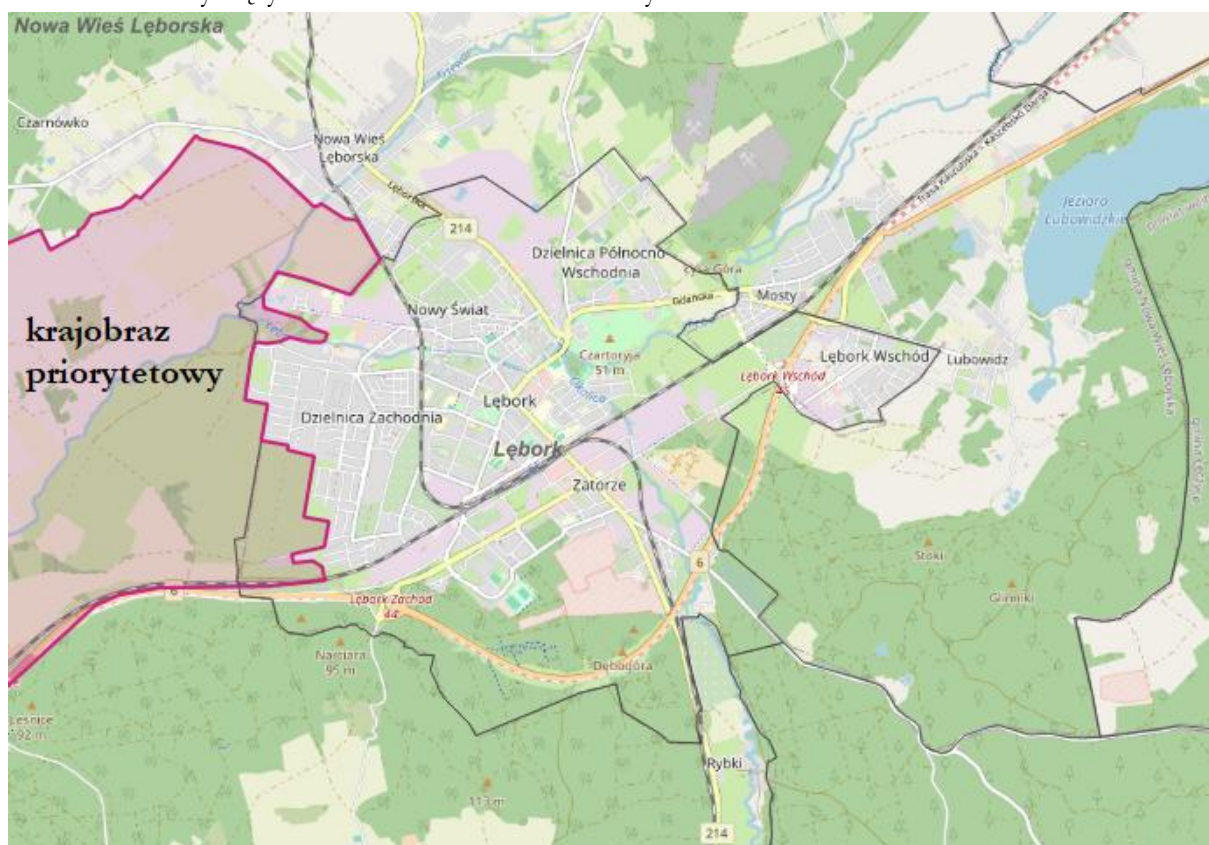
W latach 2023-2024 Rada Miejska w Łęborku nie podejmowała uchwały w sprawie powołania form ochrony przyrody lub zniesienia istniejących.

W dniu 28 lipca 2025 roku Sejmik Województwa Pomorskiego podjął uchwałę nr 190/XVII/25 w sprawie uchwalenia **Audytu Krajobrazowego Województwa Pomorskiego**. W ramach prac nad audytem krajobrazowym zidentyfikowano w granicach województwa pomorskiego 1793 jednostki krajobrazowe, z czego 152 krajobrazy uznano za krajobrazy priorytetowe. Podstawą sporządzenia audytu krajobrazowego jest ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie sporządzania

audytów krajobrazowych określające szczegółową metodologię sporządzenia tego aktu planowania przestrzennego.

Audyt krajobrazowy to szczególne narzędzie zarządzania krajobrazem. Jego celem jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie całego województwa wraz z określeniem cech charakterystycznych oraz oceną wartości każdego z nich. Jest sporządzany nie rzadziej niż raz w ciągu 20 lat, stanowiąc tym samym najbardziej kompleksową analizę przestrzeni regionu, obejmującą w szczególności elementy przyrodnicze i kulturowe o największym wpływie na ocenę krajobrazu i jego walorów.

Badania realizowane w ramach audytu krajobrazowego zmierzają do wyznaczenia krajobrazów priorytetowych czyli takich, które są szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne lub estetyczno-widokowe. Dlatego też ważnym elementem audytu krajobrazowego jest identyfikacja zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów o największym znaczeniu w skali regionu, jak również ustalenie rekomendacji i wniosków dotyczących ich kształtowania i ochrony.



Ryc. 18. Zasięg krajobrazu priorytetowego wyznaczonego w Audycie Krajobrazowym Województwa Pomorskiego na tle granic Miasta Łęborka

Źródło: <https://mapy2.pbpr.pomorskie.pl/audyt/index.php/view/map?repository=1&project=Audyt-krajobrazu>

W dalszej części opracowania przedstawiono dane dotyczące form ochrony przyrody jak również dodatkowe informacje o zasobach przyrodniczych Miasta Łęborka.

W niniejszym programie dokonano podstawowej charakterystyki form ochrony przyrody. Podano też informację o występujących gatunkach roślin i zwierząt. Korzystano ze źródeł, w których znajdują się obszerne informacje w tym zakresie, a którymi są m.in.

- 1) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, a dostępny pod adresem <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>.
- 2) Informacje udostępnione przez organy nadzorujące formy ochrony przyrody.
- 3) Dane pozyskane z Nadleśnictwa Łębork.

3.9.2.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich²⁶

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich został powołany Uchwałą nr 526/XLI/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich (Dz. Urz. z 29.04.2022 r. poz. 1673). Należy zauważyć, że przed wejściem w życie wyżej wymienionej uchwały w granicach Łęborka znajdowała się część Obszaru Chronionego Krajobrazu „Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na Południe od Łęborka”. W zakresie uregulowanym Uchwałą z dnia 28 marca 2022 r. utraciła moc Uchwała nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim, w części dotyczącej Obszaru Chronionego Krajobrazu Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na południe od Łęborka.

Aktualny przebieg granicy Obszaru określa mapa, stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały nr 526/XLI/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich oraz wykaz współrzędnych punktów załamania granicy, stanowiący załącznik nr 2 do tej uchwały ((Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r. poz. 1673).²⁷ Uchwała ta weszła w życie 14 maja 2022 r.

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich to nowa nazwa dla funkcjonującego wcześniej Obszaru Chronionego Krajobrazu Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na południe od Łęborka. W ramach prac nad weryfikacją tego Obszaru, został on uznany wraz z jego najbliższym otoczeniem za jeden z najciekawszych i najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym terenów w skali całego województwa pomorskiego. Za szczególnie cenne tereny uznano przede wszystkim obszar na południe od dotychczasowej granicy obszaru chronionego do granicy z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Słupi”.

Krajobraz tego obszaru to kompozycja różnych elementów naturalnych i antropogenicznych – rozległych powierzchni leśnych na północnych skłonach wysoczyzny, rolniczo użytkowanych enklaw, terenów podmokłych i dolin rzecznych, rozpościerających się na terenach o silnym zróżnicowaniu morfologicznym i znacznych różnicach wysokości względnych. Krajobraz uzupełniają stosunkowo niewielkie i skupione obszary zabudowane, które nie degradują wartości krajobrazowych i wpisują się w wysokie, naturalne walory estetyczno-widokowe. Dodatkowo zachowały się tu pojedyncze obiekty historyczno-kulturowe, a zagospodarowanie rekreacyjne jest mało inwazyjne i wkomponowane w przestrzeń krajobrazową.

Poszerzenie istniejącego obszaru chronionego krajobrazu o tereny sięgające do granic Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” pozwoliło także na zachowanie spójności sieci obszarów chronionych tego regionu – Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich stanowi

²⁶ przy opisie OCHK wykorzystano dane zamieszczone na stronach <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.408> oraz <https://pbpr.pomorskie.pl/2022/05/uchwala-w-sprawie-obszaru-chronionego-krajobrazu-wzgorz-lebskich/>

²⁷ Link do uchwały w sprawie OCHK <https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2022/1673/>

aktualnie łącznik pomiędzy dwoma korytarzami ekologicznymi rangi regionalnej – korytarzem Pradoliny Redy-Łeby a korytarzem Doliny Łupawy z lasami do Słupi.

Nadzór nad Obszarem sprawuje Marszałek Województwa Pomorskiego.

Ogólna powierzchnia Obszaru to 23960,01 ha, na terenie wybranych gmin z powiatów: bytowskiego, wejherowskiego, łębskiego i słupskiego. Położenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich na tle granic administracyjnych Miasta Łęborka przedstawiono na rycinie.



**Ryc. 19. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łębskich
na tle granic Miasta Łęborka**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
zamieszczonych w portalu <https://mlebork.e-mapa.net/>

3.9.2.2. Pomniki przyrody

W Łęborku znajduje się 20 pomników przyrody, którymi są pojedyncze drzewa lub grupy drzew. Pomniki przyrody zostały ustanowione Uchwałą Nr XXVI/232/2004 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 3 września 2004 r. w sprawie uznania niektórych drzew za pomniki przyrody w obrębie miasta Łęborka. Zmian dokonano Uchwałą Nr XXXII-487/2017 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody niektórych drzew uznanych za pomniki przyrody w obrębie Miasta Łęborka (w istniejącej alei lipowej przy Placu Piastowskim zmniejszono ilość drzew z 12 na 10 z powodu utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych).

Aktualny wykaz pomników przyrody na terenie Łęborka przedstawiono w tabeli.

Tabela 23. Pomniki przyrody na terenie Miasta Łęborka

Lp.	Nazwa	Położenie pomnika przyrody	Rodzaj pomnika przyrody
1.	Aleja lipowa	droga miejska, starodrzew przy pl. Piastowskim, wzdłuż placu zabaw	grupa drzew: 10 lip drobnolistnych <i>Tilia cordata</i>
2.	Starówka	deptak przy ul. Staromiejskiej 17, droga miejska	drzewo: lipa <i>Tilia</i>
3.	Piast	Mini park przy al. Wolności 20-22	drzewo: Buk zwyczajny, odm. Czerwolistna <i>Fagus sylvatica atropurpurea</i>
4.	Nad Łebą	Mini park przy al. Wolności, skwer przy rzece Łebie	drzewo: lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>
5.	Czwórka	centrum Mini parku przy al. Wolności	drzewo: jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>
6.	Starszak	zieleniec przy Przedszkolu nr 6, ul. Wyszynskiego	drzewo: grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>
7.	Bliźniaki	skwer przy pomniku Niepodległości przy ul. IAWP 2 od str. ul. Sienkiewicza	grupa 2 kasztanowców zwyczajnych <i>Aesculus hippocastanum</i>
8.	Mewa	skwer Dworcowy od strony ul. 10 Marca 15	drzewo: klon srebrzysty <i>Acer saccharinum</i>
9.	Albatros	skwer Dworcowy przy stawku od strony ul. Sienkiewicza	drzewo: klon srebrzysty <i>Acer saccharinum</i>
10.	Maja	centrum parku Miejskiego im. Michalskiego przy ul. 1 Maja	drzewo: lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>
11.	Lech	park miejski im. Michalskiego przy boisku	drzewo: dąb szypulkowy <i>Quercus robur</i>
12.	Michał	park miejski im. Michalskiego przy ul. 1 Maja w pobliżu przedszkola nr 1	drzewo: dąb szypulkowy <i>Quercus robur</i>
13.	Mieszko	centrum parku miejskiego im. Michalskiego, w pobliżu kaplicy	drzewo: dąb szypulkowy <i>Quercus robur</i>
14.	Mikołaj	narożnik parku im. Michalskiego od strony Wojska Polskiego, w pobliżu apteki	drzewo: dąb szypulkowy <i>Quercus robur</i>
15.	Bliźniaczk	wygrodenie ogrodowe przy budynku mieszkalnym WM przy ul. 1 Maja 1	grupa 2 brzoź brodawkowatych <i>Betula pendula</i>
16.	Wodniczki	zieleniec za ul. Przymurną nad rzeką Łebą, w pobliżu piekarni	grupa 2 wierzb białych <i>Salix alba</i>
17.	Na skarpie	nieużytek przy ul. Kossaka - Paderewskiego, u podnóża skarpy	drzewo: lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>
18.	Bizon	park Chrobrego przy ul. Gdańskiej 35, przy PUP-ie	drzewo: Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>
19.	Para	narożnik parku Chrobrego i ul. Przyzamyce	grupa 2 drzew - buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> i brzoza <i>Betula</i>
20.	Buki Chrobrego	skrzyżowanie alejek spacerowych u podnóża skarpy przy SUW w parku im. Chrobrego, obok Lok-u	grupa 6 buków zwyczajnych <i>Fagus sylvatica</i>

Zródło: dane zawarte w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” zweryfikowane w CRFOP

Szczegółową lokalizację pomników przyrody można łatwo sprawdzić w **Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody**. Pomniki przyrody oznacza się tablicą informującą o nazwie formy ochrony przyrody stosownie do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic (Dz.U. 2004, nr 268, poz. 2665).

Należy zaznaczyć, że ważnym zadaniem na najbliższe lata jest nie tylko ochrona i pielęgnacja istniejących pomników przyrody, ale również rozważenie możliwości powołania nowych form ochrony przyrody. Podyktowane jest to nie tylko potrzebą objęcia ochroną obiektów, które na to zasługują, ale również wymogami społecznymi związanymi z potrzebą ochrony środowiska. Wskazana jest zatem inwentaryzacja istniejących pomników przyrody oraz podjęcie działań zmierzających do wytypowania innych tworów, jakie mogłyby zostać uznane za pomniki przyrody. Ich powołanie jest możliwe uchwałą Rady Miejskiej w Łęborku po wcześniejszym uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku. Należy zauważyć, że wobec pierwotnie przyjętych wartości przyrodniczych pomników przyrody czasami konieczne jest wprowadzenie korekt, np. w związku z utratą wartości przyrodniczych lub z uwagi na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa. Ponadto konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych, tak aby prace mogły być pod względem racjonalnym i ekonomicznym możliwe do zrealizowania.

3.9.3. Ochrona gatunkowa

Wykaz cennych gatunków roślin i fauny na opisywanym terenie, w tym na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo zamieszczono w poprzednich podrozdziałach.

Wobec chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów obowiązują zakazy wynikające z ww. rozporządzeń i art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, mogą być ustalane **strefy ochrony**. Wg informacji RDOŚ w Gdańsku na terenie Miasta Łęborka nie ustanowiono takich stref (stan na 22 maja 2025 r.).

Należy jednocześnie zauważyć, że ochrona gatunkowa obowiązuje dla całego obszaru Polski, a zatem także dla Miasta Łęborka. Ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach.

Z uwagi na brak całościowej inwentaryzacji przyrodniczej Miasta Łęborka należy zauważyć, że na przedmiotowym terenie mogą występować stanowiska roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową (inne niż opisane np. w rozdziale dotyczącym form ochrony przyrody) w myśl:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

3.9.4. Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych

Postępujące zmiany klimatu prawdopodobnie spowodują migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem. W kontekście pojawiającego się zjawiska suszy wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-blotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów. W wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior, a także małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków, które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków. Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów. W obliczu zmian klimatycznych bardzo istotna staje się ochrona struktur przyrodniczych oraz zachowanie, spójności i drożności sieci ekologicznej, która poza funkcjami przyrodniczymi pełni również inne funkcje, m.in. społeczne i klimatyczne, gdyż poprawia jakość życia.

Negatywny wpływ na zasoby przyrodnicze może mieć również postępująca **urbanizacja i osadnictwo**, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, wytwarzanie ścieków.

Lasy podlegają **antropopresji**: nadmiernej penetracji w okresie zbioru jagód i grzybów, kłusownictwu i płoszeniu zwierzyny, niszczeniu drzew, gniazd, mrowisk, zaśmiecaniu itp.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - **fragmentacja siedlisk**. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Umiejętne projektowanie zieleni dla przeciwstawiania się postępującym zmianom klimatycznym w konsekwencji przyczyni się do łagodzenia ich skutków dzięki temu, że schładza otoczenie, filtruje powietrze, zatrzymuje zanieczyszczenia pyłowe, pochłania hałas, retencjonuje wody opadowe i roztopowe oraz nadaje przyjemny charakter miejscom, w którym ludzie mogą mieszkać i spędzać wolny czas. Tereny zieleni mają ponadto znaczący potencjał pochłaniania promieni słonecznych i jednego z najbardziej szkodliwych gazów cieplarnianych, czyli dwutlenku węgla.

Projektanci terenów zieleni powinni w większym niż dotychczas stopniu zwracać uwagę na to, aby projektować obiekty niewymagające intensywnej, energochłonnej pielęgnacji. Powinni kłaść

nacisk na gatunki rodzime, zgodne z istniejącym siedliskiem i odporne na czynniki antropogeniczne. Tereny zieleni nie powinny być nadmiernie rozczłonkowane, powinny tworzyć zwartą zieloną sieć, znacząco wpływającą na klimat miasta i poprawiającą jakość życia mieszkańców.

Czynnikami mającymi wpływ na zdrowotność lasu jest rozkład opadów, szczególnie w okresie wegetacyjnym. **Okresy suche** przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkalej w pobliżu.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami Nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych.

W odniesieniu do planowanej **termomodernizacji budynków**, należy zwrócić uwagę, że budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone prace budowlane w obrębie obiektów budowlanych wykonane bez uwzględnienia potrzeb fizjologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszenia populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk *Apus apus*, pustułka *Falco tinnunculus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Ponadto, prace budowlane należy rozpocząć poza kluczowym okresem rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym poza okresem lęgowym ptaków lub w dowolnym terminie, po potwierdzeniu przez specjalistę przyrodnika, maksymalnie na 2 dni przed zajęciem terenu, braku rozrodu dziko występujących zwierząt, w tym braku aktywnych lęgów ptaków.

W przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać **stosowne zezwolenie** wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W kontekście zagrożenia zasobów przyrodniczych należy również przywołać informację na temat postępowania z roślinami z gatunku barszcz Sosnowskiego i barszcz Mantegazziego (barszcze kaukaskie). Występuje potrzeba działań związanych z edukacją, monitorowaniem i usuwaniem tych roślin. Zostały one uznane za inwazyjne, co oznacza, że mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym w przypadku ich uwolnienia do środowiska przyrodniczego. **Inwazyjne gatunki obce (IGO)** to rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku lub gospodarce, lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. W szczególności IGO

oddziałują negatywnie na różnorodność biologiczną, w tym na zmniejszenie populacji lub eliminowanie gatunków rodzimych, poprzez konkurencję pokarmową, drapieżnictwo lub przekazywanie patogenów oraz zakłócanie funkcjonowania ekosystemów. Niezbędne jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych.

3.9.5. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

Następna tabela przedstawia **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 24. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– cenne siedliska i warunki do bytowania zwierząt, – występowanie na terenie Miasta Łęborka obszaru chronionego krajobrazu i pomników przyrody, – prowadzenie prac związanych z pielęgnacją i utrzymaniem lasów.	– ograniczona ilość terenów dogodnych dla siedlisk fauny i flory, – zwiększająca się presja rekreacyjna i zagospodarowania terenów o wysokich walorach przyrodniczych, – zagrożenie pożarowe lasów, – występowanie zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia – zaśmiecanie i fragmentacja siedlisk związana z przebiegiem szlaków komunikacyjnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	– penetracja turystyczna powodująca niszczenie fauny i flory, płoszenie zwierzyny – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, – eutrofizacja siedlisk, – silna presja urbanistyczna, która często nie uwzględnia terenów zielonych, osiedlowych parków i skwerów w stopniu podobnym jak potrzeby planowania przestrzennego na rzecz terenów mieszkaniowych i komunikacyjnych, – pożary lasów, wypalanie traw, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – wzrost natężenia ruchu rekreacyjnego.

Źródło: opracowanie własne

3.9.6. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” to:

- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych,
- ochrona dolin rzek, bagien, mokradel, zbiorników wodnych, a na terenach rolniczych miedz, zieleni śródpolnej i zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych itp.,

- zmiana w zakresie gospodarki przestrzennej, która zakłada eliminację „betonowych pustyń” i zastępowanie ich terenami zieleni,
- właściwe planowanie przestrzenne, zachowujące jak najwięcej terenów zieleni,
- dostosowanie terminów prac inwestycyjnych do potrzeb roślin i zwierząt np. w zakresie terminów lęgowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” to:

- zniszczenia lasów podczas wichur,
- migracja inwazyjnych gatunków obcych np. Barszczu Sosnowskiego,
- wypalanie łąk, pożaru lasów,
- zniszczenie siedlisk roślin, płoszenie zwierząt podczas źle przygotowanych prac inwestycyjnych,
- zbyt ekspansywna gospodarka łowiecka i leśna.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” to:

- publikacje o walorach i zasobach przyrodniczych opisywanego obszaru, a także możliwościach ich ochrony,
- opracowanie planów urządzenia lasu i publikowanie wyników prowadzonych prac w Nadleśnictwie,
- inwentaryzacja przed inwestycją pozwalająca na właściwe dostosowanie terminów i zakresu prac,
- realizacja działań edukacyjnych nastawionych na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę zasobów przyrodniczych,
- spacerzy przyrodnicze m.in. w ramach zajęć szkolnych,
- oznakowanie form ochrony przyrody, w tym pomników przyrody oraz publikowanie informacji o nich np. na stronie internetowej czy w terenie w postaci tablic informacyjnych.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” to:

- Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonujący w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- inwentaryzacja przyrodnicza np. na etapie planowania objęcia terenu ochroną przyrody, a także uzupełnienie stanu wiedzy dla istniejących form ochrony przyrody,
- prowadzenie monitoringu środowiska przez Nadleśnictwo,
- rzetelna sprawozdawczość w zakresie liczebności zwierzyny łownej.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym

ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową”, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku”, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku”.

Według ewidencji i informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na terenie Miasta Łęborka:

- nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR);
- nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR);
- istnieje jeden zakład zaliczony do pozostałych potencjalnych sprawców poważnych awarii tj. Farm Frites Poland S.A., zlokalizowany w Łęborku przy ul. Abrahama 13,
- należy wyjaśnić, że każdy zakład, który magazynuje substancje niebezpieczne może być potencjalnym sprawcą poważnej awarii;
- w latach 2023-2024 na terenie Miasta Łęborka nie doszło do wystąpienia żadnych zdarzeń o znamionach poważnych awarii przemysłowych, ani innych poważnych awarii w transporcie skutkujących zanieczyszczeniem wód i gleby czy też skażeniem środowiska substancjami toksycznymi lub ze składowiska odpadów.

W celu przeciwdziałania wystąpieniu nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska (oraz innych zdarzeń w ochronie środowiska) **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku** prowadził kontrolę podmiotów gospodarczych w zakresie przestrzegania wymagań z zakresu ochrony środowiska.

W latach 2023-2024 na obszarze Miasta Łębork inspektorzy WIOŚ przeprowadzili łącznie 32 kontrole w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska. Ponadto w tym okresie, przeprowadzono 44 kontrole w oparciu o analizę dokumentacji.

Spośród kontroli z wyjazdem w teren zrealizowano 21 kontroli planowych i 11 kontroli pozaplanowych z czego 7 kontroli interwencyjnych i 4 kontrole na wniosek.

W 23 przypadkach kontrole wykazały naruszenia wymagań ochrony środowiska i w ich konsekwencji:

- udzielono 12 pouczeń,
- nałożono 12 grzywien w postaci mandatu karnego na łączną kwotę 10 500 zł,
- wydano 10 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 3 decyzje administracyjne.

Przeprowadzone kontrole dotyczyły przestrzegania przez podmioty przepisów ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodnościekowej, emisji gazów i pyłów do powietrza, emisji hałasu oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności. Podczas jednej kontroli stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w posiadanej przez kontrolowany zakład decyzji.

Na terenie Miasta Łęborka możliwe jest wystąpienie innych poważnych zdarzeń stanowiących zagrożenie dla środowiska. Jednak według danych przedstawionych przez **Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Łęborku** w latach 2023-2024 nie odnotowano zdarzeń powodujących znaczne skutki środowiskowe.

Działania PSP prowadzone są na bazie własnych procedur, dostosowanych do występujących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawa. Na bieżąco dostosowywane są procedury kryzysowe do bieżących zagrożeń w dokumentach związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie Miasta Łęborka. Prowadzone są czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia z udziałem jednostek ochrony przeciwpożarowej w celu przeciwdziałania poważnym awariom, a także w celu monitoringu zagrożeń środowiska.

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W następnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 25. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak zakładu dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, – brak poważnych zdarzeń zagrażających ludziom lub środowisku, – systematyczne kontrole prowadzone przez WIOŚ.	– duża ilość podmiotów narażonych na wystąpienie awarii (np. stacje benzynowe), a także potencjalna awaria instalacji amoniakalnej w zakładzie „Farm Frites Poland”, – ryzyko wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń np. ze strony rurociągów lub zbiorników paliw na stacjach benzynowych, – możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu dróg, kolei lub podczas zdarzeń komunikacyjnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wymogi prawne zobowiązujące dla zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gwarantujące bezpieczeństwo funkcjonowania takich podmiotów.	– duże natężenie ruchu samochodowego na tranzytowych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa i wojewódzka, linia kolejowa) zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii.

Źródło: opracowanie własne

3.10.2. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenia poważnymi awariami

Adaptacja do zmian klimatu w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” to:

- wyposażenie służb ratowniczych (PSP, OSP) w odpowiedni sprzęt i zapewnienie szkoleń,
- lokalizowanie zakładów na terenach najmniej narażonych np. na powódź,
- opracowanie planów postępowania na wypadek wystąpienia nadzwyczajnych zdarzeń i likwidacji ich skutków.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” to:

- awarie w zakładach i innych obiektach np. na rurociągach lub stacjach paliw,
- wypadki komunikacyjne powodujące np. rozszczelnienie cystern przewożących paliwo,
- rozszczelnienie instalacji przesyłowych.

Działania edukacyjne w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” to:

- informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania w sytuacjach kryzysowych,
- działanie na różnych szczeblach administracji komórek do spraw informowania i reagowania na sytuacje kryzysowe.

Monitoring środowiska w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” to:

- prowadzenie rejestru i kontroli zakładów ZDR i ZZR przez WIOŚ,
- ewidencja nadzwyczajnych zagrożeń prowadzona przez Straż Pożarną.

3.11. ZADANIA REALIZOWANE NA TERENIE JEDYNEGO W LĘBORKU ZAKŁADU ZALICZONEGO PRZEZ WIOŚ DO POZOSTAŁYCH POTENCJALNYCH SPRAWCÓW POWAŻNYCH AWARII

Zakład Farm Frites Poland S.A. (FFP), zlokalizowany w Lęborku przy ul. Abrahama 13 to jedyny zakład na terenie Lęborka zaliczony do pozostałych potencjalnych sprawców poważnych awarii. W związku z powyższym do Spółki wystosowano pismo z prośbą o charakterystykę zadań realizowanych i planowanych w zakresie ochrony środowiska.

Spółka przedstawiła informację dotyczącą środowiska w latach 2023-24 oraz o planach na lata 2025-2027. FFP na przełomie lat 2023/2024 uruchomiła drugą linię do produkcji mrożonych frytek. Wydajność starej linii to około 15 ton gotowego produktu na godzinę, natomiast wydajność nowouruchomionej linii to około 10 t/h. Ten fakt spowodował, że w fabryce wzrosło zużycie energii, wody oraz ilość emisji. Dodatkowo udziałowcy FFP podjęli decyzję o dalszej rozbudowie mocy produkcyjnych nowej linii z 10 do 15 ton na godzinę. Zakończenie rozbudowy tej inwestycji zaplanowano na III kwartał 2025 r.

Emisje gazów i pyłów

W 2024 roku ilość CO₂ wyemitowanego do atmosfery wzrosła do 37 000 ton z poziomu około 26 000 ton w roku 2023. FFP przewiduje, że szczyt emisji będzie miał miejsce w 2026 r. kiedy to nowa linia do produkcji frytek będzie pracowała z pełną wydajnością przez cały rok kalendarzowy. Udziałowcy FFP oczekują od fabryki znaczącego zmniejszenia ilości emisji. Fabryka ma Plan Dekarbonizacji opracowany przez belgijską firmę konsultingową ENCON. W tym planie jako rok bazowy do obliczenia emisji przyjęto wyniki 2022 r. Wg tego planu szczyt emisji nastąpi 2026 i osiągnie poziom około 44 tys. ton CO₂. FFP zamierza zredukować poziom emisji CO₂ do roku 2030 do poziomu 18 000 ton. Głównym źródłem emisji CO₂ jest spalanie gazu naturalnego, który stanowi ponad 80 % całkowitej ilości energii zużywanej przez FFP. Wewnętrzny zespół FFP pracuje nad projektami zwiększającym efektywność energetyczną fabryki, zastąpieniem części gazu bez emisyjnym biometanem oraz zainstalowaniem e-boilerów. E-boilery to urządzenia, które wykorzystują do produkcji pary energię elektryczną, aby zainstalować e-boilery potrzeba zmiany infrastruktury przez Energa-Operator S.A. Obecnie w FFP parę produkuje się spalając gaz ziemny.

Poprawa efektywności energetycznej

Wybudowanie i uruchomienie nowej linii jest wyzwaniem na FFP. Stara linia ma bardzo podobne urządzenia jak uruchomiona nowa linia. Jednakże jest zauważalna różnica funkcjonalna. Stare urządzenia działają wg innych zasad, używają innych programów i sterowników. Dział Techniczny pracuje intensywnie na efektywnym połączeniu obu systemów. Wspomniany zespół pracowników technicznych opracował listę projektów poprawiających efektywność energetyczną fabryki. W 2024 przyniosło to efekt w postaci obniżenia jednostkowego zużycia energii na 1 tonę produktu o około 40 %.

Materiałochłonność i odpadowość

Ze względu na uruchomienie drugiej linii produkcyjnej zwiększyło się także zużycie podstawowego surowca do produkcji frytek — ziemniaków do poziomu około 380-400 tys. ton rocznie. W ślad za zwiększonym zużyciem ziemniaków wzrosła także ilość produkowanych odpadów do poziomu około 80 tys. ton. Od wielu lat FFP wdraża politykę właściwego zagospodarowania odpadów. Ponad 99 % odpadów generowanych w FFP podlega recyklingowi lub utylizacji. Po pierwsze FFP wykorzystuje odpad ziemniaczany z linii frytek do produkcji produktów ziemniaczanych na dwóch pozostałych działających w FFP liniach produkcyjnych tj. linii do produkcji placków oraz platków ziemniaczanych. Odpad skrobi, rozgotowanych ziemniaków oraz części ścinki mokrej jest przekazywany jako wsad do produkcji lokalnej gorzelni. Pozostałe odpady organiczne, w tym osady z zakładowej oczyszczalni są przekazywane do lokalnej biogazowni oddalonej tylko o 17 km jak wsad do produkcji biogazu, który jest spalany w 2 jednostkach kogeneracyjnych, produkujących energię elektryczną oraz ciepłą. Prąd płynie do sieci a ciepło ogrzewa domy w miejscowości w pobliżu biogazowni. FFP wraz z biogazownią pracują nad wspólnym projektem biometanu. Biometan to biogaz podczyszczony do parametrów gazu naturalnego. Projekt zakłada podczyszczenie, skroplenie i przewiezienie do FFP około 2 mln m³ biometanu, co pozwoli zmniejszyć emisję CO₂ o około 4 tys. ton.

Zużycie wody

Także ze względu na drugą linię frytkową oraz zmiany technologiczne nastąpiło zwiększenie zużycia wody. Na nowej linii ziemniaki są myte zanim trafią do bunkrów przed dobraniem miksów produkcyjnych. Dodatkowo w 2024 roku miało miejsce kilka dodatkowych awarii, które zwiększyły zużycie wody. Nastąpiła zmiana sposobu monitorowania zużycia wody. FFP zaplanowało przeprowadzenie pilotażu instalacji odwróconej osmozy (RO). Ocena pilotażu oraz decyzja odnośnie docelowej instalacji RO jest planowana na I-II kwartał 2026 roku. Wg założeń docelowa instalacja RO powinno podczyszczać 30 m³ podczyszczonych ścieków do standardu wody pitnej, co oznacza zmniejszenie poboru wody o około 180-190 tys. m³ a także zmniejszenie w takim samym zakresie ilości zrzucanych ścieków.

Oddziaływanie akustyczne

Uruchomienie drugiej linii nie pozostało bez wpływu na oddziaływanie akustyczne fabryki na pobliskie tereny. Zainstalowanie dodatkowych stacji wentylacyjnych na dachach hal zwiększyło poziom hałasu. FFP podjęła działania aby zidentyfikować główne źródła hałasu. W tym celu zamówiła ekspertyzę oraz audyt akustyczny w specjalistycznej firmie. Zrealizowane najważniejsze punkty z tych dokumentów tj. wymieniono dwie dmuchawy stałego typu na oczyszczalni zamieniając je na dmuchawy pracujące na łożyskach magnetycznych, zainstalowano kurtynę przy tunelu mrozącym placków, zabudowano oraz ukierunkowano w stronę DK6 wyloty kominów wentylacyjnych. Przeprowadzono badania poziomu hałasu wiosną 2025, które wykazały

przekroczenia poziomu w porze nocnej, kiedy dopuszczalny limit jest niższy. FFP mieści się w limicie poziomu hałasu w porze dnia.

Ochrona zieleni

FFP dba o tereny zielone na obszarze fabryki oraz o drzewa i krzewy. Podczas prac budowlanych firmy realizujące jakiegokolwiek zadania muszą zabezpieczyć istniejące drzewa oraz krzewy przed zniszczeniem.

Podsumowanie

Do końca 2025 roku FFP zaplanowała przygotowanie Planu Zrównoważenia dla fabryki FFP do 2030 roku. Najważniejsze punkty, które obejmie ten dokument to:

- redukcja poziomu emisji CO₂ do poziomu 18 tys. ton do roku 2030,
- zmniejszenie zużycia wody o min 180-190 tys. m³ dzięki instalacji RO,
- poprawa efektywności energetycznej fabryki na 1 tonę gotowego produktu,
- zakup energii elektrycznej tylko z świadectwami pochodzenia (cała energia elektryczna zużywana w FFP będzie pochodziła ze źródeł odnawialnych, czyli emisji CO₂ w zakresie 2 będą, równe zero),
- zostanie przygotowany wewnętrzny plan redukcji poziomu hałasu generowanego na zewnątrz fabryki (zabudowy, tłumiki, wymiana urządzeń na cichsze).

3.12. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Wśród **najistotniejszych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów** realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Łęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029” w ostatnich latach wymienić należy zmiany w kierunku pozytywnym i negatywnym.

Zmiany pozytywne lub utrzymanie stanu pozytywnego:

1. Zmniejszenie zużycia energii, ograniczanie strat ciepła m.in. poprzez termomodernizację budynków czy remonty polegające na wymianie stolarki. Wymienione zadania poprawiają sprawność energetyczną budynków, dzięki czemu możliwe jest ograniczenie zużycia surowców na cele ich ogrzewania i przygotowania c.w.u. Mniejsze zużycie surowców przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i ochronę klimatu.
2. Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego dzięki wymianie źródeł ogrzewania budynków.
3. Poprawa jakości powietrza widoczna we wskaźnikach prezentowanych przez GIOŚ – w 2024 r. na opisywanym terenie nie wyznaczono strefy przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie benzo(a)pirenu, co miało miejsce w latach wcześniejszych (dla całej strefy).
4. Budowa drogi ekspresowej S6, z zastosowaniem rozwiązań minimalizujących hałas (w relacji wschód-zachód), co spowoduje zmniejszenie lub likwidację uciążliwości akustycznych.
5. Modernizacja taboru komunikacji miejskiej poprzez zakup nowych autobusów.
6. Podejmowanie działań związanych z edukacją ekologiczną w obszarze ograniczania niskiej emisji oraz informowaniem o wymaganiach przepisów.
7. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji hałasu na środowisko oraz zdrowie ludzi: modernizacja

- nawierzchni dróg, budowa i odnowienie chodników, podejmowanie działań na rzecz poprawy wszystkich użytkowników dróg. Wszystkie te zadania służą zrównoważeniu ruchu i sprzyjają rezygnacji z przejazdów samochodem na rzecz przemieszczania się pieszo lub rowerem. Dzięki temu ograniczona jest emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych.
8. Brak zagrożenia ze strony pól elektromagnetycznych ze względu na brak przekroczeń dopuszczalnych norm.
 9. Woda dostarczana siecią wodociagową posiada parametry odpowiadające wymogom. Potwierdzają to badania PSSE. W przypadku obniżenia jakości podejmowane są skuteczne działania naprawcze. Realizowane są działania na rzecz modernizacji sieci wodociagowej.
 10. Dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 11.
 11. Konsekwentna edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami. Osiągnięcie wymaganych prawem poziomów w gospodarce odpadami.
 12. Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony środowiska.

Zmiany negatywne lub utrzymanie stanu negatywnego:

1. Stężenia ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście całej strefy pomorskiej do której należy Miasto Łębork pozostały na poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne.
2. Nerozwieszony problem narażenia mieszkańców na hałas co związane jest z przebiegiem drogi wojewódzkiej nr 214 (relacja północ-południe) przez zabudowę zwartą Łęborka.
3. Zbyt wolne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Jest to niezbędne do osiągnięcia celu jakim jest całkowite wyeliminowanie z użytkowania wyrobów zawierających azbest do dnia 31.12.2032 r.
4. Brak uzasadnienia ekonomicznego przyłączenia części nieruchomości do sieci kanalizacyjnej ze względu na wysokie koszty budowy sieci kanalizacyjnej w zabudowie rozproszonej. Udało się uzupełnić wiedzę w zakresie szamb, jednak nadal brak pełnej informacji o występujących, potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych. Brakuje technicznych możliwości rzetelnej kontroli szczelności zbiorników. Dlatego podejmowane działania skoncentrowane były na egzekwowaniu obowiązku przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wobec właścicieli nieruchomości którzy dotychczas nie podłączyli swoich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, mimo technicznej możliwości, a także kontroli odprowadzania ścieków sanitarnych z nieruchomości, które z przyczyn technicznych i ekonomicznych nie mogą być przyłączone do sieci kanalizacyjnej.
5. Zły stan badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Miasto Łębork (na podstawie aPGW i badań WIOŚ / GIOŚ).

Biorąc pod uwagę powyższe informacje oraz dane przedstawione w formie opisowej w poprzednich rozdziałach należy pozytywnie ocenić realizację programu ochrony środowiska Miasta Łęborka. **Przeważają pozytywne aspekty podejmowanych działań.**

Stały monitoring wdrażania zapisów programu powinien być prowadzony w cyklu dwuletnim, co oznacza, że co dwa lata należy opracować raport z realizacji obowiązującego dokumentu. Wyniki tego raportu powinny być wskazówką, co należy poprawić, gdzie skoncentrować działania.

Podsumowując, **Miasto Łębork dobrze realizuje program ochrony środowiska.** Jest to widoczne w szczególności w odniesieniu do inwestycji, które realizowane są sukcesywnie.

Poprawiła się **jakość powietrza**, co związane jest m.in. z termomodernizacją i remontami budynków oraz powstaniem odnawialnych źródeł energii. Realizacja projektów pozwoliła na zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji szkodliwych dla środowiska, generowanych podczas wytwarzania energii dla obiektu. Ponadto wdrożono system zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych (CEEB). Zadanie jest realizowane w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, będącą cyfrową ewidencją źródeł ciepła, budowaną na podstawie informacji pozyskiwanych z deklaracji składanych przez właścicieli lub zarządców budynków. Miasto Łębork ma bieżący podgląd jakości powietrza oraz prognoz jego zanieczyszczeń.

Gmina prowadziła działania informacyjno-edukacyjne w ramach pomocy mieszkańcom w pozyskiwaniu funduszy m.in. na wymianę starych kopciuchów. W celu poprawy jakości powietrza założono podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia emisyjności spaliny i eliminowania spalania niskiej jakości paliw. Efekt ograniczeń będzie miał wpływ na zmniejszanie się stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu w powietrzu.

Ochrona przed **hałasem** realizowana była poprzez budowę drogi ekspresowej S6, remonty dróg, chodników, wsparcie komunikacji publicznej. Wykonanie postulatów związanych z ochroną przed hałasem na poziomie gminnym było zrealizowane też poprzez odpowiednie kształtowanie polityki przestrzennej realizowanej na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz podejmowanych na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W trakcie przygotowania jest plan ogólny. Kontrola emisji hałasu do środowiska jest prowadzona przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ochrona przed oddziaływaniem **pól elektromagnetycznych** realizowana jest poprzez właściwe planowanie przestrzenne. Natomiast pomiary realizuje m.in. GIOŚ, który potwierdził brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM. Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju. Realizacja zadania polegała więc przede wszystkim na przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych norm promieniowania pola elektromagnetycznego (np. zapewnienie odpowiedniego lokowania anten telefonii komórkowej) oraz systematycznym monitoringu stanu urządzeń emitujących tego typu pole.

Monitoringiem **wód powierzchniowych i podziemnych** objęte są tzw. jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych (JCWP i JCWPd), jednostki wydzielone na potrzeby zarządzania wodami, zgodnie z aktualnie obowiązującym planem gospodarowania wodami dla danego dorzecza, w przypadku Miasta Łęborka – dla dorzecza Wisły. Niestety jakość wód powierzchniowych wymaga poprawy. Aby ten stan poprawić potrzebne są wspólne działania wielu samorządów, które znajdują się w zasięgu zlewni JCWP. W podziale wód podziemnych Miasto Łębork znajduje się w granicach JCWP nr 11, której stan chemiczny i ilościowy jest dobry.

Miasto rozwija **gospodarkę wodno-ściekową**. Realizuje bieżące zadania polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury. Działania te przyczyniają się o poprawy jakości dostarczanej wody oraz zmniejszenia strat wody i awaryjności sieci. Realizacja zadań jest jednak uzależniona od kategorii pilności, jak również możliwości finansowych i technicznych samorządu. Miasto w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków

i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę stanu technicznego szamb i umów na opróżnianie szamb.

Realizacja poprawnej gospodarki wodno – ściekowej przyczynia się do zmniejszenia presji wywieranej przez nieczystości ciekłe na stan **gleb** i wód. Jest to jednak zadanie długoletnie i częściowo niezależne do realizacji zadań podejmowanych aktualnie. Zanieczyszczenia nie znają granic administracyjnych i właściwe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin w konkretnym miejscu, ma wpływ na jakość wód powierzchniowych w całym regionie.

Miasto prowadzi edukację zmierzającą do zwiększenia poziomów recyklingu i odzysku **odpadów komunalnych**. W celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, zgodnie z obowiązkiem ustawowym Burmistrz corocznie opracowuje analizę stanu gospodarki odpadami. W analizach przedstawiono szczegółowe dane, które wskazują na fakt, że gospodarowanie odpadami komunalnymi przebiega prawidłowo, ale nie wszystkie wymagane prawem poziomy w gospodarce odpadami zostały osiągnięte. W związku z corocznym wzrostem wymaganych poziomów recyklingu niezbędne jest zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Właściciele nieruchomości powinni być wspierani w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Podejmowano zadania w zakresie poprawy stanu **zasobów przyrodniczych**, zieleni publicznej i ich rozwoju. Łębork posiada tereny atrakcyjne i cenne przyrodniczo, częściowo objęte prawną ochroną przyrody. Nadleśnictwo gospodaruje zasobami leśnymi zgodnie z obowiązującym Planem Urządzania Lasu oraz obowiązującymi przepisami prawa związanymi z gospodarką leśną i ochroną przyrody. Podejmowane działania miały za zadanie przede wszystkim bieżące utrzymanie istniejących urządzonych terenów zielonych np. poprzez zwiększenie różnorodności biologicznej. Ponadto wykonano wiele prac pielęgnacyjnych na zieleni w przestrzeni publicznej. Każde z tych działań ma za zadanie wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni z zachowaniem jej estetyki.

Nie uległy zmianie wskaźniki określone dla zagrożeń poważnymi awariami – brak na opisywanym terenie zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W latach 2023-2024 nie wystąpiły **nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska**.

Podejmowane działania przyczyniają się do zachowania oraz poprawy jakości środowiska na obszarze Miasta Łęborka. Należy mieć jednak na uwadze, że efekty realizacji inwestycji w określonym okresie sprawozdawczym nie zawsze widoczne są od razu. Przykładowo:

- efekty wymiany przestarzałych źródeł ciepła widoczne są dopiero w kolejnym sezonie jesienno-zimowym,
- wynikające z podejmowanej edukacji ekologicznej, zmiany nawyków dotyczących gospodarowania odpadami przełożą się na poprawę wskaźników w zakresie segregacji odpadów w kolejnych latach,
- efekty likwidacji potencjalnie nieuszczelnionych zbiorników bezodpływowych czy ograniczenie zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa może przełożyć się na poprawę jakości wód powierzchniowych nawet po kilku latach.

Ponadto przygotowano szereg opracowań i dokumentacji (np. dotyczących przebudowy dróg), których efekt będzie widać dopiero w kolejnym etapie sprawozdawczym, tj. po zrealizowaniu inwestycji.

Miasto Łębork uwzględnia zasady ochrony środowiska w opracowywanych dokumentach. W 2025 r. prowadzone były prace związane z aktualizacją dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łęborka”.

Rozpoczęły się również prace związane z aktualizacją dokumentu pn.: „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka”, które zakończą się najpóźniej w czerwcu 2026 r. Trwają też prace nad aktualizacją dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Miasta Łęborka na lata 2021-2030”.

Analiza wykonania zadań pozwala na stwierdzenie, że **podstawowymi barierami w realizacji zadań** przewidzianych w dotychczas realizowanym programie ochrony środowiska oraz wynikających z niniejszego projektu, były i mogą być w przyszłości:

1. **Bariery finansowe** – każda jednostka samorządu terytorialnego posiada ograniczone środki finansowe i tylko część z nich może przeznaczyć na realizację zadań służących ochronie środowiska. Znaczna część zadań musi być realizowana ze środków własnych lub co najmniej należy zapewnić wkład własny. Ponadto niepewna jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych, np. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 czy innych środków unijnych i krajowych. Dlatego niektóre zadania muszą być odsunięte w czasie.
2. **Nadzwyczajne zagrożenia**, których nie można było przewidzieć w momencie planowania zadań w POŚ – przykładem takiej bariery były **ograniczenia związane z pandemią COVID-19**. Wprowadzenie obostrzeń wydłużyło część procedur administracyjnych zmierzających do realizacji inwestycji, a niektóre zadania związane np. z edukacją zupełnie odwołano co wynikało z konieczności minimalizacji kontaktów społecznych.
3. **Bariery związane ze zmiennością przepisów** – szybko zmieniające się prawo np. w zakresie sposobów segregacji odpadów (nowe rozporządzenia), mogą być np. dla mieszkańców niejasne. Realizując wiele zadań z zakresu ochrony środowiska, właściciele bądź zarządcy nieruchomości muszą mierzyć się ze zdobyciem pozwoleń i decyzji i może być to czynnikiem zniechęcającym ich do podjęcia realizacji zadania.
4. **Bariery wynikające z niewystarczającej świadomości ekologicznej** – skuteczność ochrony środowiska zależy od zaangażowania wszystkich obywateli w konkretne działania. Obejmuje m.in. świadomą konsumpcję, ograniczenie wytwarzania odpadów i odpowiednią ich segregację, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Osiągnięcie celów środowiskowych zależy od poziomu kompetencji ekologicznych reprezentowanych przez społeczeństwo.
5. **Bariery prawne** – każde zadanie jakie mogłoby być realizowane w zakresie ochrony środowiska musi być zgodne z obowiązującym prawem (np. z zakresu strategicznych ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko), co w związku z mnogością interpretacji prawnych przepisów może powodować długotrwałą realizację niektórych zadań bądź niespójność działań podejmowanych przez różne podmioty.
6. **Brak konsekwentnej polityki w zakresie ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym i krajowym** - przyjęte w polityce ekologicznej cele, zasady i priorytety w dużym stopniu określają rodzaj i sposób organizacji systemu zarządzania środowiskiem na szczeblu samorządu terytorialnego oraz charakter środków i instrumentów zarządzania. Nie zawsze można przewidzieć kierunek zmian – np. jeszcze kilka lat temu, uwagę kierowano na rozwój sieci gazowej, a obecnie możliwość montowania kotłów gazowych jak i użytkowania gazu ziemnego jako surowca będzie ograniczana.

3.13. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE MIASTA ŁĘBORKA

Uwarunkowania wewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze Miasta Łęborka zostały szczegółowo opisane w rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Łębork jest miastem w powiecie łębskim, pełniącym w regionie ważną rolę administracyjną, edukacyjną i kulturalną. Jest to również centrum usługowo – handlowe regionu, posiadające liczne zabytki i inne atrakcje turystyczne.

W Łęborku ze względu na zwarty charakter zabudowy w centralnej części obszaru występuje problem fragmentacji terenów zielonych, które nie tworzą spójnej całości. Należy dążyć do stworzenia korytarzy ekologicznych poprzez rewitalizację i tworzenie nowych terenów zieleni oraz nasadzenia, a także pielęgnację istniejącej roślinności. Mimo występujących problemów Łębork posiada cenne walory przyrodnicze. Położenie w dolinie Łeby wpływa na bogactwo świata roślin i zwierząt.

Stopień degradacji poszczególnych komponentów jest zróżnicowany. Notowane zagrożenie przekroczenia norm w zakresie stanu powietrza, oraz hałasu wynika z użytkowania w budynkach mieszkalnych instalacji grzewczych o niskiej sprawności grzewczej oraz zanieczyszczenia powietrza i klimatu akustycznego związanego z transportem drogowym. Ten ostatni czynnik generuje zagrożenia szczególnie w ciągu dróg tranzytowych. Nerozwiązany pozostaje tranzyt w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214 – relacji północ – południe.

W związku z występującymi przekroczeniami standardów jakości powietrza, niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań. Poprawa jakości powietrza zapewne wyniknie z wprowadzania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających podczas spalania surowców tradycyjnych w piecach CO.

Istotnym zagrożeniem jest występowanie w ostatnich latach długotrwałych susz i ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wpływa to również na jakość i stan funkcjonujących obszarów cennych przyrodniczo. Ponadto na opisywanym terenie występują obszary leśne przydatne m.in. dla rekreacji.

Miasto Łębork posiada rozwiniętą infrastrukturę wodociagową. Słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna. Funkcjonują zbiorniki bezodpływowe, które stanowią potencjalne zagrożenie dla gleb i wód, gdyż nie ma pewności co do ich szczelności.

W odniesieniu do gospodarowania odpadami komunalnymi Miasto Łębork realizowało zadanie polegające na osiągnięciu wymaganych poziomów ekologicznych, których niestety w części nie udało się osiągnąć. Doskonalony jest system odbioru odpadów komunalnych co wpływa na możliwość prowadzenia prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz ich kierowania do odpowiednich instalacji zapewniających wysokie, wymagane przepisami poziomy odzysku w przyszłych latach. Należy kontynuować działania mające na celu systematyczną poprawę w ramach gospodarowania odpadami komunalnymi.

Dla standardów jakości powietrza zagrożeniem dla jednostki może być niska emisja z zabudowy jednorodzinnej oraz emisja wzdłuż ciągów komunikacyjnych czy lokalnych emitorów punktowych. Nieruchomości posiadają głównie indywidualne źródła ciepła, którymi często są piece niespełniające wymaganych norm środowiskowych, w których spalane są wysokoemisyjne

surowce tradycyjne, przede wszystkim węgiel. Pozytywnym uwarunkowaniem wewnętrznym jest realizowany i planowany rozwój odnawialnych źródeł energii.

Położenie jednostki na tle powiatu i regionu stanowi podstawę do rozważań na temat uwarunkowań zewnętrznych jednostki. Notowane tendencje urbanizacyjne i społeczne wskazują na postępującą presję w zakresie zabudowy terenów miejskich, co wiąże się koniecznością rozbudowy infrastruktury i zajmowania nowych terenów pod zabudowę, nie tylko mieszkaniową, ale także rekreacyjną czy związaną z aktywizacją gospodarczą. Właściwe planowanie przestrzenne pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na terenach do tego niewłaściwych, bliskich liniom energetycznym, obszarom działalności gospodarczej, czy charakteryzujących się dużą bioróżnorodnością.

Na jakość wód w ramach jednolitych części wód wpływ ma nie tylko działalność mieszkańców i podmiotów działających w granicach Miasta Łęborka, ale także wszystkich działań i presji (np. użytkowania rolniczego), co przekłada się na jakość wód w tym rejonie.

Przez Miasto Łębork przebiegają drogi tranzytowe. Położenie zwartej zabudowy wzdłuż dróg wpływa jednak na jakość powietrza i poziom hałasu.

Na stronach internetowych Miasta Łęborka oraz w lokalnej prasie sukcesywnie zamieszczane są informacje związane z edukacją ekologiczną. Dołączane są ulotki informacyjne, które trafiają do wszystkich mieszkańców.

W ramach edukacji ekologicznej drukowane są plakaty informacyjne, które zamieszczane są w punktach spotkań mieszkańców, użyteczności publicznej.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy oraz największe sukcesy Miasta Łęborka na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnych tabelach.

Tabela 26. Najważniejsze problemy Miasta Łęborka z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Stan aktualny	Cel poprawy
przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń ozonu (poziom długoterminowy), w poprzednich latach również benzo(a)pirenu i pyłów zawieszonych, w kontekście całej strefy pomorskiej, wysoki udział indywidualnych, tradycyjnych pieców na paliwa stałe	podjęcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza (np. wymiana pieców, termomodernizacja budynków) zarówno w kontekście całej strefy pomorskiej, jak i Miasta Łęborka indywidualnie, co powinno być zweryfikowane prowadzonymi pomiarami, wymiana źródeł ciepła na spełniające normy środowiskowe
duży udział ruchu tranzytowego, stan dróg wymagający poprawy i bieżącej modernizacji, konieczność rozbudowy systemu dróg rowerowych, ograniczony zasięg komunikacji zbiorowej, dominacja transportu samochodowego indywidualnego	modernizacja dróg, promowanie ruchu rowerowego wraz z rozwojem odpowiedniej infrastruktury, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu i przewozie pasażerów w komunikacji zbiorowej
niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej poza granicami aglomeracji kanalizacyjnej, brak możliwości dokładnej kontroli postępowania ze ściekami gromadzonymi w potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych	rozważenie budowy sieci kanalizacyjnej, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne, kontrola systemu opróżniania zbiorników bezodpływowych

Stan aktualny	Cel poprawy
nieodpowiednia segregacja odpadów przez część mieszkańców, zagrożenie nielegalnym postępowaniem z odpadami (dzikie składowiska)	uszczelnienie systemu odbioru i zagospodarowania odpadów, rozwój ich selektywnego zbierania, konieczność optymalizacji systemu
wysoki i rosnący koszt świadczenia usług za zagospodarowanie odpadów komunalnych i problem braku bilansowania się wpływów i wydatków	konieczność optymalizacji systemu w celu osiągnięcia stanu, kiedy wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą równoważyć się z kosztami systemu
zły stan wód powierzchniowych	zmniejszenie presji na wody powierzchniowe np. poprzez budowę sieci kanalizacyjnej (ograniczenie możliwości zanieczyszczenia wód ściekami), właściwe nawożenie pól (ograniczanie spływu powierzchniowego), edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego stosowania nawozów i środków ochrony roślin
brak spójnego systemu zieleni urządzonej, niewystarczająca retencja wód opadowych w kontekście postępujących zmian klimatu	wykorzystanie walorów i funkcji przyrodniczych istniejącej zieleni miejskiej w kontekście postępujących zmian klimatycznych, wykorzystanie i zatrzymanie wód w zlewni poprzez stworzenie systemu zbiorników w newralgicznych rejonach Łęborka w układzie istniejącego systemu zbierania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych
duża masa wyrobów zawierających azbest użytkowanych i zmagazynowanych na terenie Miasta Łęborka	sukcesywne unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Źródło: opracowanie własne

Tabela 27. Najważniejsze sukcesy Miasta Łęborka z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Uwarunkowania lub podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
opracowanie i przyjęcie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Łębork	realizacja zadań wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Łębork, możliwość wsparcia mieszkańców z środków zewnętrznych	aktualizacja dokumentu i dalsza, konsekwentna realizacja zadań wynikających z przyjętego dokumentu w celu poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia zanieczyszczeń do środowiska (wymiana źródeł ogrzewania budynków, termomodernizacja budynków)
uwzględnianie w mpzp oddziaływania pól elektromagnetycznych	brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	utrzymanie osiągniętych wyników
ochrona zasobów geologicznych i gleb przez odpowiednie planowanie przestrzenne i niepodejmowanie działań mogących spowodować	właściwe zagospodarowanie złóż, prowadzenie rekultywacji w miarę potrzeb, konsekwentna ocena jakości gleb i ich zasobności w makroelementy na zlecenie rolników	dalsze właściwe planowanie przestrzenne mające na celu ochronę gleb i zasobów geologicznych, bieżący monitoring gleb

Uwarunkowania lub podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
zanieczyszczenie tych komponentów środowiska		
podjęcie działań odpowiednich organów na rzecz ochrony obszarów cennych pod względem przyrodniczym	występowanie form ochrony przyrody: obszaru chronionego krajobrazu i pomników przyrody	właściwe utrzymanie i ochrona terenów i obiektów chronionych
bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i jej rozwój	woda według ocen PSSE spełnia wymagane normy (skuteczne działania naprawcze)	dalsza rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kontrola jakości wody
objęcie Miasta Łęborka zasięgiem aglomeracji kanalizacyjnej (aktualizacja granic)	sukcesywna rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w stopniu zapewniającym skanalizowanie prawie całego obszaru	bieżąca modernizacja i rozbudowa w miarę potrzeb sieci kanalizacyjnej w wyznaczonych granicach aglomeracji w celu objęcia wszystkich mieszkańców zasięgiem sieci kanalizacyjnej
prowadzenie właściwej polityki przestrzennej uwzględniającej walory środowiskowe, co nie predysponuje tego obszaru do lokalizacji zakładów mogących znacząco oddziaływać na środowisko	brak zakładów ZDR (Zakładów Dużego Ryzyka) i ZZR (Zakładów Zwiększonego Ryzyka) występowania poważnej awarii przemysłowej, brak nadzwyczajnych zdarzeń	dalsze prowadzenie właściwej polityki przestrzennej uwzględniającej wysokie walory środowiskowe gminy, kontrola podmiotów działających na tym obszarze w celu przeciwdziałania zagrożeniom dla ludzi i środowiska
podjęcie działań odpowiednich organów na rzecz ochrony obszarów cennych pod względem przyrodniczym	występowanie form ochrony przyrody: obszaru chronionego krajobrazu, pomników przyrody	właściwe utrzymanie i ochrona terenów i obiektów chronionych, ustanowienie programów ochronnych

Zródło: opracowanie własne

IV. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

4.1. WPROWADZENIE

Program ochrony środowiska, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zaplanowane działania będą realizowane przez Miasto Łębork lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Jednostka będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1.1. Dokumenty międzynarodowe²⁸

Unia Europejska stoi w obliczu złożonych problemów środowiskowych, począwszy od zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej po wyczerpywanie się zasobów i zanieczyszczenie. Aby rozwiązać te problemy, europejska polityka ochrony środowiska ma za podstawę zasady ostrożności, zapobiegania, usuwania zanieczyszczeń u źródła oraz zasadę „zanieczyszczający płaci”. W 2019 r. Komisja zainicjowała **Europejski Zielony Ład** i umieściła kwestie środowiskowe na pierwszym planie polityki UE.

Jednak znacznie wcześniej przyjęto deklaracje na szczeblu międzynarodowym. W 1972 r. w Sztokholmie odbyła się pierwsza Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie ochrony środowiska. Uznała ona kwestie środowiskowe za centralny problem międzynarodowy i zatwierdziła zasady należytego zarządzania środowiskiem, w tym **deklarację sztokholmską i plan działania w sprawie ochrony środowiska**.

W 1992 r. w Rio de Janeiro odbył się „Szczyt Ziemi”. Przyjęto na nim wiele ważnych deklaracji, takich jak **Agenda 21, deklaracja z Rio, Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i Konwencja o różnorodności biologicznej**.

W 1987 r. w jednolitym akcie europejskim wprowadzono nowy tytuł VII „Środowisko”, który stanowi pierwszą podstawę prawną wspólnej polityki ochrony środowiska. Jego celem jest zachowanie jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego i zapewnienie racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Kolejne zmiany traktatów zwiększyły zaangażowanie Wspólnoty w ochronę środowiska, a także rolę Parlamentu Europejskiego. Wśród najistotniejszych późniejszych traktatów europejskich wymienić należy **traktaty z Maastricht, Amsterdamu i Lizbony**.

Od 1973 r. Komisja ogłasza **wieloletnie programy działań w zakresie środowiska (EAP)**, w których wymienia się przyszłe wnioski ustawodawcze i cele unijnej polityki ochrony środowiska. W maju 2022 r. wszedł w życie ósmy EAP, jako prawnie uzgodniony przez UE

²⁸ Informację o międzynarodowych dokumentach w zakresie ochrony środowiska opracowano na podstawie strony <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/71/polityka-ochrony-srodowiska-ogolne-zasady-i-podstawowe-ramy> (Noty tematyczne o Unii Europejskiej Parlament Europejski)

wspólny program na rzecz polityki ochrony środowiska do końca 2030 r. Przypomina o realizacji wizji siódmego EAP na 2050 r.: zapewnienie wszystkim dobrostanu, jednocześnie respektując ograniczenia planety. Nowy program opiera się na celach **Europejskiego Zielonego Ładu**²⁹ w zakresie środowiska i klimatu oraz wspiera osiągnięcie sześciu celów priorytetowych:

- osiągnięcie do 2050 r. celu redukcji emisji gazów cieplarnianych wyznaczonego na 2030 r. oraz neutralności klimatycznej,
- wzrost zdolności adaptacyjnych, wzmocnienie odporności i redukcja podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz rozwój kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

W listopadzie 2019 r. Parlament uznał sytuację klimatyczną i środowiskową w Europie i na całym świecie za alarmującą. Po tej deklaracji w 2021 r. przyjęto Europejskie prawo o klimacie. Zobowiązuje ono UE do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i ustanawia cel redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r. Ponadto w kwietniu 2023 r. Parlament zatwierdził przepisy pakietu „Gotowi na 55”, które służą osiągnięciu celów klimatycznych.

W marcu 2024 r. Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) omówiła sprawozdanie i komunikat Komisji w sprawie pilnej potrzeby podjęcia **działań na rzecz klimatu i środowiska**.

4.1.2. Dokumenty krajowe

W załączniku do „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” podano wykaz najważniejszych dokumentów szczebla krajowego zawierających cele działań w szeroko rozumianej ochronie środowiska. Tymi dokumentami są m.in.:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności przyjęta Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. (M.P. 2013 poz. 121).³⁰
2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. 2017 poz. 260).

²⁹ Komunikat Komisji: Europejski Zielony Ład <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>

³⁰ Uchylona Ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378)

3. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. 2019 poz. 794).
4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjęta Uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. (M.P. 2014 poz. 469).
5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” przyjęta Uchwałą Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. (M.P. 2013 poz. 73), ale obecnie zastąpiona Strategią produktywności 2030 przyjętą Uchwałą nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r. (M.P. 2022 poz. 926).
6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku przyjęta uchwałą Nr 105/2019 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1054).
7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 przyjęta uchwałą Nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1150).
8. Strategia „Sprawne Państwo 2020” przyjęta Uchwałą Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. (M.P. 2013 poz. 136).
9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 przyjęta Uchwałą Rady Ministrów Nr 67 z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. 2013 poz. 377).
10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 przyjęta Uchwałą Rady Ministrów Nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060).
11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 przyjęta Uchwałą Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. (M.P. 2013 poz. 640).
12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 przyjęta Uchwałą Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. (M.P. 2013 poz. 378) obecnie zastąpiona Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 przyjętą Uchwałą Nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)
13. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku przyjęta uchwałą Nr 22/2021 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2021 r. (M.P. 2021 poz. 264).

4.1.3. Dokumenty wojewódzkie

Krajowa polityka ochrony środowiska znajduje odzwierciedlenie na niższych szczeblach. Założenia opracowywanego programu ochrony środowiska opierają się m.in. na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Należą do nich **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego 2030** będący Załącznikiem do uchwały nr 618/L/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 stycznia 2023 r.³¹

W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa pomorskiego, zdefiniowane zagrożenia i problemy oraz mając na uwadze oczekiwane pozytywne zmiany w ochronie środowiska, zaproponowano cele i kierunki interwencji Programu dla poszczególnych obszarów interwencji:

³¹ Wojewódzki Program Ochrony Środowiska został zamieszczony na stronie https://www.bip.pomorskie.eu/e,pobierz,get.html?id=141059&file=zal+do+uchwa%25u0142y+nr+618-L-23+SWP+_PO%25u015AWP+2030.pdf

1. klimat i jakość powietrza

- cel – poprawa stanu jakości powietrza,
- cel – adaptacja do zmian klimatu,
- cel – wspieranie transformacji energetycznej.

2. zagrożenia hałasem

- cel - poprawa klimatu akustycznego,

3. pola elektromagnetyczne

- cel - utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,

4. gospodarowanie wodami

- cel - czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe,
- cel - zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej,
- cel - zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,

5. gospodarka wodno - ściekowa

- cel - racjonalna gospodarka wodno- ściekowa.

6. zasoby geologiczne

- cel - optymalizacja i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,

7. gleby

- cel - przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb.

8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- cel - racjonalna gospodarka odpadami,

9. zasoby przyrodnicze

- cel - ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej,

10. zagrożenie poważnymi awariami

- cel - ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków.

W ramach każdego obszaru interwencji, na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono cele, kierunki interwencji oraz zadania niezbędne do podjęcia w celu poprawy jakości środowiska i jego ochrony.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje należy stwierdzić, że zadania przewidziane na poziomie wojewódzkim są realizowane w odpowiednim zakresie również w niniejszym, gminnym programie ochrony środowiska.

Sejmik Województwa Pomorskiego Uchwałą Nr 376/XXXI/21 z dnia 12 kwietnia 2021 r. przyjął „**Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030**” będzie podstawowym dokumentem strategicznym województwa na najbliższe lata.

Strategia wskazuje trzy cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one uszczegółowione przez 12 celów operacyjnych.

Pierwszym celem operacyjnym jest trwale bezpieczeństwo, które zostało sprecyzowane przez cele operacyjne tj.: bezpieczeństwo środowiskowe, bezpieczeństwo energetyczne, bezpieczeństwo zdrowotne i bezpieczeństwo cyfrowe.

Drugim celem operacyjnym jest otwarta wspólnota regionalna, co należy rozumieć przez cele operacyjne jakimi są: fundamenty edukacji, wrażliwość społeczna, kapitał społeczny i mobilność.

Natomiast cel operacyjny odporna gospodarka będzie realizowany przez cele operacyjne: pozycja konkurencyjna, rynek pracy, oferta turystyczna i czasu wolnego oraz integracja z globalnym systemem transportowym.

Z punktu widzenia ochrony środowiska zasadnicza jest realizacja pierwszego celu strategicznego.

Jednym z priorytetowych wyzwań jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom kryzysu klimatycznego, zanieczyszczeniu wód oraz deficytom w zakresie jakości powietrza, zapewnienie dostępu do dobrej jakości wody pitnej oraz transformacja gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Szczególnej dbałości wymaga zachowanie różnorodności środowiska przyrodniczego oraz ograniczanie presji społeczno-gospodarczej człowieka na środowisko i klimat, a także adaptacja regionu do przewidywanych, negatywnych konsekwencji jego zmian.

Niezbędne jest również stworzenie możliwości zaspokojenia potrzeb energetycznych regionu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, z naciskiem na dążenie do neutralności klimatycznej poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej, w szczególności odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej i rozwój energetyki prosumenckiej.

Wyżej opisane kierunki rozwoju są oczekiwane również w niniejszym gminnym programie ochrony środowiska, dlatego stwierdza się, że jest on zgodny z wojewódzką strategią rozwoju. Oczywiście zadania zostały dostosowane do potrzeb lokalnych na poziomie Miasta Łęborka.

Uchwałą nr 57/VI/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2024 r. został przyjęty **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa pomorskiego**.³² W programie ujęto drogę krajową nr 6 oraz drogę wojewódzką nr 214 na odcinkach przebiegających przez Miasto Łębork. Drogi te zostały również ujęte w opracowanych w 2022 r.:

- Strategicznej mapie hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa pomorskiego,
- Strategicznej mapie hałasu dla dróg wojewódzkich na terenie województwa pomorskiego, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie.

Podstawowym celem programu jest zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem, tj.:

- liczby osób narażonych na znaczną dokuczliwość hałasu;
- liczby osób narażonych na znaczne zaburzenia snu;
- liczby przypadków zachorowalności na choroby niedokrwienne serca.

W tym celu w Programie wskazano działania ograniczające poziom hałasu w środowisku w podziale na:

³² Program ochrony przed hałasem jest dostępny na stronie <https://bip.pomorskie.eu/m,336,programy-ochrony-srodowiska-przed-halasem-w-wojewodztwie-pomorskim.html>

- działania zrealizowane,
- planowane do realizacji w ciągu 5 lat od uchwalenia programu,
- planowane do realizacji długoterminowej – w ciągu 6-10 lat od uchwalenia programu.

Linie kolejowe przebiegające przez Miasto Łębork nie zostały ujęte w Strategicznej mapie hałasu dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie. Dlatego nie zostały ujęte w Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa pomorskiego.

Zarząd Województwa Pomorskiego podał do publicznej wiadomości informację o przyjęciu przez Sejmik Województwa Pomorskiego, mocą uchwały Nr 173/XV/25 z dnia 23 maja 2025 r., „**Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2030**” wraz z planem inwestycyjnym (stanowiącym aktualizację „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022” wraz z planem inwestycyjnym).³³ W dokumencie wyznaczono szereg celów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym ulegającymi biodegradacji, odpadami powstającymi z produktów, odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami pozostałymi.

Opracowany dokument pozwoli zrealizować na szczelbu Miasta Łęborka założenie konsekwentnego unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Na szczelbu wojewódzkim tematykę reguluje **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa pomorskiego**, którą Zarząd Województwa Pomorskiego przyjął Uchwałą Nr 1283/172/08 z dnia 23 grudnia 2008 r.³⁴

Celem programu jest:

- doprowadzenie do stopniowego usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców województwa spowodowanych azbestem,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Uchwałą nr 309/XXIV/20 z dnia 28 września 2020 r. Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął tzw. **uchwałę antysmogową** dla miast³⁵ (osobne uchwały dotyczą Sopotu oraz obszarów poza miastami) wprowadzającą na obszarze województwa pomorskiego ograniczenia oraz zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

³³ Wojewódzki plan gospodarki odpadami jest dostępny na stronie <https://www.bip.pomorskie.eu/m,344,plan-gospodarki-odpadami.html>

³⁴ Wojewódzki program usuwania azbestu dostępny jest na stronie <https://www.bip.pomorskie.eu/a,31142,w-sprawie-przyjecia-programu-usuwania-azbestu-i-wyrobow-zawierajacychazbest-dla-terenu-wojewodztwa-p.html>

³⁵ Uchwała nr 309/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze miast województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw została zamieszczona na stronie <https://bip.pomorskie.eu/a,64127,w-sprawie-wprowadzenia-na-obszarze-miast-wojewodztwa-pomorskiego-z-wylaczeniem-gminy-miasta-sopotu-o.html>

Uchwała antysmogowa, zgodnie z art. 96 POŚ to akt prawa miejscowego wprowadzający ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko.³⁶

Uchwała dotyczy instalacji, w których następuje spalanie paliw, o mocy mniejszej niż 1 MW (niepodlegające obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza albo dokonania zgłoszenia) które służą do zapewnienia właściwej temperatury w obiekcie budowlanym lub jego części, do podgrzewania wody użytkowej lub do produkcji pary technologicznej. Właściciel instalacji odpowiedzialny jest za wymianę starego kotła, natomiast użytkownik instalacji za stosowanie paliw dopuszczonych uchwałą.³⁷

Terminy wymiany instalacji grzewczych na paliwa stałe, które określono w uchwale i uzależniono od wieku tych urządzeń i spełnienia przez nie wymagań w zakresie emisji do powietrza szkodliwych substancji powstających w wyniku spalania paliw stałych.

Uchwały dla miast i obszarów poza miastami (z wyłączeniem Sopotu) województwa mają określone następujące **terminy**:

- od 1 września 2024 r. nie można eksploatować kotłów na paliwa stałe niespełniających wymogów dla klas 3 według normy PN-EN 303-5:2012 lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- od 1 września 2026 r. nie można eksploatować kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- od 1 lipca 2035 r. nie można eksploatować kotłów na węgiel i drewno klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012.

Dopuszczalne źródła ogrzewania w miastach:

- a. jeśli jest dostęp do sieci ciepłowniczej lub gazowej, kocioł na paliwo stałe należy wymienić na: instalację C.O. lub gazową, OZE, instalację na paliwo gazowe, instalację na lekki olej opałowy, energię elektryczną,
- b. jeśli nie ma dostępu do sieci ciepłowniczej lub gazowej, kocioł na paliwo stałe należy wymienić na:
 - instalację C.O. lub gazową,
 - OZE,
 - instalację na paliwo gazowe,
 - instalację na lekki olej opałowy,
 - energię elektryczną,
 - instalację na paliwo stałe spełniającą wymogi ekoprojektu.

Wymagania ekoprojektu to wymagania wynikające z rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.

³⁶ Dokładne informacje o uchwale antysmogowej zamieszczono na stronie <https://bip.pomorskie.eu/m,505,uchwaly-antysmogowe.html>

³⁷ Opracowano na podstawie <https://www.gov.pl/web/wios-gdansk/jakosc-powietrza-w-wojewodztwie-pomorskim-w-2023-roku>

Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń (MOP) – kominek, koza, piec kaflowy niespełniające wymagań ekoprojektu lub nieposiadające tabliczki znamionowej, nie mogą być eksploatowane od dnia 1 września 2024 r. Na terenach z dostępem do sieci ciepłowniczej lub gazowej (miasta) oraz sieci ciepłowniczej (poza miastami) eksploatacja może być tylko okazjonalna i nie może powodować uciążliwości, w tym zadymienia na terenach sąsiadujących. Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, zgodnie z przepisami Prawa budowlanego, nie mogą stanowić głównego źródła ciepła.

Od 1 stycznia 2021 r. wprowadzony został **zakaz stosowania następujących paliw:** mulów węglowych, flotokoncentratów, węgla brunatnego, mieszanek z wysokim udziałem węgla kamiennego o uziarnieniu 0-3 mm, biomasy stałej o wilgotności powyżej 20% (mokrego drewna).

Miasto Łębork należy do strefy pomorskiej, w której obowiązuje Uchwała nr 603/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 roku zmieniająca uchwałę nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 roku w sprawie **programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.**³⁸ Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm.

Zadania przewidziane w programie ochrony powietrza w wymaganym zakresie będą realizowane również w Łęborku. Szereg zadań służących poprawie jakości powietrza zostało przewidzianych w gminnym programie ochrony środowiska.

Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2021, poz. 845) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Programy zawierają analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazują działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP jest plan działań krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych / docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa w danym roku kalendarzowym.

Wszystkie zaplanowane zadania zostały przeanalizowane w kontekście zarówno ekologicznym, jak i ekonomicznym, a więc zostały wybrane tak, by w ramach zaangażowanych środków finansowych zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Jednym z narzędzi mających ułatwić to zadanie jest program priorytetowy **„Czyste Powietrze”**. Umożliwia on dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Aktualne informacje dotyczące programu są publikowane m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska.³⁹

Warto rozważyć skorzystanie z programu **„STOP SMOG”**. Program „Stop Smog” wspiera wymianę bądź likwidację źródeł ciepła i termomodernizację w budynkach mieszkalnych

³⁸ Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej dostępny jest na stronie <https://www.bip.pomorskie.eu/a,68116,zmieniajaca-uchwale-sejmiku-wojewodztwa-pomorskiego-w-sprawie-programu-ochrony-powietrza-dla-strefy-.html>

³⁹ Informacja o programie priorytetowym Czyste Powietrze <https://czystepowietrze.gov.pl/>

jednorodzinnych. Możliwa jest realizacja przedsięwzięć w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych polegających na: wymianie lub likwidacji wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, termomodernizacji, podłączeń do sieci ciepłowniczej lub gazowej, zapewnieniu budynkom dostępu do energii z instalacji OZE, zmniejszeniu zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na energię dostarczaną na potrzeby ich ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej. Szczegółowe informacje dotyczące programu „Stop Smog” są dostępne na internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska.⁴⁰

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska zarządza innymi projektami służącymi ochronie powietrza i klimatu.⁴¹ Są nimi:

- a. Ulga termomodernizacyjna – ulga polega na odliczeniu od podstawy obliczenia podatku (przychodów – w przypadku podatku zryczałtowanego) wydatków poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w jednorodziennym budynku mieszkalnym.
- b. Ciepłe Mieszkanie – program na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych,
- c. Mój prąd – celem programu jest wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej,
- d. Moje ciepło - program wspiera rozwój ogrzewnictwa indywidualnego i rozwój energetyki prosumenckiej w obszarze powietrznych, wodnych i gruntowych pomp ciepła w nowych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych.

4.1.4. Ochrona środowiska na szczeblu powiatowym

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, niniejszy program nawiązuje również do programu ochrony środowiska na szczeblu powiatowym. W czasie opracowania niniejszego gminnego programu ochrony środowiska, na poziomie powiatowym obowiązuje **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łębskiego na lata 2021-2025 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2026-2030**⁴² przyjęty jako załącznik do Uchwały nr XX/153/2020 Rady Powiatu Łębskiego z dnia 25 sierpnia 2020 r.

Cele wyznaczone w powiatowym programie ochrony środowiska są następujące:

- poprawa stanu jakości powietrza,
- poprawa klimatu akustycznego,
- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe,
- racjonalna gospodarka wodno – ściekowa,

⁴⁰ Informacja o programie „Stop Smog” są dostępne na stronie <https://www.gov.pl/web/arimr/stop-smog-20---nowe-lepsze-zasady-od-31-marca2>

⁴¹ Informacja o projektach są dostępne na stronie <https://czystepowietrze.gov.pl/inne-programy>

⁴² Powiatowy program ochrony środowiska opublikowano na stronie <https://bip.starostwolebork.pl/artukul/programu-ochrony-srodowiska>

- optymalizacja i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
- przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb,
- racjonalna gospodarka odpadami,
- ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków.

Cele i kierunki zadań wyznaczone w powiatowym programie ochrony środowiska wynikają z diagnozy stanu obecnego, będącego wynikiem m.in. efektów realizacji zadań określonych w poprzednim programie, z analizy zasobów przyrodniczych, istniejących zagrożeń, a także z zapisów dokumentów strategicznych wyższego szczebla dotyczących ochrony środowiska. Realizacja zadań wpłynie pozytywnie na poprawę stanu środowiska na terenie powiatu, w tym Miasta Łęborka.

4.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŁĘBORKA

Rada Miejska w Łęborku na sesji w dniu 29 kwietnia 2021 r. podjęła Uchwałę Nr XXV-397/2021 w sprawie przyjęcia dokumentu do realizacji **Strategii Rozwoju Miasta Łęborka na lata 2021-2030**. Strategia stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Gminy do roku 2030, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.⁴³ Obecnie w związku ze zmianą Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym trwają prace zmierzające do aktualizacji gminnej strategii rozwoju.

Bazując na założeniach strategii i programów gminnych i wyższego szczebla, a także na wytycznych do opracowania programów ochrony środowiska wyznaczono cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska dla Miasta Łęborka, które wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT dla 10 obszarów interwencji. Wyznaczone priorytety i zadania określone zostały na podstawie celów zawartych w dokumentach wspólnotowych, krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Należy jednak pamiętać, iż od części zadań i priorytetów zawartych w dokumentach wyższego szczebla odstąpiono ze względu na indywidualny charakter rozwoju Miasta Łęborka. W obszarze ww. działań priorytetowych wpisano cele do realizacji w kolejnych latach.

Wskazano 10 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono cele do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania.

⁴³ Strategia została zamieszczona na stronie <https://bip.um.lebork.pl/arttykul/ogloszenie-o-przyjeciu-dokumentu-pn-strategia-rozwoju-miasta-leborka-na-lata-2021-2030-wymagaja>

Tabela 28. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
1	ochrona klimatu i jakości powietrza	ochrona powietrza atmosferycznego	klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (GIOS) ludzi ⁴⁴ za 2023 r.	- klasa A/D2 dla ozonu, - klasa A pozostałe zanieczyszczenia	poprawa klasyfikacji jakości powietrza lub utrzymanie stanu bez przekroczeń	kontynuacja zadań zmierzających do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego	kompleksowa termomodernizacja budynków, która pozwoli na zmniejszenia zapotrzebowania na energię	Miasto Lębork, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
			klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (GIOS) ⁴⁵	klasa A/D2 dla ozonu; klasa A dla NO ₂ i SO ₂	poprawa klasyfikacji jakości powietrza		wymiana źródeł ogrzewania budynków na spełniające normy środowiskowe	Miasto Lębork, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
			moc instalacji OZE włączonych do systemu elektroenergetycznego (Energa - Operator S.A.)	10 692 kW ⁴⁶	zwiększenie mocy OZE		rozwój odnawialnych źródeł energii OZE, tj. mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła	Miasto Lębork, właściciele i zarządcy nieruchomości	brak środków finansowych
			długość sieci gazowej (GUS)	125,0 km	zwiększenie długości sieci		rozwój sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	brak środków finansowych
			długość sieci ciepłowniczej (GUS)	37,3 km, ponadto 18,9 km przyłączy do budynków	zwiększenie długości sieci		rozwój sieci ciepłowniczej	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Lęborku	brak środków finansowych
2	zagrożenia hałasem	ochrona przed hałasem	długość dróg dla rowerów (GUS)	23,7 km	wartość wyższa niż wartość bazowa	rozwój transportu zrównoważonego, uwzględniającego ochronę przed hałasem	budowa infrastruktury rowerowej (drogi rowerowe, stojaki, parkingi rowerowe, itp.)	zarządcy dróg	brak środków finansowych, brak miejsca na lokalizację infrastruktury, np. w ścisłej zabudowie zwartej
			liczba czynnych przystanków autobusowych (GUS)	87 sztuk	wartość wyższa niż wartość bazowa		rozwój transportu zbiorowego oraz jego promocja	Miasto Lębork, zarządcy transportu zbiorowego	niedostosowanie oferty do potrzeb podróżnych
			liczba zanotowanych przekroczeń norm hałasu komunikacyjnego	brak badań	brak przekroczeń norm hałasu		modernizacja systemu komunikacyjnego dla zmniejszenia hałasu (np. przebudowa skrzyżowań, poprawa stanu nawierzchni)	Miasto Lębork, zarządcy dróg	brak środków finansowych
3	pola elektromagnetyczne	ochrona przed polami elektromagnetycznymi	liczba zanotowanych przekroczeń norm PEM	brak przekroczeń	brak przekroczeń norm PEM	właściwe planowanie przestrzenne w zakresie PEM uwzględniające wyniki pomiarów narażenia na PEM	monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ, zarządca infrastruktury	brak wyznaczenia punktów pomiarowych na opisywanym terenie w kolejnych latach

⁴⁴ - szczegółowe informacje podano w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM10, pył PM2,5, benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe PM10, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM10

⁴⁵ - szczegółowe informacje podano w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), ozon (O₃),

⁴⁶ do sieci elektroenergetycznej włączone są instalacje OZE w ilości 745 sztuk o łącznej mocy 10 692 kW (dane Energa – Operator S.A. wg stanu na 11.06.2025 r.).

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
4	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wodnych	jakość wód powierzchniowych i podziemnych (GIOŚ)	zły stan wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd	dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych	kształtowanie gospodarki wodami i ochrona wód	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Miasto Lębork, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółki wodne, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, rozproszona odpowiedzialność za realizację zadań
			liczba obiektów małej retencji (dane z różnych źródeł)	brak typowych obiektów małej retencji	rozwój małej retencji		przeciwdziałanie powodzi i suszy	Miasto Lębork, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółki wodne, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, ograniczone możliwości przewidywania ekstremalnych zjawisk pogodowych
5	gospodarka wodno - ściekowa	rozwój gospodarki wodno - ściekowej	długość sieci wodociągowej (wg GUS)	129,7 km	zwiększenie długości sieci	kontynuacja działań dotyczących modernizacji i rozwoju sieci wodno - ściekowej	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	Miasto Lębork, zarządca infrastruktury	brak środków finansowych
			długość sieci kanalizacyjnej (wg GUS)	93,3 km	zwiększenie długości sieci		rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków	Miasto Lębork, zarządca infrastruktury	brak środków finansowych
			liczba zbiorników bezodpływowych (wg GUS)	137 zbiorników	zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych		kontrola i rejestr zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, wraz z kontrolą wywozu nieczystości	Miasto Lębork	ograniczone możliwości kontroli
6	zasoby geologiczne	ochrona zasobów geologicznych	liczba decyzji określających kierunek i zakres rekultywacji terenów poeksploatacyjnych	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby	działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych po zakończeniu eksploatacji	Starosta / właściciel / zarządca złoża	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, brak środków finansowych
			powierzchnia terenów zrehabilitowanych na podstawie decyzji uznającej rekultywację za zakończoną	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby	rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby		nadanie obszarom poeksploatacyjnym funkcji określonych we właściwych decyzjach	Starosta / właściciel / zarządca złoża	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, brak środków finansowych
7	gleby	ochrona gleb	występowanie potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (RDOŚ)	informację dot. potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi umieszczono w rozdziale 3.6.3.	podjęcie stosownych działań wobec potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	odpowiednie gospodarowanie glebami	szkolenie mieszkańców i rolników w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin przez ODR, ocena zasobności gleb przez OSCHR, ochrona gleb w planowaniu przestrzennym	właściciele gruntów, GIOŚ, ODR, OSCHR	rozporoszona odpowiedzialność za realizację działań

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	rozwój systemu gospodarki odpadami	poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	nie został osiągnięty	osiągnięcie wymaganych w danym roku poziomów	zapewnienie właściwej obsługi właścicieli nieruchomości w zakresie odbioru odpadów	rozwój systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	Miasto Lębork, właściciele nieruchomości, podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	nieprawidłowa segregacja odpadów, niechęć do przydomowych kompostowników, ograniczone możliwości odbioru odpadów problemowych
			poziom składowania	osiągnięty w odniesieniu do poziomu obowiązującego od 2025 r.	osiągnięcie wymaganych w danym roku poziomów				
			masa wyrobów zawierających azbest unieszkodliwiona w danym roku	2024 r. – 0,00 Mg, ale we wcześniejszych latach realizowano zadanie	przyspieszenie usuwania azbestu w celu całkowitego usunięcia do 31.12.2032 r.		usuwanie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Miasto Lębork, Urząd Marszałkowski właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	1	minimum 1	edukacja ekologiczna	edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Miasto Lębork, podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	brak prawidłowej segregacji
9	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	powierzchnia terenów zieleni urządzonej (GUS)	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej – 65,73 ha, cmentarze – 13,30 ha, lasy gminne – 0,70 ha	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym	odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	rozwój i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie	Miasto Lębork, właściciele gruntów	brak środków finansowych, chaotyczny rozwój zabudowy
			występowanie form ochrony przyrody (GUS, CRFOP)	tak – obszar chronionego krajobrazu, i pomniki przyrody	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym		ochrona istniejących form ochrony przyrody oraz powołanie nowych	Miasto Lębork, RDOŚ, Marszałek Województwa Pomorskiego	ryzyko uszkodzenia np. pomników przyrody podczas silnego wiatru, brak środków finansowych na szczegółową inwentaryzację istniejących i potencjalnych form ochrony przyrody
			liczba pomników przyrody	20, w tym wieloobiektowe					
							lesistość (GUS)	14,6 %	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2024 r.	Wartość docelowa 2028/2032 r.				
10	zagrożenia poważnymi awariami	ochrona przez nadzwyczajnymi sytuacjami kryzysowymi	liczba zakładów ZDR i ZZR (rejestr GIOS)	0	brak zakładów ZDR i ZZR	podejmowanie działań zmierzających do minimalizacji zagrożeń	prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR	GIOŚ, WIOŚ, jednostki ratownicze	ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń, brak środków finansowych
			liczba awarii w zakładach ZDR i ZZR (rejestr GIOŚ) lub innych nadzwyczajnych zagrożeń (w oparciu o dane WIOS i PSP)	0	brak awarii i innych zdarzeń mających istotny negatywny wpływ na środowisko	zapobieganie poważnym zagrożeniom	doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń	Miasto Lębork, jednostki ratownicze, zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia sytuacji kryzysowych	ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń, brak środków finansowych

Źródło: na podstawie danych udostępnionych przez właściwe instytucje

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Na tle przedstawionych wcześniej zadań ogólnych, poniżej przedstawiono uszczegółowione zadania własne i zadania koordynowane.

5.1. ZADANIA WŁASNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach działania (wymienione w tabelach harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Lęborka, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni kolejnych lat. W poprzedniej tabeli podano wykaz zadań ogólnych przewidzianych dla Miasta Lęborka, a także dla podmiotów innych działających na tym terenie. Oprócz tego, poniżej w tabeli podano wykaz zadań własnych. Pozostawiono je jako ogólne. Jednak ich realizacja będzie przebiegała, a szczegółowe dane dotyczące terminów i kosztów realizacji zostaną podane w dwuletnich raportach z niniejszego programu ochrony środowiska.

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych Miasta Lęborka przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Rok / lata realizacji i zaplanowane koszty realizacji (zł)						Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2032	razem	
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	kompleksowa termomodernizacja budynków, która pozwoli na zmniejszenia zapotrzebowania na energię	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
2.	ochrona klimatu i jakości powietrza	wymiana źródeł ogrzewania budynków na spełniające normy środowiskowe	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
3.	ochrona klimatu i jakości powietrza	rozwój odnawialnych źródeł energii OZE, tj. mikroinstalacji fotowoltaicznych i pomp ciepła	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
4.	zagrożenia hałasem	budowa infrastruktury rowerowej (drogi rowerowe, stojaki, parkingi rowerowe, itp.)	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
5.	zagrożenia hałasem	rozwój transportu zbiorowego oraz jego promocja	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
6.	zagrożenia hałasem	modernizacja systemu komunikacyjnego dla zmniejszenia hałasu (np. przebudowa skrzyżowań, poprawa stanu nawierzchni)	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
7.	gospodarowanie wodami	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
8.	gospodarowanie wodami	przeciwdziałanie powodzi i suszy	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
9.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
10.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie

Lp.	Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Rok / lata realizacji i zaplanowane koszty realizacji (zł)						Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2032	razem	
11.	gospodarka wodno-ściekowa	kontrola i rejestr zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, wraz z kontrolą wywozu nieczystości	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
12.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	rozwój systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
13.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	usuwanie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
14.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
15.	zasoby przyrodnicze	rozwój i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
16.	zasoby przyrodnicze	ochrona istniejących form ochrony przyrody oraz powołanie nowych	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
17.	zasoby przyrodnicze	właściwe gospodarowanie zasobami leśnymi	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie
18.	zagrożenia poważnymi awariami	doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń	Miasto Lębork	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	wg potrzeb i możliwości finansowych	środki własne plus możliwe dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne

5.2. ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

Poniżej zaprezentowano zadania koordynowane. Oznacza to, że będą monitorowane przez Miasto Lębork, ale realizowane przez inne podmioty. Z uwagi na brak określenia kosztów realizacji zadań przez wymienione jednostki, szczegółowe dane o realizacji zadań będą podawane w dwuletnich raportach z realizacji niniejszego programu ochrony środowiska.

Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródło finansowania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków i wymiana źródeł ich ogrzewania, w tym rozwój sieci gazowej i ciepłowniczej.	Właściciele i Zarządcy budynków, MPEC, PSGaz	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
2.	ochrona klimatu i jakości powietrza oraz zagrożenia hałasem	Budowy, remonty i modernizacje dróg, budowa chodników, dróg rowerowych	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku, Zarząd Dróg Powiatowych w Lęborku	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
3.	pola elektromagnetyczne	Monitoring pól elektromagnetycznych.	GIOŚ, zarządca infrastruktury	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
4.	gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółka wodna, właściciele nieruchomości	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
5.	gospodarka wodno - ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę, a także rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lęborku Spółka z o.o.	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
6.	zasoby geologiczne	Rekultywacja w razie stwierdzenia takiej potrzeby	Właściciel / Zarządca terenu	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
7.	gleby	Szkolenie mieszkańców i rolników w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin.	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
8.	gleby	Ocena zasobności gleb przez OSCHR – na zlecenie rolników.	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
9.	zasoby przyrodnicze	Ochrona istniejących form ochrony przyrody oraz powołanie nowych, a także właściwe gospodarowanie zasobami leśnymi	RDOŚ, Marszałek Województwa Pomorskiego, Nadleśnictwo Lębork, zarządcy lasów	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
10.	zagrożenia poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR	Główny Inspektor Ochrony Środowiska	zgodnie z budżetem zaplanowanym na dany rok	środki własne, możliwe dofinansowanie zewnętrzne

Źródło: opracowanie własne

VI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. PRZEGLĄD ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Część zadań przewidzianych w niniejszym programie Miasto Łębork będzie realizowało z własnych środków budżetowych. Jednak biorąc pod uwagę bardzo wysoki koszt realizacji inwestycji infrastrukturalnych niemożliwe jest wykonanie całości zadań tylko środkami własnymi. Dlatego należy zwrócić uwagę, że Gmina powinna korzystać również z środków Unii Europejskiej, środków budżetu państwa czy dotacji udzielanych przez samorząd wojewódzki.

Do najistotniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska zewnętrznych źródeł finansowania, które mogą być wykorzystane przy realizacji zadań przewidzianych w niniejszym dokumencie należą:

1. **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.** Program stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020. Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym m.in. poprzez: obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, poprawę bezpieczeństwa transportu. Realizacja programu przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz zwiększenia udziału energii z odnawialnych źródeł. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego). Program dąży do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi. Kolejnym celem programu jest wzmocnienie ochrony bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów i rozwinięcie systemów monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę. Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, rozwijany będzie transport szynowy, zwiększy się dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne. W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego można pozyskać środki na budowę nowych i modernizację infrastruktury.⁴⁷
2. **Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027.** Nowy Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Wsparcie unijne w nowej perspektywie skupi się przede wszystkim na sferze gospodarczej, cyfryzacji, energetyce, środowisku, transporcie oraz edukacji, rynku pracy i włączeniu społecznym. Wśród wyzwań stojących przed województwem pomorskim w nowej perspektywie wymienia się m.in. wzmocnianie innowacyjności pomorskich przedsiębiorstw, wykorzystanie zaawansowanych rozwiązań

⁴⁷ Szczegółowe informacje dotyczące programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” zostały zamieszczone na stronie <https://www.feniks.gov.pl/>

cyfrowych w administracji publicznej i biznesie, zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego, a także dalszy rozwój połączeń drogowych i kolejowych. Duży nacisk zostanie położony na dążenie do neutralności klimatycznej oraz przekształcenie regionu w krajowego lidera produkcji zielonej energii i technologii ekoelektrycznych. Budżet środków unijnych w programie wyniesie 1,67 mld euro, z czego 1,25 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i prawie 420 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.⁴⁸

3. **Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027**⁴⁹ jest realizowany na obszarze dziewięciu państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Austrii, Słowenii, Chorwacji oraz części Niemiec i Włoch. Projekty realizowane będą w międzynarodowym konsorcjum, w skład którego musi wchodzić minimum trzech partnerów z różnych krajów, z czego dwóch z siedzibą na obszarze wsparcia. Priorytety i cele szczegółowe programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 to: współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej (wzmacnianie zdolności innowacyjnych, rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości); współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej (wspieranie transformacji energetycznej dla neutralności klimatycznej, zwiększenie odporności na zmiany klimatu, rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, ochrona środowiska, zielona mobilność miejska; współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej (poprawa połączeń transportowych obszarów wiejskich i peryferyjnych); poprawa systemu zarządzania współpracą w Europie Środkowej (wzmocnienie systemu zarządzania na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego).
4. **Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy**⁵⁰ to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami - darczyńcami a państwem - beneficjentem. Najistotniejszym programem w kontekście ochrony środowiska jest program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu. Dotyczy on takich obszarów jak: energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne; łagodzenie zmian klimatu i adaptacja; środowisko i ekosystemy. Środki skierowane są do jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, organizacji pozarządowych, uczelni, przedsiębiorców (m.in. przedsiębiorstw przemysłowych i spółek komunalnych, w tym producentów energii i ciepła czy właścicieli małych elektrowni wodnych) i innych podmiotów wymienionych w poszczególnych naborach.
5. **Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE** to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska, w tym przyrody oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska i klimatu. Beneficjentem Programu LIFE może być każdy podmiot (jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne)

⁴⁸ Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (dawny RPO) zostały opisane na stronie <https://funduszeuropomorskie.pl/>

⁴⁹ Strona programu Interreg <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-europa-srodkowa-2021-2027/>

⁵⁰ Strona EOG i funduszy norweskich <https://www.eog.gov.pl/>

zarejestrowany na terenie państwa należącego do UE. Całkowity budżet Programu LIFE na lata 2021-2027 wynosi 5,432 mld euro, w tym na działania na rzecz środowiska – 3,488 mld euro oraz na rzecz klimatu – 1,944 mld euro.⁵¹

6. **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.** Celem generalnym Funduszy jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Wspólna strategia NFOŚ i funduszy wojewódzkich sporządzana raz na 4 lata stanowi jednolitą podstawę zarówno dla strategii NFOŚiGW jak i poszczególnych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. W związku z zakończonym okresem obowiązywania strategii obejmującym okres 2023-2024⁵² przyjęta została nowa strategia na lata 2025-2028.

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków banków, m.in. Banku Ochrony Środowiska.

Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

6.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI

Program jest dokumentem o charakterze strategicznym z punktu widzenia ochrony środowiska i szeroko rozumianego rozwoju zrównoważonego omawianej jednostki, dlatego zachodzi konieczność zaangażowania różnych grup interesariuszy do prac na etapie przygotowania programu, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania i oceny. Interesariusze powinni pochodzić z obszaru gminy lub powinni być z nim związani.

Warunkiem koniecznym do skutecznej współpracy jest aktywny udział interesariuszy. Główne grupy interesariuszy w Mieście Łęborku to:

- Urząd Miejski w Łęborku i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku i Zarząd Powiat Łęborskiego jako jednostki opiniujące,
- mieszkańcy Miasta Łęborka,
- przedsiębiorcy,

⁵¹ Szczegółowe informacje dotyczące programu LIFE są zawarte na stronie <https://www.gov.pl/web/nfosigw/informacje-o-programie>

⁵² Bliższe informacje dotyczące strategii NFOŚ oraz WFOŚiGW znajdują się na stronie <https://www.gov.pl/web/nfosigw/strategia-dzialania-narodowego-funduszu-ochrony-srodowiska-i-gospodarki-wodnej-na-lata-2021-2024>

- inwestorzy,
- operatorzy sieci świadczący swe usługi na opisywanym obszarze,
- organizacje pozarządowe działające na analizowanym terenie.

Wymienieni interesariusze mieli możliwość zapoznania się projektem dokumentu poprzez zaopiniowanie go, zgłaszanie uwag czy zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań.

Zadania własne Miasta Łęborka to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządu, z uwzględnieniem pozyskanych środków zewnętrznych. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Miasta Łęborka.

Władze Miasta Łęborka pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Miasta Łęborka pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego jest jeszcze poziom powiatowy, wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania programem ochrony środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych i można je podzielić na:

- instrumenty prawne - obowiązujące przepisy, decyzje, koncesje,
- instrumenty finansowe - opłaty za korzystanie ze środowiska,
- instrumenty społeczne - udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, np. konsultacje społeczne),
- instrumenty strukturalne - programy strategiczne i koncepcje wyższego szczebla,
- monitoring środowiska - kontrola jakości stanu środowiska oraz monitoring ilości zasobów środowiska.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Miasta Łęborka i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju jednostki, którego częścią jest Program ochrony środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

6.3. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Tabela o nazwie „Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji” zawarta w rozdziale 4.2. niniejszego programu zawiera najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana.

Rada Miejska w Łęborku będzie oceniać co dwa lata stopień wdrożenia Programu. Zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Pierwszy raport z niniejszego programu

będzie obejmował lata 2025-2026 i powinien być sporządzony nie wcześniej niż w ostatnim kwartale 2027 r. co związane jest z dostępnością danych m.in. z państwowego monitoringu środowiska.

Wybrane akty prawne - stan prawny na listopad 2025 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego dokumentu, należy zaliczyć następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 733).
6. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 418).
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 757).
10. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1680).
11. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2024 r. poz. 1361 z późn. zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1510).
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).
16. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. 2020 poz. 2270).

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne dotyczące ludności Miasta Łęborka w ostatnim pięcioleciu tj. w latach 2020-2024	9
Tabela 2. Wynikowe klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	21
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	22
Tabela 4. Indeks Jakości Powietrza	27
Tabela 5. Informacje zdrowotne nawiązujące do Indeksu Jakości Powietrza	27
Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	35
Tabela 7. Długość i ocena stanu technicznego dróg powiatowych w granicach Miasta Łęborka	38
Tabela 8. Porównanie wyników GPR dla odcinków dróg przebiegających przez obszar Miasta Łęborka wg GPR 2015 i GPR 2020/2021.....	42
Tabela 9. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	46
Tabela 10. Długość istniejącej sieci elektroenergetycznej Energa - Operator S.A. na terenie Miasta Łęborka	48
Tabela 11. Wyniki pomiarów PEM przeprowadzonych w ramach PMŚ na terenie Miasta Łęborka w roku 2024 r. oraz dla porównania w roku 2022	50
Tabela 12. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	53
Tabela 13. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Miasta Łęborka, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych	57
Tabela 14. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Łębork na podstawie badań z wielolecia 2016-2021.....	59
Tabela 15. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Łębork na podstawie badań za lata 2022-2024	59
Tabela 16. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami	69
Tabela 17. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	77
Tabela 18. Wykaz kopalin położonych na terenie Miasta Łęborka	80
Tabela 19. Analiza SWOT – zasoby geologiczne.....	83
Tabela 20. Analiza SWOT – gleby	86
Tabela 21. Zestawienie ilości wyrobów zawierających azbest usuniętych z terenu Miasta Łęborka w latach 2012-2023	97
Tabela 22. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	99
Tabela 23. Pomniki przyrody na terenie Miasta Łęborka	110
Tabela 24. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze.....	114
Tabela 25. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	117
Tabela 26. Najważniejsze problemy Miasta Łęborka z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu	126
Tabela 27. Najważniejsze sukcesy Miasta Łęborka z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu.....	127
Tabela 28. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji.....	139
Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych Miasta Łęborka przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania	143
Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania	145

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Plan Miasta Łęborka i okolic	8
Ryc. 2. Liczba ludności Miasta Łęborka w 2024 r. wg pld i wieku	10
Ryc. 3. Wykres klimatyczny dla Łęborka.....	15
Ryc. 4. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza	24
Ryc. 5. Strona internetowa oraz aplikacja SmogControl – lokalnego źródła informacji o jakości powietrza	26

Ryc. 6. Sieć hydrograficzna Miasta Łęborka	55
Ryc. 7. Granice zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych do 16.02.2023 r. (zielona linia) oraz od 17.02.2023 r. (niebieska linia)	56
Ryc. 8. Miasto Łębork na tle Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 107 Pradolina rzeki Łeba	61
Ryc. 9. Lokalizacja obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Łęborka	64
Ryc. 10. Lokalizacja obszarów narażonych na podtopienia na terenie Miasta Łęborka	64
Ryc. 11. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina) na tle granic Miasta Łęborka	67
Ryc. 12. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina) na tle granic Miasta Łęborka	67
Ryc. 13. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Miasta Łęborka	68
Ryc. 14. Zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych obowiązujące na terenie Miasta Łęborka	94
Ryc. 15. Przebieg korytarzy ekologicznych według danych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska prezentowanych w portalu Geoserwis	104
Ryc. 16. Przebieg korytarzy ekologicznych według Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża według projektu 2005	105
Ryc. 17. Przebieg korytarzy ekologicznych według Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża według projektu 2012	106
Ryc. 18. Zasięg krajobrazu priorytetowego wyznaczonego w Audycie Krajobrazowym Województwa Pomorskiego na tle granic Miasta Łęborka	107
Ryc. 19. Zasięg Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Łęborskich na tle granic Miasta Łęborka.....	109

Uzasadnienie

do Uchwały Nr.....

Rady Miejskiej w Lęborku

z dnia.....

1. Przedstawienie istniejącego stanu w dziedzinie, która ma być normowana:

Dotychczas obowiązywał „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2029” przyjęty Uchwałą Nr XXVII-437/2021 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 29 czerwca 2021 r.

2. Wyjaśnienie potrzeb i celu podjęcia uchwały:

W związku z upływem okresu dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska nastąpiła potrzeba opracowania tego strategicznego dokumentu na kolejne lata, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentami wyższego szczebla.

Program jest wymagany dokumentem, zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Dla „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” uzyskano komplet niezbędnych opinii i uzgodnień:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem znak RDOŚ-Gd-WOO.410.70.2025.ES.1 z dnia 4 listopada 2025 r. stwierdził, że dla projektu dokumentu nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem ONS.9022.501.34.2025.WR z dnia 6 listopada 2025 r. uzgodnił bez uwag zamiar odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Mając na uwadze ww. uzgodnienia Burmistrz Miasta Lęborka odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”.

Zarząd Powiatu Lęborskiego Uchwałą Nr 254/2025 z dnia 26 listopada 2025 r. zaopiniował pozytywnie „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032”.

Burmistrz Miasta Lęborka przeprowadził konsultacje społeczne „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Lęborka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-2032” spełniając tym samym wymóg udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi lub wnioski.

3. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

Opracowanie Aktualizacji Programu pozwala na przeanalizowanie zmian jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska miasta Lęborka, utrzymaniu stanu środowiska na dobrym poziomie oraz kontynuowanie działań, które zmierzają do jego poprawy. W Programie przedstawiono opis realizacji dotychczas obowiązującej aktualizacji programu ochrony środowiska, a także nakreślono podstawowe problemy do rozwiązania w najbliższych latach. Przedstawiono również

koszty i możliwości finansowania zadań. Zaproponowano wskaźniki monitorowania zadań przewidzianych w dokumencie.

4. Charakterystyka przewidywanych skutków społecznych i gospodarczych:

Opracowany Program przyczyni się do dalszej poprawy jakości życia mieszkańców miasta na równi z poprawą uwarunkowań społeczno – gospodarczych gminy. Realizacja Programu nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi, ani zagrożenia dla środowiska. Prowadzone inwestycje będą miały na celu podniesienie standardu obsługi mieszkańców w zakresie infrastruktury komunalnej, a prowadzone będą z poszanowaniem walorów i zasobów środowiska oraz przy uwzględnieniu obowiązujących norm prawnych.

5. Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały:

Wydatki przewidziane w Programie będą pochodziły m.in. ze środków budżetu miasta Łęborka oraz w miarę możliwości, będą pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych. Zaplanowane nakłady finansowe powinny być sukcesywnie monitorowane i corocznie zabezpieczane w budżecie miasta w formie stosownej uchwały budżetowej, co pozwoli na sukcesywną realizację zaplanowanych w programie zadań.

6. Źródła finansowania:

Budżet miasta Łęborka i w miarę możliwość pozyskane środki ze źródeł zewnętrznych.